
NAZIONALE
BIBLIOTECA
VITT. EMANUELE
8
32 — D
9
ROMA

IMMVNITAS
AB ERRORE
TAM SPECVLATIVO, QVÀM PRACTICO
DEFINITIONVM

S. SEDIS APOSTOLICÆ

In Canonizatione Sanctorum; In Festorum Ecclesiasticorum Institutione, & in Decisione Dogmatum, Quæ in Verbo Dei Scripto, Traditoue implicitè tantùm continentur; aut ex alterutro sufficienter deducuntur

A R. P. IO. BAPTISTA RICCIOLIO
SOC. IESV FERRARIENSI

PROPVGNATA, ET
SANCTISS. D. N. PONTIF. MAX.

CLEMENTI NONO
CONSECRATA.

BONONIÆ M.DC.LXVIII.

Typis Io. Baptistæ Ferronij. Superiorum permissu.

Dom. Prof. Rom.

CLEMENTI
NONO
PONTIFICI MAXIMO
IO. BAPTISTA RICCIOLIVS
SOC. IESV THEOLOGVS.

BEATISSIME PATER.

N Pontificia Tua BEATISS. P. Mithra, iam inde à Bonifacij VIII. institutione, triplex refulget ex auro corona; plurimis diues mysterijs, multiplicisq; potestatis indicio decora. Ego interim tres in ea solidissimos, ac rutilantissimos veneror Adamantes; *triplicem videlicet Infallibilem veritatis firmitatem, ab omni errore tam* speculatiuo, *quàm* practico *immunem; nempè in* Canonizatione Sanctorum; *tum in* Festorum *pro persona, aut re Sancta toti Ecclesiæ celebrandorum Institutione; tum deniq;*

in Definitione Dogmatum, *quæ implicitè tantùm in sacra Scriptura, vel Traditione continentur, ideoq; in dubium ante Pontificiam Decisionem reuocari possunt, atq; inter ipsos Catholicos controuerti. Tres hosce* Adamantes *dixi, Chrysostomum imitatus, cui Romanus Pontifex dicitur:* Caput Ecclesiæ Adamantis naturam firmitate superans: *imò vt habetur in 6. Synodi Constantinop. Prosphonetico ad Constantinum Imperatorem, S. Damasus Papa dictus est.* Adamas fidei, cuius solida mens aggressionibus, atq; conflictu alienæ à fide opinionis non est vulnerabilis. *Sic demum Martinus I.* Spiritualis Pater adamantinus, Sacerdotumq; princeps, *est appellatus ab Anonymo in Epist. ad Occidentales.*

Homil. 55 in Matt.

Ex Collectan. Anastasij fol. 33.

At ternos hosce Adamantes *in vitreas gemmas, ideoq; non gēmas, sed fragilitatis ludibrium commutare ausus est non nemo, asserendo, & typis vulgando, Romanum Pontificem in tribus prædictis casibus, non posse quidem* Practico errore *falli, aut Ecclesiam in* errorem practicum *inducere, si iuxta allegata, & probata de huiusmodi sententiam suam ex cathedra tulerit; posse tamen* speculatiuo errore *falli, & Canonizare, aut Festo vniuersali colendum præcipere hominem, qui coràm Deo Sanctus non sit, sed damnatus ad Inferos, & in decidendis dogmatibus, quæ nec in verbo Dei Scripto Traditonè expressè continentur, nec ab expressè ibi contentis per euidentem syllogismum deduci queunt, posse illum* speculatiuè errare, *& proponere aliquid de Fide credendum, quod in oculis Dei falsum sit. Exhorrui fateor Beatiss. P. cum S. Bonauent. his lectis; & zelo zelatus pro authoritate Domni Domus Dei, ne zelus non esset secundùm scientiam, scrutatus Scripturas, earumq; Interpretes, Pontificum decreta, Concilia, Patres; reperi in prædictis casibus, non* vitream *esse, sed* Adamantinam *Successoris Petri Infallibilitatem, prorsusq; immunem ab omni periculo* erroris speculatiui, *nedum* practici, *neq; vllō fundamento ad practicam tantummodo infallibilitatem, aut ad expressa*

in verbo Dei dogmata restringi posse promissiones CHRISTI, quibus pollicitus est per Spiritum Sanctum, docturum se Ecclesiam omnem veritatem, *nec potuisse non exaudiri pro sua reuerentia, quando orauit* pro Simone, vt non deficeret fides eius, *& asseuerauit*, portas Inferi nunquam præualituras aduersus Ecclesiam super ista petra fundatam. *Præualerent autem non minimè, si possent speculatiuo aliquo errore in materia Fidei, & Religionis decipere Romanum Pontificem, ex Petri cathedra docentem, ac definientem.*

Sanè si suspicari vnquam liceret, Sum. Pont. in huiusmodi negotijs corā Deo falli posse; quomodo Eccl. Dei viui *super basi Petri fundata diceretur* Columna, & firmamentum veritatis? *aut ista Sedes agnita esset à D. Chrysostomo* Basis fidei immobilis, *aut à Basilio Imperatore in Encyclica post* 8. *Synodum:* Columna incorrupta Ecclesiarum? *Episcopi certè Ægyptieum S. Athanasio ad Felicem, & Sergius Cypriota ad Theodorum Papam, miro consensu Summum Pontificem dixere* Firmamemtum à Deo fixum, & immobile, formamq; lucidissimam fidei diuinitùs constitutam. *Proinde S. Ambrosius scitè conclusit.* In Petro igitur Petra, siue firmamēto Ecclesiæ summa securitas inuenitur: *Si summa, ergo excludens omnem de speculatiua falsitate suspicionem.* 1. Timoth. 3. Hom. de Petro, & Elia, & 2. in pl. 50. Ex Cōcil. Later. sub Martino 1. Super Euāg. Marci.

Hac nimirum securitate nixus Sanctissimus Agatho Papa, loquens de promissionibus CHRISTI ait; Cuius adnitente præsidio, Apostolica eius Ecclesia nunquam à via veritatis in qualibet erroris parte deflexa est. *Et in hoc ipso Agathone sexta Synodus Generalis agnouit Petrum dictantem dicens:* Charta, & atramentum videbatur, & per Agathonem Petrus loquebatur. *Ex hac quippe petra statet Fons verè illimis, ac syncerus, iam inde à principio veræ fidei, vt profitetur Theodorus Studita scribens ad Paschalem Papam, vt meritò Ioannes VIII. de hac loquens asseruerit:* Aqua nunquam potest alibi tam munda, vel tam limpida, quemadmodum in fonte, Epist. ad Cōstantinū 4. Imp. Act. 17. Lib. 2. Epi. 13. Epist. 76.

vnde

vnde originem protrahit, inueniri: ita & fides nunquam omninò poterit alibi tam pura, vel tam nitida reperiri, sicut in Ecclesiæ nostræ vitario.

Epistola ad Orientales. *Iste ipse fons lucis est, teste Maximiano Episcopo Constantinopolitano.* Omnes *inquit*, fines terræ, qui Dominum syncerè receperunt, in potestatem Romani Pontif. tanquam in Solem respiciunt, ex ipso lumen recipientes: vt quisquis diuinum aliquid, aut profundum nosse desiderat, ad huius præceptionis oraculum, doctrinamquè recurrat. *Absit enim vt telescopia vlla, vel minimam fidei maculam in isto Sole deprehenderint; Est enim, vt aduertit Theod. ad Cardinalem Renatum:* Sedes Sanctissima omnem per Orbem Ecclesiarum ducatum multis quidem de causis habens, præcipuè verò, quòd hæretica à labe immunis permansit. Et nullus, qui contraria sensit veritati in illa vnquam sedit, sed Apostolicam gratiam integram, & immaculatam seruauit: *Quod enim* Sedes Apostolica, nulla prorsus contagione maculetur, *vt asserit Gelasius I. ratio est, quam ibidem subiungit.* Nam si (quod Deus auertat, ac fieri non posse confidimus) tale aliquid prouenir et, vnde cuiquam resistere auderemus errori? *Postremò CHRISTI oraculum septēdecim propè seculorum veluti sigillo firmatum admiramur, gratulamurq́; siquidem ex ducentis triginta septem Summis Pontificibus, qui Cathedram istam insedere, nemo hactenus quidquam contrarium Fidei, aut Religioni docuit, aut sensisse deprehensus est; quidquid per calumniam, aut ignorantiam iuris, vel facti, in contrarium aliqui scripserint. Quo priuilegio nulla Patriarchalis Ecclesia olim, ac ne ipsa quidem omnia Concilia gauisa sunt, quandiù Romani Pontificis influxu, ac directione caruerunt: Non enim Apostolorum cœtui, quem tamen à* Satana cribrandum fore, vt triticum *prædixit Saluator noster, sed vnicè, ac singulariter Simoni Petro dictum fuit:* Rogaui pro te, vt non deficiat fides tua, & tu aliquando conuersus, confirma fratres tuos.

Epist. 16. (margin, beside "tum: Sedes Sanctissima")

Epist. 8. Ad Anast. Imp. (margin, beside "Apostolica, nulla prorsus")

☞ (margin, beside "ginta septem Summis Pontificibus")

Lucæ 22. (margin, beside "ni Petro dictum fuit")

Hactenus indicata per nos de Sanctissimæ istius Sedis absoluta infallibilitate SANCTITATI TVÆ peculiari titulo accepta fore non dubito, non solùm quod ad Canonizandos quosdam Sanctos accingeris; Sed quia inter triginta quatuor Summos Pontifices, qui Deiparæ Immaculatæ Conceptioni maioribus in dies fauoribus suffragati sunt, TV deuotione insigni erga hoc Mysterium, Octaua incremento locupletatam, & declaratio Alexandri VII. Prædecessoris Tui, Præseruationem Deiparæ ad supremum definibilitatis gradum euexisti: vt locupletissimis Auctoritatibus, & luculentissimis argumentis in meo de hoc argumento Opere, demonstratum existimo. Sicut in alio tractatu discussis omnibus D. Thomæ Aquinatis locis, ostendi, eum sub triplici reseruatione suam de hac præseruatione sententiam suspendisse, paratumq; illi subscribere, si verificaretur Deiparam Redemptam fuisse à peccati originalis actuali incursu; Et Romana Ecclesia, Festum Conceptionis huius non toleraret solùm, sed institueret, vel approbaret; Et intentio Ecclesiæ, ac Romanorum Pontificum in hoc Festo celebrando esset, non de Sanctificatione à peccato iam contracto, sed de Præseruatione à peccato incurrendo. Has tres conditiones adimpletas nostris temporibus iam videt Ecclesia; proinde in meo illo Tractatu conclusi, punctum hoc ex intentione Angelici Doctoris definiri posse, ac primum instans, quo Deiparæ anima rationalis creata, & infusa corpori fuit, Canonizari posse: Si quando DEVS O. M. Sanctæ isti Sedi decreuerit inspirandum. Ego interim, post Sanctissimi Pedis osculum, quo licet absens veneror Maiestatem in TE supremam Ecclesiæ, supplex oro, vt opusculũ hoc meum, tanquam infantem protectione TVA fouere non dedigneris, eaq; insigni charitate aspicere, si non complecti, qua Nosocomia subinde inuisere consueuisti, & tanta liberalitate pauperibus erogare, vt non enarratura sit solùm, sed iam

Eleemosynas Tuas enarret omnis Ecclesia Sanctorum.

Facultas R. P. Io. Iacobi Viceconitis Prouincialis Soc. Iesu in Prouincia Veneta.

CVm Tractatum P. Io. Baptistæ Riccioli Soc. nostro Sacerdotis, de Immunitate ab Errore, tam speculatiuo, quam practico Definitionum S. Sedis Apostolicæ, in Canonizatione Sanctorum, in Festorum institutione Ecclesiasticorũ, & Decisione Dogmatum, quæ in verbo Dei Scripto, Traditouè explicitè, aut implicitè continentur, Tres ex Societ. nostra Theologi recognouerint, & in lucem edi posse probauerint. Nos quoq; facultate nobis facta à R. P. N. Io. Paulo Oliua Soc. Iesu Præposito Generali, concedimus, vt Typis mandetur, si ita illi, ad quos pertinet, iudicauerint. In quorum fidem has litteras manu nostra subscriptas, & Sigillo nostri Officij munitas dedimus.

Bononiæ die 7. Septemb. 1667.

Io. Iacobus Vicecomes.

Locus ✠ Sigilli.

D.Carolus Gorranus Metropolitanæ Bonon. Pœnitentiarius pro Eminentiss. & Reuerendiss. D.D.Hieronymo Boncompagno Archiepisc. & Principe.

Imprimatur.

Fr. Io. Vincentius de Paulinis Sac. Theol. Magist. Inquisitor Generalis Bononiæ.

INDEX
Librorum, & Capitum.

LIBER PRIMVS.

Ca-

LIBER SECVNDVS.

Li-

LIBER TERTIVS.

Liber I.

LIBER PRIMVS.

De Absoluta Infallibilitate Definitionum S. Sedis Apostolicæ in Canonizatione Sanctorum.

CAPVT I.

Recensentur Opiniones Catholicorum Scriptorum de certitudine Sanctitatis, & Gloriæ Sanctorum à S. Sede Apostolica per Summum Pontificem Canonizatorum.

1 *Rima* Opinio quorundam Catholicorum (de Sectarijs enim, & Hæreticis, canina rabie in Romanum Pontificem ringentibus, frustraq; ipsius Decretis, quantumuis in Cœlo obsignatis, allatrantibus; nihil in hoc opere solliciti sumus:) fuit, Romanum Pontificem, quantumuis legitimum D. Petri Apostoli successorem, CHRISTIQVE Vicarium, in Canonizatione Sanctorum, & Institutione Festorum, non posse quidem errare *moraliter*, nec Ecclesiam inducere in *errorem practicum*, saltem quando vsus fuerit debita, & matura diligentia per se, aut per alios, in examine vitæ, ac Miraculorum earum Personarum, quas canonizauit, aut in quarum honorem Festum cum Officio, Missaq; instituit; Posse tamen errare *Metaphysicè*, & Ecclesiã inducere in *errorem speculatiuum*, seu errare ipsum, & Ecclesiam *speculatiuè* posse; ita vt veneretur pro Sancto, Festoq; die Officio, & Missa colat aliquem, quà coràm Deo, nec Gloria Visione, & beatifica fruatur, nec saltem finali in Sanctitate, seu in Gratia sanctificante defunctus, detineatur in Purgatorio: Ita inter paucos.

2. *B. Augustinus Triumphus* Anconitanus Ordinis Eremitarum S. Augustini in Opere de potestate Ecclesię q. 14. ar. 4. Augustinus de Ancona.

A inquit

inquit enim: *Papa ergo canonizando aliquem Sanctum, secundùm præsentem iustitiam non errat, quia sic credit eum esse Sanctum, vt informationem recepit, secundùm allegata, & probata sibi*. Ad quod firmandum profert S. Augustinum Epist. 35. ad Seuerum Abbatem Tomo 2. dicentem: *Qui enim sic credit, vt loquitur, etiam si falsa loquatur, fideliter loquitur.* Vnde mox deducit Triumphus hanc conclusionem: *Quantumcunq; ergo Papa non vera approbet canonizando, vel approbando aliquem Sanctum, ex quo fideliter, & verè approbat secundùm informationem sibi factam, non errat.*

Hostiens. Io. Andr. Glossa. Felin. 3. *Hostiensis* in cap. 1. *De reliquijs, & veneratione Sanctorum* versu Sedis Apostolicę lib. 6. ibidemq; *Ioannes Andreas*, & Glossa in cap. vnico, eodem titulo admittunt, posse Pontificem errare in canonizatione Sanctorum, limitando tamen, ac dicendo; *licet non sit credendum, quod erret, licet possit contingere*. Hanc Glossam sequitur Felinus in C. venerabili de testibus, vbi dicit Christum orasse pro Petro, vt non deficiat fides Petri, & ne possit errare solùm in articulis fidei, & adducunt textum in Cap. *à nobis* l. 2. de sentent. excomm. vbi dicitur, *quòd iudicium Dei nunquam fallit, nec fallitur, iudicium verò Ecclesiæ secùs*.

Caietan. 4. *Thomas Caietanus* S. R. E. Cardinalis in Opusculis Tractatu xv. de Indulgentijs Cap. 8. §. *ad id verò*, soluens obiectionem sumptam, ex authoritate veritatis Ecclesiæ, ait inter cætera: *Ecclesia rationabiliter præsumit pro dante Indulgentiam, vtpotè Iudice. Præsumitur enim de Iure pro Iudice semper, nisi manifestè appareat error, & supponens ex causa legitima datam tantam Indulgentiam veritatem prædicat, sicut absq; falsitate prædicat talem Sanctum, supponens illum ritè canonizatum. Ita quod, dato quod iste canonizatus non esset Sanctus, sed damnatus, Ecclesiæ doctrina, aut prædicatio non esset mendax, aut falsa; Quia hic non pertinentia ad fidem, non intelliguntur affirmari, & prædicari, nisi cum grano salis,*

salis, hoc est stantibus communiter præsumptis. Præsumit enim Ecclesia Canonizationem ritè factam, & similiter Indulgentiam ritè datam, & sic prædicat Indulgentias valere quantum sonāt: sed sicut potest interuenire error humanus in Canonizatione alicuius Sancti (vt S. Thomas dicit) ita potest interuenire error humanus, in collatione Indulgentiæ. Si quis autem putet Romanum Pontificem non posse errare in istis particularibus actionibus (quales sunt dispensationes bonorum tam temporalium, quam spiritualium Ecclesiæ) putet quoq; ipsum non esse hominem.

5. *Melchior Cano* Episcop. Canariensis libro 5. de locis Theologicis Cap. 5. q. 4. Concl. 2. dicit. *Non est hæreticum credere Ecclesiam hominibus in diuos referendis errare posse.* Sed Concl. 3. plus vltra se extendit, dicendo. *Animaduersione dignissimum est, certa, & firma Ecclesiæ decreta esse non posse, quæ non certis, & firmis principijs, ac fundamentis innitantur. Quocirca, si vel vnum ex his, à quibus Ecclesia iudicium pendet, incertum est, certum Ecclesiæ decretum esse non potest: siue quæstio speculatiua sit, siue practica sit. Conclusio quippe, vt in Dialecticorum prouerbio est, debiliorem partem sequitur, &c. Quæ ex re facilè intelligitur, Ecclesiæ iudicia, quæ ab incertis hominum testimonijs proficiscuntur, infirma esse ad certam, & exploratam faciendam fidem. Quale illud est, quo Sāctum aliquem Diuorum catalogo adscribendum censet. Nec tamen impunè licet huiusmodi decreta in dubium reuocare; quin temerarium, & irreligiosum esset in Diuis consecrandis Ecclesiæ abrogare fidem.* Videtur tamen hic Auctor, aut seipsum corrigere, aut parum cohærenter loqui, dum contendendo temerè, & inconsideratè facturum, & ab Ecclesia puniendum esse illum, qui Sanctitatem Hieronymi, Ambrosij, Augustini, &c. in quæstionem vocaret, subiungit. *Quod si viris iustis in Diuorum catalogum reponendis Ecclesia errat, nimirum non esset valde absurdum, Diuorum omnium cultum* Melchior Cano.

ab Ecclesia explodere, eorum qui post Clementem consecrati sunt. Quo quid, aut stultius, aut impudentius dici potest? Item multum refert ad communes Ecclesiæ mores, scire quos debeas religione colere; quare si in illis erraret Ecclesia, in moribus quoq; grauiter falleretur. Nec differt diabolum colas, an hominem condemnatum, & argumentatur à pari sic. *Atqui si Ecclesia abstinentiæ legem rogaret, quæ vel rationi, vel Euangelio aduersa esset, turpiter profectò ab illa erraretur: turpiter ergo etiam errabit in doctrina morum, si legem ferat de colendo Diuo, quem colere, si Diuus non est, & cum ratione, & cum Euangelio pugnat. Ne igitur tantus error in Ecclesia sit, Deus peculiariter prouidere credendus est, ne Ecclesia, quamlibet hominum testimonia sequatur, in Sanctorum canonizatione erret. Cuius peculiarissimæ prouidentiæ abundè magnum argumentum est, quod nunquam infirmata est fides, ab humanis testibus semel in huiusmodi iudicijs suscepta. Quod in causis ciuilibus sæpè accidit.* Aurea sunt hæc dicta à §. *Atqui si,* sed per hæc corrigenda sunt dicta priora à §. *Animaduersione,* vbi Ecclesia iudicia infirma esse ad faciendam fidem dixit, quia ab incertis hominum testimonijs proficiscuntur; nam si rationi & Euangelio non repugnamus; Deus prouidentiam suam obligauit, ne permittat Ecclesiam in huiusmodi definitionibus tam turpiter errare, vt damnatum ad Inferos colat pro Sancto, idq; de mandato Romani Pontificis.

Raynaudus. 6. *Theophilus Raynaudus* Tomo x. in Coronæ aureæ Romani Pontificis Epilogomenis Veritate 8. postquam dixit. *Quæ verò ne implicitè quidem, aut virtualiter sunt reuelata, ita vt possint certò, & euidenter erui ex propositionibus immediatè reuelatis, non possunt de nouo ab Ecclesia reponi inter dogmata fidei. Vnde quòd aliquis extra eos, qui in Scripturis, aut verbo tradito Sancti memorantur, sit cælo illatus post obitum, non potest Pontifex, tanquam ex fide certum proponere; Cum assertio beatitatis eius pendeat ex vno syllogismo, cuius*

minor

minor propositio (nempe: iste Sancte obijt) solis humanis testimonijs potest esse comperta Pontifici, quod pugnat cum assensu fidei præstando ei assertioni. Soluens deinde obiectionem dicentium, nisi sit de fide Sanctum canonizatum esse reipsa Sanctum, *fore vt vniuersa Ecclesia erraret,* subiungit *vt enim Ecclesia non erret, & verè religiosum cultum, ex prudentiali dictamine deferat Sancto vindicato, Satis est, vt pium sit, ac probabile eum, qui colitur, talem esse. Nam tametsi reipsa non esset beatus, tamen abesset à delatione cultus error practicus, eo ipso quòd intellectus colentis prudenter iudicaret, eum quem ex Pontificis oraculo veneratur, beatum esse; quamuis ei iudicio subesset error speculatiuus, qui cum practica veritate iudicij prudentialis non pugnat.* Sentit ergo Raynaudus, non solùm non esse de fide Sanctos canonizatos, esse reuera Sanctos (quod non pauci pro 2. opinione adducendi senserunt) sed insuper esse possibile, aut non fore inconueniens, si Ecclesia errando speculatiuè, coleret pro Sancto, vtpote canonizato aliquem, qui reipsa, & coràm Deo esset damnatus ad Inferos. Eandemque doctrinam inculcat Tomo xv. in Heteroclitis spiritualibus Sectione 3. sub titulo: *Proba certæ Sanctitatis;* eadem argumenta, & solutiones easdem obiectorum repetens; sed vtrobiq; adducens quosdam, qui non stant pro hac opinione, sed pro 2. aut 3. infra referendis, si in fonte (vt nos præstitimus) legantur eorum placita.

7. *Vincentius Baronius* Ord. Prædicatorum Parte 2. Manuductionis ad Moralem Theologiam disp. 2. sect. 2. Paragrapho 2. subscribit non solum Cano, sed etiam Caietano, & ait sufficere si Pontifex in Sanctorum inauguratione vtatur, *longè infra diuinam maiori prudentia, & æquitate, post exactam disquisitionem de Sanctitate Diui à miraculis alijsque testimonijs, quàm iudices quiq; sapientissimi ad pœnam damnantes reum confessum, & conuictum.* Et paulò ante dixerat de Summis Pontificibus, *Cum viros opinionum sanctitate* Vinc. Bar.

floren-

florentes Diuis accenſent, vbi infinitæ facti quæſtiones occurrunt dirimendæ iudicio potiùs, quàm ex ſcriptura, aut traditione. Et parte 4. lib. 1. ſect. 2. Paragrapho 2. non ſolùm cum aliquibus negat eſſe de fide Sanctos eſſe eos, qui decreto Pontificio in Diuorum album referuntur; ſed addit *Id non pertinere ad certam ſpeculatiuam veritatem; ſed ad practicam tantum, & ad affectum pietatis, ad quem ſatis eſt probabilis, & prudens ratio, licet euidentia, & omnimoda certitudo deſit.*

Driedo. Similia docuit Io. Driedo l. 4. de Dogmatibus C. 1. concludens *Quòd qui piè de Eccleſia ſentit, perniciosè non ſinitur errare, etiamſi forſitan Sanctū eſſe credat, qui non Sanctus foret.*

Secunda Opinio.

8. SEcunda Opinio eſt, Summum Pontificem Romanum in Canonizatione Sanctorum abſolutè errare non poſſe, eo quòd non innitatur vnicè, aut præcipuè teſtimonijs humanis, ſed potiſſimùm aſſiſtentiæ Diuinæ in rebus ad Fidem, ac Religionem ſpectantibus, in Euangelio ipſi non ſemel promiſſæ. Sed huius opinionis Auctores, aut non diſquirunt, an ſit de fide Sanctos canonizatos eſſe reipſa Sanctos, & Gloria viſionis beatificæ frui, aut expreſsè negant eſſe de fide. Non conuertuntur enim inter ſeſe, infallibilis veritas, & veritas de Fide Theologica: multæ ſi quidem propoſitiones lumine naturali notæ, aut demonſtratæ, ſunt infallibiles, nec tamen ſunt de fide: ſed neque concluſio Theologica ex duabus propoſitionibus de Fide credendis deducta, aut ex vna de Fide, & altera naturali lumine euidenti per legitimum diſcurſum illata, quatenus concluſio, eſt de fide, immo neque vt propoſitio ſic virtualiter reuelata iuxta quoſdam Theologos eſt de fide: & tamen vtraq; eſt abſolutè infallibilis, & omninò immunis ab errore tàm ſpeculatiuo, quàm practico. Videtur igitur ſtare poſſe, vt non ſit de fide Sanctos canoni-

Notabilis aduertentia.

zatos,

zatos, esse reuera Sanctos, & tamen hoc sit infallibiliter verùm, vi huius discursus Theologici: *Quos Summus Pontifex Romanus ex Cathedra, seu sede Apostolica definit esse Sanctos, illi reuera, & infallibiliter Sancti sunt; sed Summus Pontifex Romanus, ex Cathedra seu sede Apostolica definiuit Bonauenturam S. R. E. Cardinalem, Sanctum esse; Ergo Bonauentura S. R. E. Cardinalis reuera, & infallibiliter Sanctus est* & sic de similibus.

S. Thomas eumq; secutus *S. Antoninus*, adducuntur ab aliquibus pro hac opinione, immo Raynaudus non dubitauit illum producere pro prima opinione, sed nos probabilius illum proferemus pro nostræ tertiæ opinionis classe prima.

9. *Ioannes Gerson* in fine opusculorum, tractatu de admirabili victoria cuiusdam puellæ pugnantis pro Francis contra Anglos, hæc habet: *Ita enim fuit in canonizationibus Sanctorum primarijs, quales canonizationes, vt in pluribus, quæ leguntur non sunt de necessitate fidei strictè loquendo, sed de pia deuotione, quæ non est passim per quoslibet reprobanda &c.* Gerson.

Thomas Vualdensis in Doctrinali Fidei Tomo 3. Titulo 14. C. 122. contra Vuichleffum oblatrantem curiæ Pontificiæ, & processibus ab ea ante canonizationem præmissis, & dictitantem. *Videtur multis, quod curia ista sic canonizans Sanctos, blasphemia præsumit crimen: cum subducta reuelatione, tam planè ignoret, vt Ioannes presbyter, vel Soldanus.* Respondet Vualdensis. *Videte stultitiam primò, quod supponit reuelationem in processu subductam, vbi totius processus sollicitudo est, vt reuelatio habeatur tam diuinitus per iuges preces, & ieiunia, quàm item humanitus per testes.* Supponit hic ergo interuenire in hoc negotio reuelationem diuinam, adeoq; infallibilitatem. Deinde cum Vuitcleffus dixisset cum testimonijs de Sanctitate alicuius, stare posse quod vsque ad mortem fuerit hypocrita, & præscitus, respondet his verbis: *Falleris Vuitcleff contra suppositum proprium de notitia veri-* Vualdensis.

tatis

tatis canonizandi detecta Papæ fideliter sine mendacio: repugnat nanque quòd conuersatio Sancti fuit facta, detectaq; vsq; ad notitiam veritatis fideliter, & sine mendacio Papa, & quod ille dictus vsque ad mortem fuit hypocrita, & præscitus. Supponit ergo stante Diuina prouidentia, non posse esse non Sanctum eum, de quo Papæ post sufficiens examen constiterit esse Sanctum, & paulò infrà: *Si esset catholicus Vuitcleff, si filius pacis Ecclesiæ, non supponeret præscitos esse (idest posse esse) quos canonizat Ecclesia.*

Cordub. 10. Antonius Cordubensis lib. 4. Quæst Theol. q. 12. Respondet: *Mihi autem dicendum videtur, quòd neque Papa, neque Concilium generale in canonizando aliquem Sanctum si faciat quod in se est, errare potest: & oppositum ducere certè temerarium, & impium est, quamuis non hæreticum, nec hæresim sapiens sit*. Et in responsione ad secundum, vtrum aliquis, Sanctus canonizatus sit, aut esse possit in Inferno respondet. *Quod non, immò, & id dicere temerarium, & impium insuper, & sapiens hæresim, non tamen hæreticum censeo*. In solutione autem obiectionum inquit. *Licet per testimonia hominum inquirat Ecclesia de Sanctitate, & miraculis, vt ita faciat quod in se est; non tamen illis tantum innititur, sed præcipuè illuminationi diuinæ interiori, eius quæ assistentiæ speciali & ita non certum de fide, sed de pietate, & probabilitate magna fidei est, quod Ecclesia in canonizatione Sanctorum errare non potest*

Alij 17. Authores Hēriquez Castel. Rocha Maldecus Io. a S. Th. Paramo Castillo Signius Holanus

11. Sed ne prolixior sim in recitandis authorum verbis in hac, de qua diximus opinione versantur Herincus Henriquez in sua summa l. 5. c. 16. in glossa, Iacobus Castellinus de Canonizatione Sanctor. q. 9. a. 3. licet §. incontrarium videatur propendere in opinionem 3. de qua infra. Angelus Rocha de canonizatione Sanctorum c. 39. & 40. Malderus in 2. 2. dub. 6. prop. 4. & disp. 4. de Pontif. prop. 4. Ioannes de S. Thoma in 22. disp. 9. a. 2. Bannes ibi q. 1. nu. 10. dub. 7 Ludouicus

uicus de Paramo l. 4. de origine Inquisitionis q. 5. num. 184. Francifcus de Castillo lib. 3. sent. tomo 2. disp. 16. q. 8. n. 25. Io. Baptista Signius de Reliquijs c. 4. Isidorus de Isolanis lib. 2. de Imperio militantis Ecclesiæ tit. 6. q. 3. Baptista Fragosus tom. 2. de Regim. Christianæ Reipub. d. 1. nu. 29. Iacobus Granado de Fide tract. 7. disp. 3. sect. 3. à num. 5. ad 24. negans esse de fide, quia est quæstio facti; Felix Contelorus in additionibus ad Castellinum, de quo infra; Luysius Turrianus disp. 16. de Fide dub. 3. ita tamen vt oppositum neget esse hæresim; Serarius lib. 2. Litaneuticon q. 11. Suarez tract. primo de Fide d. 5. sect. 8. docens temerariũ esse oppositum, & lib. 2. contra Regem Iacobum cap. 8. nu. 19. & Vasquez in 1. 2. disp. 165. nu. 94. sed quia Suarez, & Vasquez magnifiunt ab aliquibus, non grauabor eorum verba in hanc rem seligere.

Fragosus
Granado
Contel.
Turrian.
Serarius
Suarez
Vasquez

12. *Suarez* itaq; in Defensione fidei Catholicæ aduersus Anglicanæ sectæ errores lib. 2. cap. 8. Regi Iacobo respondens inquit: *Cultus, quem Ecclesia prabet alicui Sancto in Scriptura non canonizato, nõ fundatur in quauis humana historia etiam graui, sed fundatur vel in antiqua traditione, cum vniuersali totius Ecclesia cõsensu, vel in authentica Põtificis declaratione, quam canonizationem vocamus, qua tanto morum, & miraculorum examine, & tam graui inquisitione, ac diligentia fit, vt ipsa per se possit moralem quandam certitudinem, ac securitatem conferre: adiuncta verò Spiritus Sancti assistentia, & gubernatione, quam credimus à Christo esse promissam, fit certitudo longè maior, qua omne morale periculum, omnemq; prudentem dubitationem excludit.* In primo autem tractatu de Fide disp. 5. sect. 8. nu. 8. ex dictis à se de infallibili regula fidei, quæ est Summus Pontifex, etiam sine Concilio, deducit hoc 2. Corollarium: *Secundo infertur, non posse errare Pontificem in Sanctorum Canonizatione, vt rectè docuit D. Thomas quodlib. 9. S. Antonin. &c. Ratio verò est,*

quia hæc est pars quædam materiæ moralis, & valdè necessaria, vt Ecclesia non erret, in cultu, & adoratione Religionis: aliàs contingere posset, vt coleret hominem damnatum, & ad illum preces funderet; quod est etiam contra puritatem, & Sanctitatem Ecclesiæ; Item non licet fidelibus dubitare de gloria Sancti canonizati: id enim sub præcisa obligatione præcipiunt Pontifices in ipsa canonizatione: ergo oportet, vt illi præcepto non possit subesse error; aliàs deficeret Deus in re maximè necessaria Ecclesiæ, quod est contra prouidentiam, & promissiones eius: & ideò quamuis hæc illatio non sit de fide, censeo esse satis certam, & contrariam esse impiam, ac temerariam. Hæc Suarez, qui tamen tom. 4. de Religione l. 3. c. 4. coroll. 2. ponit de fide esse tria vota simplicia Societatis nostræ; esse substantialia Religionis.

13. *Gabriel Vasquez* tom 2. in pr. 2. S. Thomæ disput. 165. Cap. 9. postquam dixerat Gregorium XIII. in extrauagante *Ascendente Domino* definiuisse tria vota simplicia, quæ in nostra Societate nuncupant, post biennium nouitiatus Scholares, & suo tempore Coadiutores formati, sufficere vt sint verè, & propriè Religiosi, eosq; improbauerat, qui negabant esse id de fide, putantes Pontificem eodem modo se habere in hac definitione, sicut in approbatione Religionis; subiungit num. 94. hanc disparitatem. *Quis enim non videat diuersam esse definitionem, qua Pontifex declarat aliquem esse Sanctum, & Sanctè vixisse in Ecclesia Dei, seu approbat regulam Religionis, tanquam conuenientem præsenti tempore; & qua declarat definitq; doctrinam ad statum Religionis, aut ad mores in vniuersum pertinentẽ? Nam, vt definiat hunc hominem, aut illum Sanctè vixisse, nõ habet principium aliquod de fide nempe aut scripturam, aut Traditionem, sed solum humanum testimonium, & ideo Pontifex non censetur de fide definire, quamuis habeat assistentiam Spiritus Sancti, ne erret, ac proinde temerarium est negare, id, quod ipse in canonizatione decernit.*

Et

Et post pauca addit. *Tamen definitio Pontificis, quæ decernit doctrinam morum, non potest non ad fidem pertinere: a qua enim potestas definiendi conuenit Pontifici in rebus morum, & in mysterijs nostræ Religionis; alioquin posset Pontifex proponere populo, vt bonum, id quod ex genere suo peccatum esset, qui est manifestus error. Eodem modo Pontifex definire potest ex principijs fidei esse in Ecclesia statum Religiosum, & ea quæ ad ipsum essentialiter pertinent.* Hæc ille. Sed libenter didicissem à Suarez, & à Vasquez vnde ex principijs fidei deduci possit sufficere ad essentiam status Religiosi tria vota simplicia Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, retento adhuc dominio, & iure succedendi tam ex testamento, quàm ab intestato? Item vtrum Pontifex id definiuerit ex antecedenti natura talium Votorum, an ex indulto Sedis Apostolicæ, & iure positiuo, ità constitueri Pontifex, vt videtur colligi ex dicta Bulla; in illa clausula: *Statuimus, atq; decernimus tria vota huiusmodi, etsi simplicia, ex huius Sedis institutione, ac nostra etiam declaratione, & confirmatione esse verè substantialia Religionis vota, ac in dicta Societate tanquam in Religione approbata per Sedem eandem admissa fuisse, & esse.* Igitur ex institutione Pontificis habent tria illa vota quamuis simplicia talem vim; sicut ex eiusdem institutione, votum simplex castitatis in Societate est impedimentum dirimens matrimonium, vt ibidem sancitur. Denique scire velim quarè non æquè ad mores Ecclesiæ spectet verus cultus verè Sanctorum, & eorum secura imitatio, atq; inuocatio; ac spectet scire Scholasticos, & Coadiutores Societatis post tria vota simplicia esse verè Religiosos? adeò, vt hæc definitio sit de fide, non sit autem definitio, qua Papa definit aliquos Sanctos esse.

Instantia aduersus Vasquez.

TERTIÆ OPINIONIS Prima Classis.

14 TErtia Opinio est eorum, qui non solùm censent infallibilem esse absolutè definitionem, quæ Summus Pontifex definit aliquem esse Sanctum, adeoq; certam esse Gloriam Sanctorum ab eo canonizatorum, sed etiam id esse de fide, aut indicant, quos in Prima hac classe, aut exprimunt, quos in Secunda classe recensebimus; incipiendo à Cassiodoro, qui explicans illud Psalmi 121. *Testimonium Israel ad confitendum nomini tuo* sic exponit: *Testimonium Israel, qui testimonium præbeant Sanctitati, vt sunt probatio eorum, qui Deum vident. Testimonium enim confirmationem præstat ignorantibus, vt credant esse veracæ Dei famulos, qui viderint Beatos viros actuum probitate conspicuos. Nam, vt hoc non haberes ambiguum subiecit: ad confitendum nomini tuo. Ad confitendum enim dicit ad laudandum, quia cum Angelis omnes Sancti laudes Domini deuotissimè celebrant.* Videtur ergo sentire credendum esse de fide eos qui, probati sunt Sancti in Ecclesia, tales esse, & cum Angelis absque ambiguitate, laudare Dominum in Cœlis, & ita ex eo colligit Valdensis tomo 3. Doctrinalis Tit. 14. c. 122.

Cassiodorus.

15. *S. Thomas Aquinas* Quodlib. 9. q. 7. artic. 16. cuius titulus est. *Vtrum omnes Sancti, qui sunt per Ecclesiam canonizati, sint in Gloria, vel aliqui eorum in Inferno?* propositis, vt solet, argumentis, quæ videntur probare Papam, & Ecclesiam in hoc errare posse, resoluit in contrarium dicendo: *Sed contra in Ecclesia non potest esse error damnabilis, sed hic esset error damnabilis, si veneraretur tanquam Sanctus, qui fuit peccator &c. &* §. 2. *addit. Præterea Aug. dicit in Epistola ad Hieron. quòd si in scriptura canonica aliquod* men-

S. Thomas Aquin.

mendacium admittatur, nutabit fides nostra, quæ ex scriptura canonica dependet: sed sicut tenemur credere illud, quòd est in Sacra Scriptura, ita illud quod est communiter per Ecclesiam determinatum, vnde hæreticus iudicatur, qui sentit contra determinationem Conciliorum. Ergo commune iudicium Ecclesiæ erroneum esse non potest. Cùm ergo hæc duo sint fundamenta resolutionis S. Thomæ; cōtra mentem eius eunt, qui conantur ostendere hanc veritatem de S. Thomæ sententia non esse de fide. quasi verò Responsio, quam subiungit hæc fundamenta destruat, aut labefactet subiungit enim: *Respondeo. Dicendum, quòd aliquid potest iudicari possibile secundùm se consideratum, quod relatum ad aliquod extrinsecum impossibile inuenitur. Dico ergo, quod iudicium eorum, qui præsunt Ecclesiæ potest errare in quibuslibet, si personæ earum tantum perspiciantur. Si verò consideretur diuina prouidentia, quæ Ecclesiam suam Spiritu Sancto dirigit, vt non erret; sicut ipse promisit Ioan. 14. quod Spiritus adueniens doceret omnem veritatem de necessarijs scilicet ad salutem, certum est quòd iudicium Ecclesiæ vniuersalis errare in his, quæ ad fidem pertinent, impossibile est: vnde magis standum sententiæ Papæ ad quem pertinet determinare de fide, quam in iudicio profert, quàm quorumlibet sapientum hominum in scripturis opinioni,* & paucis post addit. *In alijs verò sententijs quæ ad particularia facta pertinent, vt cum agitur de possessionibus, vel de criminibus, vel de huiusmodi, possibile est iudicium Ecclesiæ errare propter falsos testes. Canonizatio verò Sanctorum medium est inter hæc duo; Quia tamen honor quem Sanctis exhibemus; quædam professio fidei est, qua Sanctorum gloriam credimus piè credendum est, quod nec etiam in his iudicium Ecclesiæ errare possit.* Quidam tamen non introspecta penitus mente S. Thomæ, hoc loco abutuntur, vt confirment non esse certum de fide, quod Sancti canonizati sint in Gloria, & in primis Gratianus in Glossa, de quo postea, & Raynaudus num. 4. adductus, quia sci-

scilicet S. Thomas iudicium Eccl. in Canoniz. Sanctorum medium facit inter ea, quæ ad fidem pertinent, & inter iudicia forensia de factis particularibus, & quia vtitur illa phrasi: *Piè credendum*, quæ non aptatur dogmatibus fidei absolutè, & non tantum piè credendis.

Verùm S. Thomas non intendit definitionem de Sanctitate, & Gloria Canonizatorum esse mediam inter definitiones fidei, & decisiones litium forensium medietate cadente supra motiuum formale fidei, quasi verò minus credenda sit illa, quàm reliqua ad fidem spectantia, sed medietate obiecti materialis, quia scilicet quæstio hæc, quatenus est quæstio *Facti*, potiusquàm *Iuris*, & in hoc videtur secundum se obnoxia testium fallaciæ, aut fallibilitati. Sed sicut etiam in causis fidei Pontifex secundum se spectatus, vt homo errare potest, vt supra dixit S. Thomas illis verbis: *Potest errare in quibuslibet si persona, &c.* Spectata verò Dei prouidentia, & Spiritus Sancti assistentia errare non potest in decretis fidei; Ita licet in hac quæstione facti spectata possibili fallacia testificantium, de vita, & miraculis alicuius Sancti, errare posset; spectata tamen Dei prouidentia, & assistentia Spiritus Sancti ne in hoc quidem negotio, quantumuis sit facti particularis, errare potest, quia in hoc includitur quædam professio fidei. Quoad hoc igitur nulla est disparitas, aut minoratio fidei iuxta S. Thomam, sed paritas, cum in solutione obiectionum dicat. *AD PRIMVM* ergo *dicendum quòd Pontifex, cuius est canonizare Sanctos, potest certificari de statu alicuius per inquisitionem vitæ, & attestationem miraculorum, & præcipuè per instinctum Spiritus Sancti, qui omnia scrutatur, etiam profunda Dei*, & mox ad 2. *Dicendum, quod Diuina prouidentia præseruat Ecclesiam, ne in talibus per fallibile testimonium hominum fallatur*. Præterea cùm in hoc articulo non esset quæstio, an Papa possit errare in decretis fidei, sed an in hac quæstione facti de Gloria Sancti alicuius; superuacaneè,

& ex-

& extra propositum adduxisset pro fundamento suæ doctrinæ auctoritatem S. Augustini, & paritatem de infallibilitate omnimoda Scripturæ Canonicæ, & textum Euangelij Io. 14. de omni veritate docenda per Spiritum Sanctum: ne igitur hac nota laboret S. Doctor dicendum potiùs est, eum veritatem de Gloria Sanctorum Canonizatorum agnouisse inter veritates de fide credendas; sed quia hoc ipsum non est expressè, & in terminis ab Ecclesia definitum, nec damnati sunt hactenus, sed tolerati, qui negarunt id esse de fide, propterea leniuit S. Thomas suam sententiam illa formula dicendi *Piè credendum*: non quod credendum sit ex supererogatione, & abundantia deuotionis, aut quomodo etiam non canonizatos defunctos cum iudicijs, & fama vitæ Christianæ solemus dicere: *piè credi posse quod sint in Cœlo, vel in loco Salutis*, sed quia impium si non hæreticum esset oppositum asserere, & quia sicut in alijs de fide credendis, requiritur peculiare auxilium Dei voluntatem inclinantis ad imperandum fidei actum absolutum, non obstante obscuritate reuelationis ita, & hic maximè, vbi reuelatio fortassis obscurior videri possit aliquibus.

16. Itaque S. Thomam de credenda de fide Gloria Sanctorum Canonizatorum interpretantur in primis Thomas Bzouius de signis Ecclesiæ Cap. 32. & Lucas Castellinus Dominicanus de certitudine Gloriæ Sanctorum C.3. & 4. & Reuerendiss. Lucarinus in controu. Thomist. concl. 30. sequuntur porrò S. Thomam eiusq; verba ex Quodlibeto 9. art. 16. transcribunt S. Antoninus Tomo 3. Summæ Theolog. tit. 12. c. 8. §. 2. Arragonia in 22. q. 1. art. 10. Summa Armilla verbo *Canonizatio*, Ioannes Tabiensis in Summa inde dicta *Tabiena* verbo *Canonizatio*; Siluester in Summa verbo *Canonizatio* q. 3.

Bzouius Castellin. Lucarin. S. Anton. Armilla Tabiena Syluester

17. *Ioan. de Turrecremata* super Decreto 3. parte de Consecratione dist. 3. §. Ad quintum Respondet, Canonizationem

Turrecremata

nem Sanctorum reseruatam esse Summo Pontifici: *Quia canonizatio Sanctorum innititur fidei Christi, in quem Sancti credentes miracula faciunt, quæ attestantur eorum Sanctitatem, & fidei integritatem. Fides autem Christi vna est, iuxta illud ad Ephesios 4. Vnus Deus, vna fides, vnum baptisma, ad illum ergo pertinet Sanctorum canonizatio, per quem omnia membra Ecclesiæ vniuntur in vnitate fidei.* Et paulò inferius: *Sicut ad solum Summum Pontificem quæstiones de fide ortas pertinet determinare, vt in Capit. Quoties 34. q. 1. ita quis debent in Ecclesia tanquam Sanctus coli, declarare, & mandare.* Spectat ergo hæc quoque definitio ad definitiones fidei, idemque docet in tract. de Ecclesia q. 51. & 73. & lib. 2. de Eccl. C. 110.

Couarru. 18. Didacus Couarruuias Tom. 2. variarum Resolut. lib. 1. Cap. 10 §. 12. vbi vniuersaliter docuit: *Pontificem in his, quæ ad fidem pertinent, vt personam publicam, & Ecclesiæ caput aliquid definientem minimè errare posse;* infert ex hac sententia inter alia hoc: *Ex quo & illud deduci potest, Papam non posse in canonizatione Sanctorum errare, quam prævia diligenti examinatione, maturoq; prudentium consilio vti Ecclesiæ Summus Præses decreuerit.* Et pro se adducit S. Thomam supra; Florentinum, idest S. Antoninum, Turrecrematam, & alios; & reddit rationem. *Quia hoc iudicium canonizationis alicuius Sancti, etsi à peculiari eius vita testimonio pendeat, ad vniuersalem tamen totius Christianæ religionis statum pertinet: cum ea sit quædam Confessio fidei; & ideò credendum piè est Summum Pontificem in perscrutandis eius qui in Sanctos est referendus, & miraculis, & gestis, ab ipso Spiritu Sancto, qui omnia scrutatur instrui.*

Bellarminus 19. *Eminentissimus Robertus Bellarminus* Controu. 7. de Eccl. Triumph. lib. 1. qui est de Sanctor. Beatitud. Cap. 9. asserit in titulo. *Credendum esse, Pontificem non errare in Sanctorum Canonizatione;* & inter alias rationes hanc profert: *Mira-*

Miracula magna, & diligenter examinata faciunt rem euidenter credibilem, vt alibi ostendimus: at Sancti à Pontifice non canonizantur ordinariè, nisi claruerint magnis, & certis miraculis, &c. Ergo sicut in alijs miracula faciunt euidenter credibile aliquid de fide, ita Canonizatio Papalis post miracula examinata, & approbata facit credibilem de fide Gloriam Sanctorum.

TERTIÆ OPINIONIS Secunda Classis.

20. EXpressiùs Canonizationem Sanctorum pertinere ad fidem, & ideo ad solum Summum Pontificem spectare, esseque infallibilem, non sola infallibilitate morali, & prudentiali, sed Fidei censent inter alios Vigintiquinque Auctores mox producendi: videlicet *Ioannes de Neapoli* quodlibeto 10. & apud S. Antoninum 3. p. summæ Theol. Tit. 12. c. 8. §. 1. & Syluestrum verbo Canonizatio; qui dixit: *hæreticum esse negare Sanctos Canonizatos esse in Gloria, & reuera Sanctos esse.* Et S. Bonauentura opusc. contra Gullielmum, cùm dixit; *Ad infidelitatem spectat de Sancti Canonizati Gloria dubitare.* Quem etiam cum alijs Sanctis Gregorio, Ambrosio, Cyrillo, Hieronymo, Bernardo adducit *Ambrosius Catharinus* libro de certa Sanctor. Gloria §. *venio nunc ad authoritates*, & huc conuocat S. Thomam §. *nam quod S. Thomas.* Turrecrematam verò sic intelligit, & sequitur *Troilus Maluetius* de Canoniz. Sanctorum § *aggredior* à num. 47. Eiusdem opinionis fuere *Franciscus de Pauinis* in Relatione pro Canonizatione S. Bonauenturæ parte 2. art. 9. *Michael Nauclerus* lib. 4. de Monarchia Diuina &c. p. 2. c. 7. §. *quamobrem*, & §. *certè*: item *Franciscus Pitigianus* parte 2. Summæ Theol. dist.

Io. de Neapoli.
S. Bonauentura.
Catharinus.
Maluetius
Pauinius.
Nauclerus.
Pitigianus

C

nem Sanctorum reseruatam esse Summo Pontifici: *Quia canonizatio Sanctorum innititur fidei Christi, in quem Sancti credentes miracula faciunt, quæ attestantur eorum Sanctitatem, & fidei integritatem. Fides autem Christi vna est, iuxta illud ad Ephesios 4. Vnus Deus, vna fides, vnum baptisma, ad illum ergo pertinet Sanctorum canonizatio, per quem omnia membra Ecclesiæ vniuntur in vnitate fidei.* Et paulò inferius: *Sicut ad solum Summum Pontificem quæstiones de fide ortas pertinet determinare, vt in Capit. Quoties 34. q. 1. ita quis debent in Ecclesia tanquam Sanctus coli, declarare, & mandare.* Spectat ergo hæc quoque definitio ad definitiones fidei, idemque docet in tract. de Ecclesia q. 51. & 73. & lib. 2. de Eccl. C. 110.

Couarru. 18. Didacus Couarruuias Tom. 2. variarum Resolut. lib. 1. Cap. 10 §. 12. vbi vniuersaliter docuit: *Pontificem in his, quæ ad fidem pertinent, vt personam publicam, & Ecclesiæ caput aliquid definientem minimè errare posse*; infert ex hac sententia inter alia hoc: *Ex quo & illud deduci potest, Papam non posse in canonizatione Sanctorum errare, quam præuia diligenti examinatione, maturoq; prudentium consilio vti Ecclesiæ Summus Præses decreuerit.* Et pro se adducit S. Thomam supra; Florentinum, idest S. Antoninum, Turrecrematam, & alios; & reddit rationem. *Quia hoc iudicium canonizationis alicuius Sancti, etsi à peculiari eius vita testimonio pendeat, ad vniuersalem tamen totius Christianæ religionis statum pertinet: cum ea sit quædam Confessio fidei; & ideò credendum piè est Summum Pontificem in perscrutandis eius qui in Sanctos est referendus, & miraculis, & gestis, ab ipso Spiritu Sancto, qui omnia scrutatur instrui.*

Bellarminus 19. *Eminentissimus Robertus Bellarminus* Controu. 7. de Eccl. Triumph. lib. 1. qui est de Sanctor. Beatitud. Cap. 9. asserit in titulo. *Credendum esse, Pontificem non errare in Sanctorum Canonizatione*; & inter alias rationes hanc profert:

Mira-

Miracula magna, & diligenter examinata faciunt rem euidenter credibilem, vt alibi ostendimus: at Sancti à Pontifice non canonizantur ordinariè, nisi claruerint magnis, & certis miraculis, &c. Ergo sicut in alijs miracula faciunt euidenter credibile aliquid de fide, ita Canonizatio Papalis post miracula examinata, & approbata facit credibilem de fide Gloriam Sanctorum.

TERTIÆ OPINIONIS Secunda Classis.

20. EXpressiùs Canonizationem Sanctorum pertinere ad fidem, & ideo ad solum Summum Pontificem spectare, esseque infallibilem, non sola infallibilitate morali, & prudentiali, sed Fidei censent inter alios Vigintiquinque Auctores mox producendi: videlicet *Ioannes de Neapoli* quodlibeto 10. & apud S. Antoninum 3. p. summæ Theol. Tit. 12. c. 8. §. 1. & Syluestrum verbo Canonizatio; qui dixit: *hæreticum esse negare Sanctos Canonizatos esse in Gloria, & reuera Sanctos esse.* Et S. Bonauentura opusc. contra Gullielmum, cùm dixit; *Ad infidelitatem spectat de Sancti Canonizati Gloria dubitare.* Quem etiam cum alijs Sanctis Gregorio, Ambrosio, Cyrillo, Hieronymo, Bernardo adducit *Ambrosius Catharinus* libro de certa Sanctor. Gloria §. *venio nunc ad authoritates*, & huc conuocat S. Thomam §. *nam quod S. Thomas*. Turrecrematam verò sic intelligit, & sequitur *Troilus Maluetius* de Canoniz. Sanctorum § *aggredior* à num. 47. Eiusdem opinionis fuere *Franciscus de Pauinis* in Relatione pro Canonizatione S. Bonauenturæ parte 2. art. 9. *Michael Nauclerus* lib. 4. de Monarchia Diuina &c. p. 2. c. 7. §. *quamobrem*, & §. *certè*: item *Franciscus Pitigianus* parte 2. Summæ Theol. dist.

Io. de Neapoli.

S. Bonauentura.

Catharinus.

Maluetius

Pauinius.

Nauclerus.

Pitigianus

Molfesius. dist. 25. q. 2. art. 4. & 5. Concl. 2. *Molfesius* in summa morali tomo 1. tract. 2. c. 6. num. 44. Et Consil. 45. num. 11. *Didacus Nugnez* in Additionibus ad 3. partem S. Thomæ q. 20. art. 3. dubic. 4. Concl. 3. *Dominicus Amphossinus* de Reliquiarum cultu §. 24. num. 5. *Duallius* tractatu de Pontifice p. 1. q. 7. *Bzouius* de Pontifice cap. 32. *Verricellus* in quæstionibus moralibus tr. 8. q. 24. *Lucas Castellinus* de certitudine Gloriæ Sanctor. cap. 3. puncto 37. 45. 48. & cap. 4. puncto 3. & 4. Sed ne nimis ieiunum Lectorem dimittamus, placet reliquorum quorumdam verba seligere.

Nugnez. Amphossinus. Duallius. Bzouius. Verricell. Castellin.

21. Eminentiss. Card. *Dominicus Tuscus* tomo 1. Practicarum Conclus. Concl. 41. verbo *canonizatio*, vbi contra paucos Canonistas, tenet Papam in hoc errare minimè posse dicens: *Contrarium, quod imò non possit errare, cum sit de pertinentibus ad Fidem tenent communiter Theologi*, & Fellinum refellens addit: *Quia in isto articulo, licet non agatur de articulis fidei explicitè, tamen agitur de articulis fidei implicitè.*

Tuscus.

Alphonsus à Castro lib. 1. de Iusta Hæreticor. punit Cap. 6. postquam docuit Papam non posse committere alicui *alteri potestatem definiendi de fide*: subiungit. *Si Papa posset potestatem definiendi de fide in quemquam alium transferre ad eundem modum, posset etiam canonizationem Sanctorum, alicui committere, quia Sanctorum canonizatio, vt Beatus Thomas docet, res est quodammodo ad fidem spectans, cui B. Thomæ sententiæ quodammodo fauent verba, quæ Summus Pontifex dicit in canonizatione alicuius Sancti, quæ posita sunt in libro Sacrarum cæremoniarum Ecclesiæ & sunt quæ sequuntur. Ad honorem Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis, & exaltationem fidei Catholicæ, ac Christianæ Religionis augmentum, authoritate eiusdem Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, & Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, & nostra, de fratrum nostrorum consilio decernimus, & definimus bonæ memoriæ N. Sanctum esse, & Sanctorum catalogo adscriben-*

Castrensis.

bendem, ipsumq; catalogo huiusmodi adscribimus. Postea notat idem Auctor: *Aduertendum quod ait, talem canonizationem fieri ad exaltationem fidei catholicæ*. Sed ego in verbis Alphonsi aduerto insuper particulam illam; *ad eundem modum*, qua indicat eodem modo sentiendum esse de authoritate canonizandi Sanctos, ac de definiendi res alias ad fidem spectantes.

22. *Ioannes Viguerius* libro 1. Institut. Theol. agens de Virtute Fidei, numero marginali 104 Sic incipit: *Cum Canonizatio Sanctorum sit quædam fidei protestatio, consequens est, quod ad Summum Pontificem pertineat, & quod Summus Pontifex in canonizatione Sanctorum, seruando ritum, & solemnitates obseruari debitas, errare non possit*, & inferius: *Præterea publica, atq; exterior veneratio est quædam fidei protestatio, igitur ad illum solum pertinet, ad quem spectat quæstionem fidei terminare; sed hoc pertinet ad solum Papam; igitur &c.* Concesso autem quod Papa, vt persona priuata in alijs quæstionibus facti errare possit, excipit tamen hunc casum, & subiungit. *Sed procedendo, vt Summus Pontifex, cum facit quod in se est, & secundùm ritum Ecclesiæ, & Sanctorum Patrum errare aut decipi non potest. Tunc enim comparatur ad Diuinam prouidentiam, quæ Ecclesiam suam Spiritu Sancto dirigit, vt non erret, sicut promisit inquiens: Spiritus Paracletus, quem mittet Pater in nomine meo, docebit vos omnem veritatem, scilicet de necessarijs ad salutem, qualia sunt ea, quæ pertinent ad bonos mores, & ad fidem, ad quàm notum est pertinere aliquorum Sanctorum publicam venerationem, & inuocationem, quæ est quædam fidei protestatio*. Demum Papam non inniti solùm testibus &c. Sed certificari *per instinctum Spiritus Sancti, qui omnia scrutatur etiam profunda Dei*. Ideo non *innitur solùm medio fallibili, sed infallibili*. Viguerius

23. *Ioannes Azorius* parte 2. Institur. moral. lib.5.cap.6. q.5. adducit, & sequitur sententiam Ioannis de Neapoli, & Azor

S. Thomæ, de qua supra, & inter alia inquit: *Quare, vt demus hominum testimonia esse falsa, Deus Pontifici assistet ne deficiat. Nam cum Deus promiserit nunquam defecturam Petri fidem, diuina est Prouidentia, ne Petri successor definiat credendũ id quod falsum est: & diuinæ est prouidentiæ, tunc suæ Ecclesiæ ostendere, & patefacere ea testimonia esse falsa.* Sentit ergo id pertinere ad fidem, & credendum per inde, ac reliqua de fide à Petri successore definita.

24. *Gregorius de Valentia* Tomo 3. Disp. 1. q. 1. de obiecto fidei puncto 7. § 41. disertissimè: *Itaq; quod ad canonizationem Sanctorum attinet, omnino nego id, quod Communiter Doctores Catholici iure optimo negant: videlicet posse Pontificem in hac parte errare. Quamuis enim testimonia, quæ pro alicuius hominis sanctitate afferuntur sint humana, ideoq; natura sua fallibilia: tamen posito quòd Pontifex illis inducatur tandem ad pronunciandum, quempiam sanctum, atq; beatam iam esse, certa fide credendum est, testimonia illa (quatenus in genere saltem probant piè, atq; Sanctè quenquam ex hac vita excessisse) vera esse, & hominem eiusmodi ex eorum esse numero, quos per reuelationes Scripturæ generales communiter constat, diuinæ gratiæ beneficio consequi æternæ vitæ beatitudinem.* Neque his contentus addit. *Quæ sanè certitudo ijsdem illis Dei promissionibus nititur, ex quibus compertum habemus nunquam esse futurum, vt vniuersa Ecclesia in rebus Religionis fallatur. Falleretur autem grauiter in negotio Religionis, si Sanctum reputaret, ac pro tali veneraretur eum, qui Sanctus non est. Hic autem illud, quod aliàs ab orthodoxis probatum, atq; defensum est, tanquam ex fide certum pono, nempè rem esse omninò quæ ad Ecclesiæ ædificationem, adeoq; ad officium Pontificis pertineat, vt Sancti quidam aliquando canonizentur &c.* Hæc ipsa verba repetit libro 8. Analysis fidei cap. 3. Audiamus nunc eius discipulum in Fidei controuersijs exercitatissimum Adamum Tannerum eiusdem Societatis.

Gregor de Valent.

25. *Ada-*

25. *Adamus Tannerus* tomo 3. Theologiæ Scholasticæ Disput. 1. de Fide q. 4. dubio 7. quæstio 3. Assertione 3. concludit: *Sed & firmiter credendum Canonizationem Sanctorum à Pontifice factam, esse infallibilem, ita vt sit de fide vere sanctos, ac beatos esse eos, qui à Summo Pontifice canonizati sunt*. Dixit tamen assertione 2: oppositum non esse apertam hæresim, sed sapere hæresim. Tannerus

26. *Rodericus Arriaga* Societatis Iesu Tomo 2. cursus Theologici Tractatu de Fide Disput. 9. sect. 5. non solum num. 27. infert ex à se dictis: *Non posse errare Pontificem in Canonizatione Sanctorum* sed expensis formulis, quibus Pontifices vsi sunt in canonizationibus, concludit nu. 28. sic: *Igitur ex his omnibus modis loquendi tot Pontificum colligo (quidquid aliqui in contrarium dicant) Papam in canonizationibus non solum errare non posse, sed id esse de fide, quia in summis ipsis definitionibus, non vtuntur Pontifices maiori ponderatione verborum*; & num. 29. addit. *Materia hac non minus directè gubernationem Ecclesiæ concernit, quàm aliæ multæ, quæ definitæ sunt: immò longè magis: quod enim iustificatio v. g. fiat per infusionem donorum, est veritas, vt sic dicam, speculatiua, ob quàm nec melius, nec peius nos operabimur: & tamen habet Pontifex auctoritatem illam definiendi. At hæc veritas canonizationis summè ad mores, & gubernationem spiritualem Ecclesiæ spectat &c.* & nu. 30. occurrens obiectioni ait: *Neq; obstat, quod non fiat Pontifici specialis reuelatio de sanctitate canonizati: etenim iam diximus supra, etiam non fieri ei reuelationem specialem, quòd talis, aut talis sit sensus Scripturæ, & tamen habet auctoritatem id definiendi, quia Deus ita illi assistit, vt non permittat eum errare.* Arriaga.

27. *Stephanus Fagundez* Soc. Iesu Tract. de Quinq; Præceptis Ecclesiæ lib. 1. cap. 4. nu. 30. docet Pontificem Romanum errare non posse in canonizatione Sanctorum: *Quia honor, & cultus publicus, quem Sanctis post canonizationem* Fagundez

im-

impendimus, est quædam fidei professio, qua Sanctorum gloriam credimus, & Summus Pontifex non potest errare in rebus fidei decernendis. Nec ita multo post: *Quando Summus Pontifex aliquid de fide, aut ad fidem concernens definit, non potest illi deesse assistentia diuina, ne erret: & ideo licet demus testimonia, & informationes fuisse falsas, non tamen idea sequitur, definitionem illam falsam esse, quia Christus propter promissionem suam Matth.* 28. Ego rogaui pro te Simon, vt non deficiat fides tua: *Summo Pontifici assistet, ne deficiat: Quo in loco non promisit Christus Sedi Apostolicæ, ac Summo Pontifici non defecturam Spiritus Sancti assistentiam diligentijs, sed definitionibus fidei, & earum rerum quæ fidem concernunt. Non enim dixit Petro.* Ego rogaui pro te, vt non deficiat diligentia tua, aut prudentia tua, sed fides tua; *cùm diligentia non sit medium absolutè necessarium, nec sufficiens ad definitionem de rebus fidei, sed tantùm, vt Papa debito modo se gerat; Et non peccare illum mortaliter in omissione harum diligentiarum docet Ferdinandus Perez in materia de Fide disp.* 3. §. *Confirmatur.* Hactenus Fagundez.

Ferdin. Perez.

28. *Antoninus Diana* parte 11. Resolutionum moralium Tractatu 12. qui est de Infallibilitate Decretorum Romani Pontificis Resolutione 15. Contra eos, qui dicerent: *Ecclesiam non proponere vt articulum fidelibus credendum, Sanctos aliquos esse in cœlis, sed tanquam veritatem omnino certam moraliter, & cui fides humana meritò adhiberi debeat* Resoluit sic. *Omnino tenendum est, Papam non posse errare in Canonizatione Sanctorum: Quia scilicet esset contra illam promissionem Ioannis* 16. *Cùm venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem,* & confirmat ex formulis Canonizationum, in quibus Pontifices vsi sunt verbo *Definiendi,* ait enim: *Non videtur autem, quod Summi Pontifices talibus formulis absolutam definitionem, in re totam Ecclesiam concernente, continentibus vterentur, nisi existimarent, se omnino*

Diana.

no

no certo esse, ac per consequens, nullum subesse erroris periculum: Et licet Resolutione 16. concedat, *Asserentem Pontificem in canonizatione Sanctorum posse errare non esse tanquam hæreticum absolutè damnandum; quia non affirmat aliquid quod contrarium sit his, quæ Ecclesia recipit tanquam de fide certa, absq; vlla controuersia Doctorum. Videmus namq; Canum, Bannem, & alios sentire de fide non esse Pontificem errare non posse. Ergo Ecclesia non defendit tanquam de fide certum sine vlla controuersia.* Concludit tamen hoc pacto: *Quoniam ea maiori probabilitate, & certitudine, qua existimamus de fide esse, Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse; ea affirmandum est hæreticum esse, qui negaret.* Quæ verba desumpta videntur ex Castro Palao.

29. *Ferdinandus Castro Palao* Soc. Iesu par. prima Operis moralis, Tract. 4. qui est de Fide disp. 1. puncto 5. §. 4. nu. 2. concludit *Nihilominus probabilius existimo, non solùm temerarium, & scandalosum, sed etiam erroneum, & hæreticum esse affirmare, errare posse Pontificem in Sanctorum Canonizatione.* Et in solutione obiectionum ait, *Sanctitatem canonizati, & illius in cælis existentiam, non esse singulariter, & explicitè reuelatam; Esse tamen reuelatam virtualiter, & implicitè, Tum quia reuelatum est in Cælis assistere, qui in gratia ex hac vita migrauit:* Subintellige (si purgatus iam sit) *Itemq; est reuelatum, Pontificem errare non posse ob assistentiam Diuini Spiritus in ijs, quæ ad Religionem vniuersalis Ecclesiæ pertinent. Ex quibus manifestè deducitur de fide esse hunc Canonizatum verè in cælis esse, cùm sequatur ex vna præmissa de fide, & altera euidenti.* Eum tamen qui contrarium assereret, negat esse absolutè hæreticum, & habet totidem ipsa verba, quæ postea in Diana supra retulimus. Paragrapho autem 5. num. 4. ait: *Secundo dico eadem certitudine tenendum esse, Pontificem errare non posse in Beatificatione Sanctorum, ac in Canonizatione.* Quando scilicet concedit Missam

Castro Palao.

in

in eorum honorem: ratio eius est, quia Missæ Sacrificium licet in tota Ecclesia non celebretur, tamen nomine totius Ecclesiæ, & ab Ecclesia deputantur speciales ministri ad Missam in tali loco celebrandam,& ita si in hoc error contigeret,tota Ecclesia erraret.

Nierem-berg. 30. *Ioannes Eusebius* Nierembergius Soc. Iesu in Operib. Parthènicis Opusculo 2. §. 7.& Opusculo 8. tractans fusè de canonizatione Sanctorum §. 1. Concedit, *Canonizationem Sanctorum, definitionem esse, ac propterea de fide habendum, Canonizatum Sanctum esse.* Saltem quando in formulis canonizationum, quarum multas profert, reperitur verbum *Definimus*, vel *definiuimus.*

CAPVT II.

Selecta ex Bullis Canonizationum Pro Infallibilitate absoluta, & certitudine Sanctitatis, & Gloriæ Sanctorum Canonizatorum à S. Sede Apostolica.

DIxi in titulo Capitis: *Sanctitatis, & Gloriæ*, quia de Canonizatis certa est Ecclesia Catholica, non solùm eos defunctos esse in gratia sanctificante, cuiusmodi sunt animæ iustorum in Purgatorio degentium, sed etiam in cœlo esse,& frui Gloria, ac Beatitudine æterna. Porrò infallibilitas absoluta, idest non practica tantummodo,& moralis, seu prudentialis, sed speculatiua quoq; & coràm Deo talis, colligitur ex Bullarum Papalium quinque loquendi formulis 1. scilicet si profiteantur se vti Authoritate Dei, & Apostolorum Petri,& Pauli 2. si indicent se, nec solis nec præcipue inniti testimonijs humanis, ac informationibus de vita, & miraculis, cuiuspiam, sed potissimum reuelationi diuinæ occultæ, & instinctui Spiritus Sancti, cum fiducia de non errando. 3. Si definiant declarentq; aliquem non solum adscribendum esse catalogo Sanctorum, sed etiam esse Sanctum, & in cœlo frui glo-

gloria Sanctorum. 4. Si ipsimet Pontifices significent se credere certò tales personas esse Sanctas, & in cœlo cum Christo regnare. 5. Si fideles totamque Ecclsiam obligent ad reputandum quempiam Sanctum, & pro tali habendum, nedum exterius ac publicè festo, vel officio colendum, ac venerandum. Quodlibet enim horum sufficiens est argumentum de tanta infallibilitate Gloriæ Sanctorum, quanta subest rebus de fide credendis, quanto magis, si plures ex his conditionibus concurrant? An autem his æquiualeant concessio construendi Altare supra corpus defuncti, vel approbatio Martyrologij, vel traditio, aut consuetudo totius Ecclesiæ colendi aliquos pro Sanctis, posteà disquiremus.

1. Primam Solemnem Canonizationem factam à Papa censent multi illam, qua anno 803. vt constat ex Baronio, & Epistola S. Ludgeri, Leo III. coràm Carolo Magno Vuerdæ d. 4. Septembris S. Suuibertum canonizauit, præmisso ieiunio publico; in qua Epistola dicitur: *Pridie nonas Septembris tam Papa Sanctus Leo, quàm Carolus Imperator, & alij conuenientes in Ecclesiam, & Conuentum S. Suuiberti, ibi oratione finita omnium communicantium in Ecclesia, statim celebrante Solemniter Summam Missam Felice Hildebaldo Coloniensi Archiepiscopo, & Sanctissima vita ipsius Suuiberti, cum innumeris miraculis conscripta per Venerabilem Presbyterum Marcellinum Socium, & conterraneum ipsius Sancti, ibidem lectâ: Papa Sanctus Leo de assensu pariter, & consensu suorum Cardinalium, cæterorumq; Prælatorum illic coràm adstantium, solemniter catalogo Sanctorum Confessorum ipsum adscripsit*, & narrato admirabili odore ex ossibus Sancti tunc effuso, nominat præcipuos Cardinalium, & Episcoporum, qui fuere præsentes. Cœtera ex Bullario colligemus. 803.

2. Ordo Ioan. 15. Romæ S. Vdalricum Episcopum Augustanum canonizans post lectam eius vitam, ac miracula inquit. *Communi consilio decreuimus, memoriam Vdalrici Epi-* Tempus An. M.D. 993. Ian. 31.

scopi affectu pijssimo, & deuotione fidelissima celebrandam, &c.

§. 3. *Si quis interea (quod non credimus) temerario ausu contra ea, quæ hac nostra authoritate, piè, ac firmiter per hoc priuilegium constituta sunt; contraire tentauerit, vel hæc quæ à nobis in laudem Dei, & pro reuerentia dicti Episcopi statuta sunt refragari; aut in quoquam transgredi; sciat se auctoritate B. Petri Principis Apostolorum, cuius immeriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum*, notanda hic vocabula *fidelissimè*, & *firmiter*, & pœna excommunicationis contra refragantes. Festum huius Sancti fit 4. Iulij.

Ann. 1110 Iun. 4. §. 3. Paschalis 2. in Bulla Canonizationis S. Petri Episcopi Ciuitatis Anagniæ; mentione facta de miraculis eius ante, & post obitum ait: *Mandamus, quatenus 3. nonas Augusti diem natalis eiusdem Confessoris, & Præsulis venerandi Sanctorum Catalogo congruè celebrem recolatis.*

1134. Apr. 22. §. 4. Innocentius 2. in Bulla, seu enunciatione Canonizationis S. Hugonis Episcopi Gratianopolitani de Ordine Carthusiensium edita Pisis inquit: *Cognita vita, & auditis, quæ per B. Hugonis merita fiunt miraculis, supernæ Maiestatis clementiam collaudauimus, & Archiepiscopor. Episcopor & Cardinalium, atque aliorum, qui nobiscum aderant communicato consilio. ipsum inter Sanctos, & electos honorari præcipimus, & diem eius assumptionis cum gaudio solemniter celebrari, nempè diem 1. Aprilis.*

1152. Mart. 13. §. 5. Eugenius 3. in Bulla Canonizationis S. Henrici 1. Imperatoris Romanorum, data Trans Tyberim, commemoratis eius Sanctis moribus, & miraculis, inter quæ ait præcipuum esse, quod in thoro legitimo positus, integritatem castimoniæ vsque in finem vitæ conseruauit, subiungit: *Auctoritate S. R. E. quæ omnium Conciliorum firmamentum est &c. eiusdem memorabilis viri memoriam inter Sanctos de cætero fieri censemus, & anniuersarium ipsius diem solemniter celebrari constituimus, videlicet die 14. Iulij.*

6. Ale-

6. Alexander 3. in Bulla Canonizationis S. Eduardi Re- Ann.1161
gis Angliæ, edita Anagniæ hæc notanda habet. *Libro mira-* Feb.7.
culorum inspecto, qua dum in carne mortali viueret, & postquam de præsenti seculo est assumptus, Omnipotens Dominus per suam misericordiam declarauit &c. Quamuis negotium tam arduum, & sublime, non frequenter soleat nisi in Solemnibus Concilijs de more concedi. De communi tamen fratrum nostrorum consilio &c. Corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus, & debitis præconijs adorandum in terris; sicut eundem confessorem Dominus per suam gratiam glorificauit in cælis. Vnde videlicet inter Sanctos Confessores de cætero numeraretur, qui hoc ipsum apud Deum signis meruit, ac virtutibus obtinere. Festum eius fit 5. Ianuarij.

7. Alexander idem 3. in Bulla Canonizationis S. Bernar- 1164.
di primi Abbatis Claræuallensis data Anagniæ, recenset eius Ian.18.
virtutes, & magna de Sacrosancta Romana Ecclesia merita; hæc inter alia enunciat: *In afflictione verò corporis sui, vsque adeo sibi Mundum, seque Mundo reddidit crucifixum, vt confidamus Martyrum quoque eum merita obtinere Sanctorum; quem confessionis ordine, in parsimonia vitæ, tam longum constat duxisse Martyrium*, & paulò post: *Confisi de misericordia Dei, cui perseueranter, & fideliter militauit, necnon & de Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & eiusdem Beatissimi Confessoris meritis præsumentes, eum Apostolicæ Sedis Authoritate, catalogo Sanctorum ascribi mandauimus, & commemorationis suæ festum decreuimus amodò publicè celebrandum*: die scilicet 20. Aug.

8. Alexander pariter 3. in Bulla Canonizationis S. Tho- 1773.
mæ Cantuariensis Archiepiscopi, & Martyris data Signiæ, Mart.12.
hæc inter alia pronunciat: *Quamuis autem de sanctitate ipsius dubitare non possit, qui eius vitam &c, voluit tamen Saluator, & Redemptor noster eius sanctitatis insignia, magnificis irradiare miraculis, vt qui pro Christo insuperabilis virtutis con-*

stantia, necessitates, & pericula pertulit, sui laboris, & certaminis, in aeterna Beatitudine cognoscatur ab omnibus percepisse triumphum: quibus miraculis permotum se asserit, & ait. *Praedictum Archiepiscopum canonizauimus, ipsumq; decreuimus Sanctorum catalogo adscribendum. Vniuersitatem itaque vestram monemus, & auctoritate, qua fungimur districtè praecipimus, vt natalem praedicti gloriosi Martyris diem passionis suae solemniter singulis annis, celebretis.*

Anno 1192. Nart.4. 9. Cœlestinus 3. Romae in Bulla Canonizationis S. Vbaldi Episcopi Eugubini, commemoratis eius post mortem miraculis, & instantia Eugubinorum pro Canonizatione ait, *Nos verò opus istud intuentes sensum, & intelligentias nostras excedere, quia potiùs est diuini iudicij, quàm humani, cùm ipse solus plenè nouerit, qui sunt eius; suspendimus desiderium tuum, aliquandiu, vt nobis & fratribus nostris, quid potius agendum esset, Spiritus Sancti gratia reuelaret;* & post pauca. *Et canonizantes praedictum Sanctum auctoritate BB. Apostolorum Petri, & Pauli, qua fungimur, licet immeriti, decreuimus, vt festum transitus ipsius, sicut beatissimi Confessoris apud vos perpetuò habeatur.* Nempe d. 16. Maij, quàm festiuitatem renouauit Paulus 5. sua Constitut. 7.

1193. Octob.6. 10. Cœlestinus idem 3. in Bulla Canonizationis S. Ioannis Gualberti; post memorationem miraculorum, inquit: *Praenominatum B. Ioannem canonizauimus, & numero Confessorum Christi decreuimus adiungendum*; eius festum fit 12. Iulij.

1198. Dec. 22. 11. Innocentius 3. in Canonizatione S. Homoboni Cremonensis, Bullaq; Romae edita, vbi dixit solam finalem perseuerantiam ad Sanctitatem exigi, addit: *Duo tamen, virtus videlicet morum, & virtus signorum; opera scilicet pietatis in vita, & miraculorum signa post mortem, vt quis reputetur Sanctus in militanti Ecclesia requiruntur.* Deinde falsis miraculis aliquorum praecipuè Magorum Pharaonis, & Antichri-

christi indicatis: subiungit; *Ob id nec opera sufficiunt sola, nec signa: sed cum illis praecedentibus, ista succedunt, verum nobis praebent indicium sanctitatis*, facitq; vim praecipuè in miraculis post mortem: & concludit: *de Diuina misericordia, & eiusdem Sancti meritis confidentes, ipsum Sanctorum catalogo conscribēdum duximus, statuentes, vt in die depositionis ipsius eiusdem festiuitas deuotè à vobis, & alijs Christi fidelibus annis singulis de caetero celebretur.*

12. Innocentius idem 3. teste Nicolao Salio Pragensi in vita S. Procopij Bohemi, horribili ostento per somnium, & minis eiusdem Procopij ipsum S. Procopium: *Diuina refacta, Sanctorum numero illum inserit*, verba sunt Nicolai: *Missoq. in Bohemiam Quidone S. Maria trans Tyberim, S. Calixti Presbytero Cardinali Legato à Latere vulgo dicto, Procopium Sanctum, Beatum Felicemq. credendum, vocandum, colendum pronunciat, eique tanti nominis, & tituli apud omnes ferendi Auctor est; idque Anno Domini nostri* 1204. *quarto nonas Iunij*, quo scilicet Pontifex erat Innoc. 3. Anno 1204. Iun 2.

13. Gregorius 9. in Bulla Canonizationis S. Francisci de Assisio data Perusij, recitata compendiosè ipsius vita; & premissa ad cautelam hac clausula. *Quia tamen Ecclesia militans, quae solummodo vides in facie, non praesumit de his qui de suo foro non sunt, auctoritate propria iudicare, vt illos pro vita tantum venerandos assumat &c. Omnipotens Deus &c. vitam eius sibi fuisse acceptam, & ipsius memoriam esse à militanti Ecclesia venerandam, multis, & praeclaris miraculis declarauit*: ob quae post pauca ait; *Ipsum adscribi decreuimus Sanctorum catalogo venerandum: statuentes vt 4. Nonas Octobris, die videlicet, quo à carnis ergastulo absolutus, ad aetherea Regna peruenit, ab vniuersali Ecclesia, natalitia eius deuotè, ac solenniter celebrentur.* Haec canonizatio referenda erat post sequentem ordine temporis seruato. 1227. Iul. 19.

14. Honorius 3. In Bulla Canonizationis S. Laurentij 1225. Dec. 8.

Archie-

impendimus, est quadam fidei professio, qua Sanctorum gloriam credimus, & Summus Pontifex non potest errare in rebus fidei decernendis. Nec ita multo post: *Quando Summus Pontifex aliquid de fide, aut ad fidem concernens definit, non potest illi deesse assistentia diuina, ne erret: & ideo licet demus testimonia, & informationes fuisse falsas, non tamen ideo sequitur, definitionem illam falsam esse, quia Christus propter promissionem suam Matth. 28.* Ego rogaui pro te Simon, vt non deficiat fides tua: *Summo Pontifici assistet, ne deficiat: Quo in loco non promisit Christus Sedi Apostolicæ, ac Summo Pontifici non defecturam Spiritus Sancti assistentiam diligentijs, sed definitionibus fidei, & earum rerum quæ fidem concernunt. Non enim dixit Petro.* Ego rogaui pro te, vt non deficiat diligentia tua, aut prudentia tua, sed fides tua; *cùm diligentia non sit medium absolutè necessarium, nec sufficiens ad definitionem de rebus fidei, sed tantùm, vt Papa debito modo se gerat; Et non peccare illum mortaliter in omissione harum diligentiarum docet Ferdinandus Perez in materia de Fide disp. 3. §. Confirmatur.* Hactenus Fagundez.

Ferdin. Perez.

28. *Antoninus Diana* parte 11. Resolutionum moralium Tractatu 12. qui est de Infallibilitate Decretorum Romani Pontificis Resolutione 15. Contra eos, qui dicerent: *Ecclesiam non proponere vt articulum fidelibus credendum, Sanctos aliquos esse in cælis, sed tanquam veritatem omnino certam moraliter, & cui fides humana meritò adhiberi debeat* Resoluit sic. *Omnino tenendum est, Papam non posse errare in Canonizatione Sanctorum: Quia scilicet esset contra illam promissionem Ioannis 16. Cùm venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem,* & confirmat ex formulis Canonizationum, in quibus Pontifices vsi sunt verbo *Definiendi,* ait enim: *Non videtur autem, quod Summi Pontifices talibus formulis absolutam definitionem, in re totam Ecclesiam concernente, continentibus vterentur, nisi existimarent, se omnino*

Diana.

no

no certos esse, ac per consequens, nullum subesse erroris periculum: Et licet Resolutione 16. concedat, *Asserentem Pontificem in canonizatione Sanctorum posse errare non esse tanquam hæreticum absolutè damnandum; quia non affirmat aliquid quod contrarium sit his, quæ Ecclesia recipit tanquam de fide certa, absq; vlla controuersia Doctorum. Videmus namq; Canum, Bannem, & alios sentire de fide non esse Pontificem errare non posse. Ergo Ecclesia non defendit tanquam de fide certum sine vlla controuersia.* Concludit tamen hoc pacto: *Quoniam ea maiori probabilitate, & certitudine, qua existimamus de fide esse, Pontificem in canonizatione Sanctorum errare non posse; ea affirmandum est hæreticum esse, qui negaret.* Quæ verba desumpta videntur ex Castro Palao.

29. *Ferdinandus Castro Palao* Soc. Iesu par. prima Operis moralis, Tract. 4. qui est de Fide disp. 1. puncto 5. §. 4. nu. 2. concludit *Nihilominus probabilius existimo, non solùm temerarium, & scandalosum, sed etiam erroneum, & hæreticum esse affirmare, errare posse Pontificem in Sanctorum Canonizatione.* Et in solutione obiectionum ait, *Sanctitatem canonizati, & illius in cælis existentiam, non esse singulariter, & explicitè reuelatam; Esse tamen reuelatam virtualiter, & implicitè. Tum quia reuelatum est in Cælis assistere, qui in gratia ex hac vita migrauit:* Subintellige (si purgatus iam sit) *Itemq; est reuelatum, Pontificem errare non posse ob assistentiam Diuini Spiritus in ijs, quæ ad Religionem vniuersalis Ecclesiæ pertinent. Ex quibus manifestè deducitur de fide esse hunc Canonizatum verè in cælis esse, cùm sequatur ex vna præmissa de fide, & altera euidenti.* Eum tamen qui contrarium assereret, negat esse absolutè hæreticum, & habet totidem ipsa verba, quæ postea in Diana supra retulimus. Paragrapho autem 5. num. 4. ait: *Secundo dico eadem certitudine tenendum esse, Pontificem errare non posse in Beatificatione Sanctorum, ac in Canonizatione.* Quando scilicet concedit Missam

Castro Palao.

in

in eorum honorem: ratio eius est, quia Missæ Sacrificium licet in tota Ecclesia non celebretur, tamen nomine totius Ecclesiæ, & ab Ecclesia deputantur speciales ministri ad Missam in tali loco celebrandam, & ita si in hoc error contigeret, tota Ecclesia erraret.

Nieremberg. 30. *Ioannes Eusebius* Nierembergius Soc. Iesu in Operib. Parthenicis Opusculo 2. §. 7. & Opusculo 8. tractans fusè de canonizatione Sanctorum §. 1. Concedit, *Canonizationem Sanctorum, definitionem esse, ac propterea de fide habendum, Canonizatum Sanctum esse*. Saltem quando in formulis canonizationum, quarum multas profert, reperitur verbum *Definimus*, vel *definiuimus*.

CAPVT II.

Selecta ex Bullis Canonizationum Pro Infallibilitate absoluta, & certitudine Sanctitatis, & Gloria Sanctorum Canonizatorum à S. Sede Apostolica.

Dixi in titulo Capitis: *Sanctitatis, & Gloria*, quia de Canonizatis certa est Ecclesia Catholica, non solùm eos defunctos esse in gratia sanctificante, cuiusmodi sunt animæ iustorum in Purgatorio degentium, sed etiam in cœlo esse, & frui Gloria, ac Beatitudine æterna. Porrò infallibilitas absoluta, idest non practica tantummodo, & moralis, seu prudentialis, sed speculatiua quoq; & coràm Deo talis, colligitur ex Bullarum Papalium quinque loquendi formulis 1. scilicet si profiteantur se vti Authoritate Dei, & Apostolorum Petri, & Pauli 2. si indicent se, nec solis nec præcipue inniti testimonijs humanis, ac informationibus de vita, & miraculis, cuiuspiam, sed potissimum reuelationi diuinæ occultæ, & instinctui Spiritus Sancti, cum fiducia de non errando. 3. Si definiant declarentq; aliquem non solum adscribendum esse catalogo Sanctorum, sed etiam esse Sanctum, & in cœlo frui

glo-

gloria Sanctorum. 4. Si ipsimet Pontifices significent se credere certò tales personas esse Sanctas, & in cœlo cum Christo regnare. 5. Si fideles totamque Ecclsiam obligent ad reputandum quempiam Sanctum, & pro tali habendum, nedum exterius ac publicè festo, vel officio colendum, ac venerandum. Quodlibet enim horum sufficiens est argumentum de tanta infallibilitate Gloriæ Sanctorum, quanta subest rebus de fide credendis, quanto magis, si plures ex his conditionibus concurrant? An autem his æquiualeant concessio construendi Altare supra corpus defuncti, vel approbatio Martyrologij, vel traditio, aut consuetudo totius Ecclesiæ colendi aliquos pro Sanctis, posteà disquiremus.

1. Primam Solemnem Canonizationem factam à Papa censent multi illam, qua anno 803. vt constat ex Baronio, & Epistola S. Ludgeri, Leo III. coràm Carolo Magno Vuerdæ d. 4. Septembris S. Suuibertum canonizauit, præmisso ieiunio publico; in qua Epistola dicitur: *Pridie nonas Septembris tam Papa Sanctus Leo, quàm Carolus Imperator, & alij conuenientes in Ecclesiam, & Conuentum S. Suuiberti, ibi oratione finita omnium communicantium in Ecclesia, statim celebrante Solemniter Summam Missam Felice Hildebaldo Coloniensi Archiepiscopo, & Sanctissima vita ipsius Suuiberti, cum innumeris miraculis conscripta per Venerabilem Presbyterum Marcellinum Socium, & conterraneum ipsius Sancti, ibidem lectâ: Papa Sanctus Leo de assensu pariter, & consensu suorum Cardinalium, cæterorumq; Prælatorum illic coràm adstantium, solemniter catalogo Sanctorum Confessorum ipsum adscripsit,* & narrato admirabili odore ex ossibus Sancti tunc effuso, nominat præcipuos Cardinalium, & Episcoporum, qui fuere præsentes. Cœtera ex Bullario colligemus. 803.

2. Ordo Ioan. 15. Romæ S. Vdalricum Episcopum Augustanum canonizans post lectam eius vitam, ac miracula inquit. *Communi consilio decreuimus, memoriam Vdalrici Epi-* Tempus An. M.D. 993. Ian. 31.

scopi affectu pijssimo, & deuotione fidelissima celebrandam, &c. §. 3. *Si quis interea (quod non credimus) temerario ausu contra ea, quæ hac nostra authoritate, piè, ac firmiter per hoc priuilegium constituta sunt, contraire tentauerit, vel hæc quæ à nobis in laudem Dei, & pro reuerentia dicti Episcopi statuta sunt refragari; aut in quoquam transgredi; sciat se auctoritate B. Petri Principis Apostolorum, cuius immeriti vices agimus, anathematis vinculo innodatum*, notanda hic vocabula *fidelissimè*, & *firmiter*, & pœna excommunicationis contra refragantes. Festum huius Sancti fit 4. Iulij.

Ann. 1110 Iun. 4. 3. Paschalis 2. in Bulla Canonizationis S. Petri Episcopi Ciuitatis Anagniæ, mentione facta de miraculis eius ante, & post obitum ait: *Mandamus, quatenus 3. nonas Augusti diem natalis eiusdem Confessoris, & Præsulis venerandi Sanctorum Catalogo congruè celebrem recolatis.*

1134. Apr. 22. 4. Innocentius 2. in Bulla, seu enunciatione Canonizationis S. Hugonis Episcopi Gratianopolitani de Ordine Carthusiensium edita Pisis inquit: *Cognita vita, & auditis, quæ per B. Hugonis merita fiunt miraculis, superna Maiestatis clementiam collaudauimus, & Archiepiscopor. Episcopor & Cardinalium, atque aliorum, qui nobiscum aderant communicato consilio. ipsum inter Sanctos, & electos honorari præcipimus, & diem eius assumptionis cum gaudio solemniter celebrari, nempè diem 1. Aprilis.*

1152. Mart. 13. 5. Eugenius 3. in Bulla Canonizationis S. Henrici 1. Imperatoris Romanorum, data Trans Tyberim, commemoratis eius Sanctis moribus, & miraculis, inter quæ ait præcipuum esse, quod in thoro legitimo positus, integritatem castimoniæ vsque in finem vitæ conseruauit, subiungit: *Auctoritate S. R. E. quæ omnium Conciliorum firmamentum est &c. eiusdem memorabilis viri memoriam inter Sanctos de cætero fieri censemus, & anniuersarium ipsius diem solemniter celebrari constituimus, videlicet die 14. Iulij.*

6. Ale-

6. Alexander 3. in Bulla Canonizationis S. Eduardi Regis Angliæ, edita Anagniæ hæc notanda habet. *Libro miraculorum inspecto, quæ dum in carne mortali viueret, & postquam de præsenti seculo est assumptus, Omnipotens Dominus per suam misericordiam declarauit &c. Quamuis negotium tam arduum, & sublime, non frequenter soleat nisi in Solemnibus Concilijs de more concedi. De communi tamen fratrum nostrorum consilio &c. Corpus ipsius Confessoris ita glorificandum censuimus, & debitis præconijs adorandum in terris; sicut eundem confessorem Dominus per suam gratiam glorificauit in cælis. Vnde videlicet inter Sanctos Confessores de cætero numeraretur, qui hoc ipsum apud Deum signis meruit, ac virtutibus obtinere.* Festum eius fit 5. Ianuarij. Anr. 1161. Feb. 7.

7. Alexander idem 3. in Bulla Canonizationis S. Bernardi primi Abbatis Claræuallensis data Anagniæ, recenset eius virtutes, & magna de Sacrosancta Romana Ecclesia merita; hæc inter alia enunciat: *In afflictione verò corporis sui, vsque adeo sibi Mundum, seque Mundo reddidit crucifixum, vt confidamus Martyrum quoq; eum merita obtinere Sanctorum; quem confessionis ordine, in parsimonia vitæ, tam longum constat duxisse Martyrium*, & paulò post: *Confisi de misericordia Dei, cui perseueranter, & fideliter militauit, necnon & de Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & eiusdem Beatissimi Confessoris meritis præsumentes, eum Apostolicæ Sedis Authoritate, catalogo Sanctorum ascribi mandauimus, & commemorationis suæ festum decreuimus amodò publicè celebrandum*: die scilicet 20. Aug. 1164. Ian. 18.

8. Alexander pariter 3. in Bulla Canonizationis S. Thomæ Cantuariensis Archiepiscopi, & Martyris data Signiæ, hæc inter alia pronunciat: *Quamuis autem de sanctitate ipsius dubitare non possit, qui eius vitam &c, voluit tamen Saluator, & Redemptor noster eius sanctitatis insignia, magnificis irradiare miraculis, vt qui pro Christo insuperabilis virtutis con-* 1173. Mart. 12.

stantia, necessitates, & pericula pertulit, sui laboris, & certaminis, in æterna Beatitudine cognoscatur ab omnibus percepisse triumphum: quibus miraculis permotum se asserit, & ait. *Prædictum Archiepiscopum canonizauimus, ipsumq; decreuimus Sanctorum catalogo adscribendum: Vniuersitatem itaque vestram monemus, & auctoritate, qua fungimur districtè præcipimus, vt natalem prædicti gloriosi Martyris diem passionis suæ solemniter singulis annis, celebretis.*

Anno 1192. Mart. 4. 9. Cœlestinus 3. Romæ in Bulla Canonizationis S. Vbaldi Episcopi Eugubini, commemoratis eius post mortem miraculis, & instantia Eugubinorum pro Canonizatione ait. *Nos verò opus istud intuentes sensum, & intelligentias nostras excedere, quia potiùs est diuini iudicij, quàm humani, cùm ipse solus plenè nouerit, qui sunt eius; suspendimus desiderium tuum, aliquandiù, vt nobis & fratribus nostris, quid potius agendum esset, Spiritus Sancti gratia reuelaret;* & post pauca. *Et canonizantes prædictum Sanctum auctoritate BB. Apostolorum Petri, & Pauli, qua fungimur, licet immeriti, decreuimus, vt festum transitus ipsius, sicut beatissimi Confessoris apud vos perpetuò habeatur.* Nempe d. 16. Maij, quàm festiuitatem renouauit Paulus 5. sua Constitut. 7.

1193. Octob. 6. 10. Cœlestinus idem 3. in Bulla Canonizationis S. Ioannis Gualberti; post memorationem miraculorum, inquit: *Prænominatum B. Ioannem canonizauimus, & numero Confessorum Christi decreuimus adiungendum*; eius festum fit 12. Iulij.

1198. Dec. 22. 11. Innocentius 3. in Canonizatione S. Homoboni Cremonensis, Bullaq; Romæ edita, vbi dixit solam finalem perseuerantiam ad Sanctitatem exigi, addit: *Duo tamen, virtus videlicet morum, & virtus signorum; opera scilicet pietatis in vita, & miraculorum signa post mortem, vt quis reputetur Sanctus in militanti Ecclesia requiruntur.* Deinde falsis miraculis aliquorum præcipuè Magorum Pharaonis, & Antichri-

christi indicatis: subiungit; *Ob id nec opera sufficiunt sola, nec signa: sed cum illis praecedentibus, ista succedunt, verum nobis praebent indicium sanctitatis*, facitq; vim praecipuè in miraculis post mortem: & concludit: *de Diuina misericordia, & eiusdem Sancti meritis confidentes, ipsum Sanctorum catalogo conscribēdum duximus, statuentes, vt in die depositionis ipsius eiusdem festiuitas deuotè à vobis, & alijs Christi fidelibus annis singulis de caetero celebretur.* Anno

12. Innocentius idem 3. teste Nicolao Salio Pragensi in vita S. Procopij Bohemi, horribili ostento per somnium, & minis eiusdem Procopij ipsum S. Procopium: *Diuina refacta, Sanctorum numero illum inserit*, verba sunt Nicolai: *Missoq. in Bohemiam Quidone S. Maria trans Tyberim, S. Calixti Presbytero Cardinali Legato à Latere vulgo dicto, Procopium Sanctum, Beatum Felicemq. credendum, vocandum, colendum pronunciat, eique tanti nominis, & tituli apud omnes ferendi Auctor est; idque Anno Domini nostri* 1204. *quarto nonas Iunij*, quo scilicet Pontifex erat Innoc. 3. 1204. Iun 2.

13. Gregorius 9. in Bulla Canonizationis S. Francisci de Assisio data Perusij, recitata compendiosè ipsius vita; & praemissa ad cautelam hac clausula. *Quia tamen Ecclesia militans, quae solummodo videt in facie, non praesumit de his qui de suo foro non sunt, auctoritate propria iudicare, vt illos pro vitantum venerandos assumat &c. Omnipotens Deus &c. vitam eius sibi fuisse acceptam, & ipsius memoriam esse à militanti Ecclesia venerandam, multis, & praeclaris miraculis declarauit*: ob quae post pauca ait: *Ipsum adscribi decreuimus Sanctorum catalogo venerandum: statuentes vt 4. Nonas Octobris, die videlicet, quo à carnis ergastulo absolutus, ad aetherea Regna peruenit, ab vniuersali Ecclesia, natalitia eius deuotè, ac solenniter celebrentur*. Haec canonizatio referenda erat post sequentem ordine temporis seruato. 1227. Iul. 19.

14. Honorius 3. In Bulla Canonizationis S. Laurentij 1225. Dec. 8.

Archie-

Archiepisc. Dublinensis, Regis, ac Reginæ Hiberniæ filij data Reate, post memorata eius miracula ante, & post mortem, & præcipuè septem mortuos, quorum vnus triduanus erat, suscitatos concludit: *De ipsius igitur sanctitate tantis certificati miraculis, diuinumq; secuti iudicium, per quod eius glorificatio nobis tam euidentibus innotuit argumentis, eundem beatum virum Catalogo Sanctorum ascripsimus, & annumerandum decreuimus Sanctorum Collegio Confessorum, ac inter eos, à Christi fidelibus venerandum: statuentes, vt eius veneranda festiuitas de cætero annis singulis 18. Calendas Decembris solenniter celebretur.*

Ann.1232 Inn.1. 15. Gregorius 9. In Bulla Canonizationis S. Antonij Lusitani de Padua nuncupati, data Spoleti Calendis Iunij, insinuans id spectare ad fidei confirmationem, ait de Domino Deo: *Fideles suos, quos semper coronat in cœlo, frequenter & honorat in seculo, ad eorum memorias signa faciens, & prodigia, per quæ prauitas confundatur hæretica, & fides catholica confirmetur*, & paulo infra: *Beatus Antonius de Ordine Fratrum Minorum, qui olim degens in seculo, magnis pollebat meritis, nunc viuens in Cœlo, multis coruscat miraculis, vt eius sanctitas certis indicijs comprobetur*. Et §. 3. licet concedat, vt aliquis Sanctus sit apud Dominum in Ecclesia triumphante, sufficere finalem perseuerantiam in gratia, subdit: *Ad hoc tamen vt Sanctus habeatur apud homines in Ecclesia militante, duo sunt necessaria virtus morum, & veritas signorum, merita videlicet, & miracula, vt hæc, & illa sibi inuicem contestentur, cum nec merita sine miraculis, nec miracula sine meritis plenè sufficiant, ad perhibendum inter homines testimonium sanctitatis*. De vtrisque igitur certior effectus concludit talibus verbis, vt minimè dubitet S. Antonium hunc esse in cœlis, inquit enim: *Ipsum qui corporaliter dissolutus, cum Christo esse meruit in cęlis, ne illius honoris debito, & gloria detrahere quodammodo videremur, si glorificatum à Domino permitteremus*

mus vlterius humana deuotione priuari, de fratrum consilio, & Prælatorum omnium, tum apud Sedem Apostolicam existentium, catalogo Sanctorum duximus adscribendum, & paucis interiectis habet: *Mandantes quatenus &c. festiuitatem ipsius idibus Iunij annis singulis celebretis, & faciatis eadem die solemniter celebrari.*

16. Gregorius pariter 9. in Bulla Canonizationis S. Dominici Institutoris Ordinis Prædicatorum, data Reate, attestans de Sancta eius vita, sibi dum viueret cognita, & de miraculis eiusdem; postquam dixit: *ipsum catalogo Sanctorum adscribi decreuimus*, adiungit. *Statuentes firmiter, ac Vniuersitati vestræ præsentibus iniungentes, vt nonis Augusti, ante diem quo posita carnis Sarcina diues meritis penetrauit in Sancta simul Sanctorum, factus in gloria, eius natalitia celebretis, & faciatis solemniter celebrari.* Ann. 1234 Iul. 3.

17. Gregorius idem 9. in Bulla Canonizationis S. Elisabethæ viduæ, Andreæ Regis Hungariæ filiæ, data Perusij Calendis Iunij, nihil dubitans de ipsius gloria ait. *Ipsam mortis nexibus expeditam prouexit ad solium lucę inaccessibili luminosum: de cuius stupenda, & inexplicabili claritate procedit, quòd illius Spiritus, & in superni fulgoris abysso rutilat, & in huius profundo caliginis multis coruscat miraculis.* Et ideò §. 4. concludit: *Nos quorum &c. dictam Sanctam, quàm sibi ad intuitum placuit suæ Maiestatis assumere, de fratrum nostrorum consilio* &c. *Sanctorum Catalogo duximus adscribendam*; & §. 5. *Vniuersitati vestræ per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandantes, quatenus 13. Cal. Decembris die videlicet, qua eadem mortis absoluta vinculis, victura perenniter ad fontem supernæ prodijt voluptatis, Festum eiusdem &c. celebretis, & faciatis solenniter celebrari.* 1235. Iun. 1.

18. Innocentius 4. in Bulla Canonizationis S. Eadmundi Cantuariensis Archiepiscopi data Lugduni: quàm certus sit de huius Sancti gloria profitetur his verbis: *Gaudet quidem* 1247. Ian. 11.

Ec-

Ecclesia, se talem, ac tantum produxisse filium, qui percepto iam beatitudinis præmio, firmam spem ei tribuat de salute. Et paulò post: *manifestè declarat ad hæreditatis æternæ participium admittendos, qui ipsam matrem Ecclesiam fide, ac Opere profitentur.* Et post compendium vitæ ipsius, ac miracula relata concludit: *Nos de Sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum eiusdem S. Eadmundi, curiosa inquisitionis solemnitate, ac districti examinis discussione præmissis, plenariam certitudinem obtinentes, ipsum Sanctorum catalogo adscribendum, vel iam ascriptum duximus nunciandum.* Loquitur ergo de catalogo cælesti, & festum instituens ait: *Per Apostolica scripta mandantes, quatenus 16. Cal. Decembris (cùm tunc felix ipsius anima de carnis liberata carcere, ad astra conscendens, auram cœlestem adierit, paradisi delicijs fruitura) festum eiusdem deuotè, ac solemniter celebretis.*

An. 1253. Mart. 24. 19. Innocentius idem 4. in Bulla canonizationis S. Petri Martyris Veronensis Ordinis Prædicatorum, data Perusij de illo sic loquitur: *Sanctorum Collegio nouum munditia lilium est exortum, vnde factum est magnum in cœlo gaudium, exultantibus Sanctis omnibus; & solemnitatem agentibus tanti festi.* Narrat deinde vitam eius, martyrium, ac miracula post mortem, & §. 9. inquit; *Cæterum quia conuenit, vt quem Dominus in Cœlo magnificat, mundus colat: Nos de Sanctitate vitæ ac veritate miraculorum &c. plura, & maiora de ipso comperimus; confisi de Omnipotentis Dei virtute, authoritate quoq; Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, eius, ac nostra Sanctorum Martyrum catalogo duximus adscribendum:* & mox: *Per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus tertio calendas Maij, festum eiusdem deuotè, ac solenniter celebretis.*

1253. Sept. 17. 20. Innocentius idem 4. in Bulla Canonizationis S. Stanislai Episcopi Cracouiensis in Polonia, data Assisij 17. Septembris, certus de ipsius gloria dicit: *Ciuitatem illam honoris,*

ris, & gloria corona insignitus inhabitat, vbi est mansio secura, populus sine murmure, ac patria totum id continens, quod delectat; & de vi miraculorum: *Ecce Gloriosus in Sanctis suis Dominus, volens eiusdem plenitudinem Gloriæ, indicijs exprimere manifestis, tot, & tantis fecit ipsum famosis miraculis coruscare &c.* & concludit *B. Stanislaum Episcopum, dignè Sanctorum Catalogo duximus ascribendum, &* §. 7. *Per Apostolica scripta districtè præcipiendo mandamus, quatenus* 8. *Idus Maij &c. festum ipsius celebretis, & faciatis solenniter celebrari.*

21. Alexander 4. in Bulla Canonizationis S. Claræ de Ciuitate Assisij Ord. Monialium S. Francisci data Agnaniæ 26. Sept. post epitomen vitæ, ac miraculorum eius post mortem § 8. ait. *Lætetur, & deuota turba fidelium, quod Rex cælorum & Dominus, quam in Sponsam sibi elegerat, ad suum præcelsum, & præclarum Palatium cum gloria introduxit: Nam & Sanctorum congaudent agmina, quod in superna eorum patria, nouella regalis Sponsa nuptiæ celebrantur:* Assertaque certitudine miraculorum eius addit: *Nos de communi fratrum &c. de omnipotentia diuina confisi, auctoritate BB Petri, & Pauli Apostolorum, ac nostra ipsam catalogo Sanctarum Virginum duximus adscribendam &c. Per Apostolica vobis scripta mandantes, quatenus pridie Idus Augusti, festum eiusdem Virginis deuotè, & solenniter celebretis.*

22. Vrbanus 4. in Bulla Canonizationis S. Richardi Episcopi Cicestriensis in Anglia, data Viterbij: hæc notanda habet: *Exultent in Gloria Sancti de nouo Cæli conciue:* & enarratis eius sanctis morib. miraculisq; post mortem, vt doceret Canonizationem Sanctorum, spectare ad Fidei negotium addit contra infideles: *Signis saltem euidentibus acquiescant, qui in veri dogmatis testimonijs non quiescunt. Operibus saltem credant, qui pertinaciter Euangelicæ doctrinæ non credunt &c. vt in Domini veritate directi, rectius huius B. Viri*

Anno 1260. Apr. 22. sed Canonizatio fuit 11. Ian.

vias Fidei, & operis vestigijs inuestigent. Censet ergo miraculis hisce, non solum sanctitatem, & gloriam viri, sed etiam veritatem Fidei Catholicæ certificari; Deinde concludit §. 16. *Cæterum, quia sicut de ipso pro certo tenet concepta ex his certa, & indubitata credulitas, Rex Cælestis sic eum honorari decreuit in Cælis &c. Nos in festo B. Vincentij* 11. *Kal. Februarij Sanctorum Catalogo cum celebri gaudio duximus adscribendum &c. Per Apostolica scripta mandamus, quatenus* 3. *Nonas Aprilis (quo vtique die ipsius beatus Spiritus de præsentis vitæ exilio transiuit ad patriam, & ad inaccessibilem lucem accessit) celebriter eius festa annis singulis celebretis.*

Ann. 1267 Maij. 26. 23. Clemens 4. in Bulla Canonizationis S. Heduuigis Ducissæ Poloniæ data Viterbij, nihil dubitans de ipsius gloria, post enarratam eius vitam ait. *Regali itaque diademate insignis, cælesti regnat in patria*, & post narrata miracula, de quorum veritate *constitisse euidenter* asserit; concludit: *Sanctarum Catalogo decreuimus adscribendam; immò veriùs denunciauimus iam adscriptam*. Ergo verè, & coràm Deo Sanctorum cœlesti in catalogo scriptam pronunciat: demum ait: *Per Apostolica scripta mandamus, quatenus festum ipsius Sanctæ Idibus Octobris, die videlicet, qua de via migrauit ad patriam &c. attenta deuotione celebretis.*

1297. Aug. 17. 24. Bonifacius 8. in Bulla Canonizationis S. Ludouici Regis Franciæ, data apud Vrbem Veterem, d. 11. Augusti, certus de ipsius gloria non dubitat dicere de Patre luminum: *Eum in ætheris sedibus collocauit, vt sedeat cum Principibus, & solium gloriæ teneat, felicitatis æternæ dulcoribus potiturus*. Vita deinde ipsius, Bullæ inserta, & præcipuis miraculis, §. 3. concludit. *Die Dominico 3 Idus Augusti Sanctorum Catalogo duximus adscribendum*. Et §. 34. *Per Apostolica scripta mandantes, quatenus in crastinum B. Bartholomæi Apostoli, cum felix ipsius anima &c. festum huius Sancti deuotè, & solenniter, &c.*

25. Clemens 5. in Bulla Canonizationis S. Petri de Morrono, Summi Pontificis Romani, Cœlestini Quinti nuncupati, recensitis eius vita, & miraculis, ante, & post mortem asserit de illo: *Stola immortalitatis induitur, ac sedens cum principibus, solium gloriæ sempiternæ semper clarum tenet.* Et §. 27. *Quia dignum est, vt quem in Cęlo sursum Deus glorificat, hic inferiùs ad suum patrocinium Mundus colat: Nos de sanctitate vitæ, ac veritate miraculorum Sancti huius &c. plenam, & firmam certitudinem obtinentes; confisi de Omnipotentis Dei virtute, auctoritate quoq; BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius, & nostra, ipsum Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.* Et §. 28. *Per Apostolica scripta præcipiendo mandantes, quatenus 14. Kal. Iunij festum eiusdem &c.* nota verba illa: *plenam, & firmam certitudinem.* Ann. 1313 Maij 5.

26. Ioannes 22. In Bulla Canonizationis S. Ludouici, Caroli Regis Siciliæ filij, & Episcopi Tolosani, data Auenione, prænarratis vita, & miraculis eius post mortem concludit § 29. *Quia conuenit, vt quem Dominus in Cęlo magnificat, Mundus colat: Nos &c. de Omnipotentis Dei virtute confisi, auctoritate quoq; BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius, & nostra, ipsum 7. die Aprilis Sanctorum Confessorum catalogo duximus adscribendum, &* §. 30. *Per Apostolica scripta vobis præcipiendo mandantes, quatenus 14. Kal. Septembris festum eiusdem &c.* 1317. Apr. 7.

27. Ioannes idem 22. in Bulla Canonizationis S. Thomę Episcopi Herfordiensis in Anglia, data Auenione, recensitis eius vita de miraculorum euidenti testimonio ait §. 11. *Factus est eximius Cęli ciuis, & decebat multum Diuinæ potentiam Maiestatis, vt Sanctum hunc in cęlis regnare secum per signorum euidentiam fidelibus declararet, ipsum coruscare in terris miraculis multis fecit.* Quorum quædam inserit Bullæ, de quorum veritate inquit §. 23. *plenariè certi facti confisi de Omnipotentis Dei misericordia, auctoritate quoq; BB. Petri,* 1320. Apr. 17.

tri, & Pauli Apostolorum eius, & nostra in Sanctorum Confessorum catalogo duximus adscribendum, & §. 24. *Per Apostolica scripta mandantes, quatenus* 6. Nonas Octobris *festum eius &c.*

Ann. 1323 Iul. 18. 28. Idem pariter Ioannes 22. in Bulla Canonizationis S. Thomæ Aquinatis, data Auinione; Vita ipsius compendiosè prænarrata loquens de miraculis post mortem ait, dignum fuisse vt *Deus assumptum in Cęlis sanctificatum fore hominibus declararet, multis magnisq; miraculis, clarisq; signis &c. vt illud Psalmi meritò de ipso dicamus. Scitote quia mirificauit Dominus Sanctum suum, sicq; vita eius attestatur miraculis, vt illius miracula vitæ testimonium perhibeant*, de quibus pauca recensens subdit §. 19. *Hæc sunt igitur testimonia tua Deus, quæ de hoc viro iusto nobis credibilia facta sunt nimis. Nam si testimonium hominum accipimus, testimonium Dei maius est. Quo animam enim cęlum possidere iam credimus, intercessorem ipsum expectamus, ac inter Sanctorum agmina, quasi stellam matutinam ipsum fidimus esse locatum.* Post hæc ad finem §. 21. *Nos &c. Auctoritate Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum eius, ac nostra, tum Sanctorum Confessorum Catalogo duximus adscribendum.* Et §. 22. *per Apostolica scripta præcipiendo mandantes, quatenus nonis Martij festum &c.*

1347. Iun. 21. 29. Clemens 6. in Bulla Canonizationis S. Iuonis Presbyteri Trecorensis in Gallia, data Auenione, concludit: *Ipsum canonizauimus, & Sanctorum catalogo adscribendum mandauimus, & vt Sanctum deinceps à fidelibus venerari. Festum ipsius die 19. Maij, quo eius anima mole carnis exuta cælum petens cum scala gloriæ, cælestibus ciuibus est coniuncta; statuentes à fidelibus annis singulis celebrandum.*

1391. Oct. 7. 30. Bonifacius 9. in Bulla canonizationis S. Brigittæ de Regno Suetiæ, data Romæ, quam confirmauit Martinus 5. Florentiæ Kalendis Iulij anno 1419. post vitam, ac miracula nar-

narrata sic eam canonizat. *Ad honorem Dei omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritu Sancti, & ad exaltationem Orthodoxæ fidei, & Christianæ Religionis augmentum &c. Authoritate ipsius Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ac Beator. Apostolor. Petri, & Pauli, atq; nostra, de fratrum nostrorum consilio decernimus, diffinimus, siue pronunciamus Beatam Brigittam Sanctam esse, & tanquam Sanctam ab vniuersali Ecclesia venerari, ac Sanctorum catalogo adscribi debere, & ipsam nunc adscribimus de præsenti:* & §. 52. *statuentes, vt ab vniuersali Ecclesia anno quolibet in die, qua illam post deuictum, triumphatumq; mundum, in perpetuas æternitates præsens vita parturijt, videlicet 10. Kal. Augusti festum ipsius, & officium, sicut pro vna Sancta non Virgine, nec martyre deuotè, & solemniter celebretur.* Sed in Breuiario Romano fit festum translationis Corporis eius die 7. Octob.

31. Eugenius 4. in Bulla Canonizationis S. Nicolai de Tolentino data Romæ, præmissis quibusdam de vita, & miraculis eius, etiam post mortem §. 11. hæc insigniter notanda habet. *Quæ omnia trecenta, & vnum miracula, ad quorum probationem examinati fuerunt trecenti septuaginta, & vnus testis in Registris, annotata coràm nobis in publico Consistorio relata fuerunt. His itaq; ac alijs miris operibus Sancti huius astruentibus Sanctitatem, & Christianæ fidei veritatem miraculorum lingua loquente*, & §. 12. *De Omnipotentis Dei virtute, & Beator. Apostolor. Petri, & Pauli, ac nostra auctoritate confisi, eundem Beatum Nicolaum Sanctorum Confessorum catalogo duximus adscribendum*, & §. 13. Per *Apostolica scripta vobis præcipiendo mandãtes, quatenus 4. Idus Septembris, quo Sanctus ipse migrauit ad Dominum, festum eiusdem &c.* An. 1447. Febr. 1.

32. Nicolaus 5. in Bulla Canonizationis S. Bernardini Senensis Romæ data, post multa de miraculis eius, etiam post mortem, *quæ non in angulis, sed publicè, & in conspectu multitudinis fuerant patrata*, vt ibidem asseritur §. 13. ait: *Nos* 1450. Maij. 24.

his

his compertis, ne Spiritui Sancto resistere videremur, qui per os propheticum laudari Deum in Sanctis suis iubet &c. vbi post incredibilem moram, & cautelam, tandem decreuit in die Pentecostes eum canonizandum, & reipsa canonizauit illis verbis, quæ summam infallibilitatem insinuant, ait enim §. 18. *Ergo quia non potest Veritas ipsa mentiri, quæ est Vnigenitus Dei Filius, qui per os carnis assumptæ loquutus est dicens: Qui mihi ministrat, me sequatur, & vbi ego sum, illic & minister meus erit; Cum sciamus hunc Sanctum virum ministrasse Christo, & ipsum sequutum fuisse vsq; ad consummationem vitæ, minimè dubitare permittitur, quin potius certissimum tenere, quod vbi est Christus Dei Filius, sit etiam minister suus S. Bernardinus. Ergo quia cum Christo sunt omnes Sancti eius, de omnipotentis Dei misericordia, qui non deserit Ecclesiam suam*, hoc est non finit eam errare: *Et Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius auctoritate confisi &c. Decernimus, declaramus, & ordinamus S. Bernardinum inter Sanctos Dei ab vniuersa Ecclesia debere deputari, & Sanctum haberi, & tanquam Sanctum honorari, & coli. Ipsumque canonizauimus, & pro canonizato haberi volumus. Mandantes festum &c.*

An. 1455. Iun. 29. 33. Callistus 3. Anno 1455. in Festo Apostolorum Petri, & Pauli canonizauit S. Vincentium Valentinum Ordinis Prædicatorum, sed quia superueniente obitu Callisti, eius Bulla non fuit confecta, Pius 2. eius successor, eam confectam publicari iussit anno 1458. Kal. Octobris. in qua illud signanter dicitur de miraculis. *Eum assecutum fuisse gratiam, quam Deus omnipotens Sanctis, & electis suis concessit, & consimilia signa ex eo consequuta fuisse, quæ ad cognoscendum fideles ac Dei ministros Veritas in suo Euangelio demonstrauit, pro suæ informatione Ecclesiæ, ne posset errare, sic inquiens signa autem eos qui crediderint &c.*

1461. Iun. 29. 34. Pius 2. in Bulla Canonizationis S. Catharinæ Senensis

ſis data Romæ, poſt multa de vita, & miraculis eius §. 15. ait. *Ad honorem Omnipotentis, & æterni Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ad exaltationem fidei Catholicæ, & Christianæ Religionis augmentum, Auctoritate Domini nostri Iesu Christi, & Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum eius, ac nostra, Catharinam Senensem &c. in Cœlesti Ierusalem inter beatarum Virginum choros, iam pridem fuisse receptam, & æternæ Gloriæ corona donatam declaramus, eamque tanquam Sanctam, publicè priuatimq́; colendam esse decernimus, & diffinimus &c. statuentes festum eius &c.*

35. Sixtus 4. in Bulla Canonizationis S. Bonauenturæ Cardinalis data Romæ, ſecurè ait. *Sanctus Bonauentura, tanquam nouum sidus ex hac lacrymarum valle, ad Cœlestem, quæ sursum est, Hierusalem migrare emeruit.* Et poſt multa de meritis, ac miraculis eius §. 19. Concludit: *Confidentes igitur quòd in hac canonizatione non permittat nos Deus errare &c. Dei omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolor. eius auctoritate confisi, Beatæ memoriæ Bonauenturam Belneoregiensem &c Sanctum esse, ac aliorum Sanctorum Dei catalogo adscribendum, adijciendum, ac aggregandum fore, ac fideliter firmiterq́; teneri debere decernimus* &c & §. mandat eius feſtum celebrari: Vult ergo teneri de fide: *fideliter firmiterq́;* Ann. 1482 Apr. 14.

36. Innocentius 8. in Bulla Canonizationis S. Leopoldi Auſtriæ Principis, data Romæ, ſecurè de illo enunciat: *Æternæ retributionis, & pacis præmia à Deo Opt. Max. est consequutus*, enumeratiſq; ipſius meritis, ac miraculis §. 6. inquit: *Maxima sunt hac sanctitatis, & diuinæ approbationis signa, clarissimis documentis comprobata*, & ſub finem §. 15. *Ad laudem igitur Æterni Dei, Indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ad fidei Catholicæ robur, & ornamentum, & ad Religionis Christianæ cultum augendum, auctoritate D. N. IESV CHRISTI, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum, & nostra de Venerabilium fratrum nostrorum consilio* 1485. Ian 6.

filio statuimus, deffinimus, & pronunciamus S. Leopoldum Austriæ Marchionem Sanctorum Catalogo adscribendum, & publica veneratione pro Sancto obseruandum; sicut & nos illum in præsentiarum manifesta voce Sanctorum Catalogo annectimus, ac Minorum Confessorum numero adiungimus, publicè Sanctum deffinimus, profitemur, & veneramur. Et §. 16. *statuit festum eius celebrari debere d. 15. Nouembris.*

Ann. 1519 Maij 1. 37. Leo 10. in Bulla Canonizationis S. Francisci de Paula, data Romæ, commemoratis per compendium vitæ ipsius meritis, ac miraculis etiam post mortem, §. 37. asserit rogasse omnes, qui in Consistorio aderant. *Vt orationibus, ac ieiunijs Ecclesiam Dei iuuarent, ac ne eam Altissimus modo aliquo in huiusmodi canonizationis officio errare permitteret.* Et §. 39. agit gratias Deo: *quòd ad Beatum seruum suum debitis honoribus prosequendum corda nostra illuminare dignatus esset;* ideoque decreuit pro Canonizatione primam diem Maij, quæ anno illo 1519. erat Dominica in Albis. Et ipsum canonizauit hac formula. *Ad honorem omnipotentis Dei Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, ad exaltationem fidei Catholicæ, & Christianæ Religionis augmentum, ac Ordinis Minimorum Consolationem, & incrementum, auctoritate D. N. IESV CHRISTI, Beatorumq. Petri, & Pauli, Apostolorum eius, & nostra &c. decernimus, & deffinimus bonæ memoriæ Franciscum de Paula eiusdem Ordinis Minimorum Institutorem in Cælesti Ierusalem inter BB. Choros iam receptum, æternaque gloria condonatum fuisse, ac Sanctorum Confessorum Catalogo adscribendum &c.* Et §. 40. *Statuentes eius festum die 2. Mensis Aprilis ab vniuersali Ecclesia annuatim celebrandum.*

1523. Maij 31. 38. Adrianus 6. in Bulla Canonizationis S. Bennonis Episcopi Misnensis, data Romæ, breuiario vitæ, & miraculorum eius præmisso, eorum præsertim, quæ post mortem eius facta sunt, tandem §. 7. resoluit. *Ad honorem Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis, & exaltationem Fidei Catholicæ, & Christia-*

ſtianæ Religionis augmentum, auctoritate D. N. Ieſu Christi, ac BB. Petri, & Pauli Apoſtolorum, & noſtra, de Fratrum noſtrorum conſilio decreuimus, & definimus, bonæ mem. Bennonem olim Epiſcopum Miſnenſem, Sanctum eſſe, & in Sanctorum catalogo adſcribendum &c. Statuentes, vt ab vniuerſali Eccleſia quolibet anno feſtum ipſius, & officium, ſicut pro vno Confeſſore Pontifice 16. iunij, hoc eſt die depoſitionis ſuæ deuotè, & ſolemniter celebretur. Infremuit, audita hac canonizatione, horrendum illud Auerni monſtrum Lutherus, appellans hunc Sanctum, Idolum Papiſticum; ſed fruſtra inuidit, & oblatrauit eius gloriæ, & adimpletum hic quoq; illud Pſalmi 111. *Peccator videbit, & iraſcetur: dentibus ſuis fremet, & tabeſcet.*

39. Adrianus idem, eodem eiuſdem anni die, canonizauit S. Antoninum Archiepiſcopum Florentinum, ſed ſuperueniente obitu, litteræ Canonizationis eius expeditæ fuerunt à Succeſſore ipſius Clemente 7. eodem anno 26. Nouẽbris. In hac Bulla, præmiſſa de more relatione Vitæ, ac Miraculorum, etiam poſt mortem, narratur Adrianum in triduum orationes, & ieiunia indixiſſe: *Vt Deus omnipotens ipſi Adriano, quod factu optimum in hac re foret oſtendere dignaretur, nec pateretur militantem Eccleſiam ſuã errare, quæ ſe triumphanti conformare conſueuerat.* Ergo intentio Pontificum in hoc; eſt de veritate abſoluta, & conformi illi, quam Sancti vident in Cœlo. & §. 31. Clemens 7. aſſerit: *Adrianus Dei nutum, & voluntatem ſequens &c. De omnipotentis Dei &c. Antoninum Florent. Sanctum eſſe, & aliorum Sãctorum Catalogo adſcribendum, & aggregandum fore, ac fideliter, firmiterq́; teneri debere decreuit &c.* eius verò feſtum ſtatuit, ac mandat 2. Maij, qua Sancti huius Anima Cœlum aſcendit. Anno 1523. 31. Maij.

40. Sixtus 5. in Bulla Canonizationis S. Didaci Ordinis Fratrum Minorum de Obſeruantia, dicti Complutenſis, relatione facta de Vita, & Miraculis, ait ſe pro die Canonizatio- 1588. Iulij 2.

nis decreuisse festum Visitationis Deiparæ, indictis precibus, eleemosynis, ieiunijs, & sacrificijs, itemq; de cæremonijs in hac Canonizatione adhibitis fusè descriptis hæc notatu dignissima interserit. *Inuocato Sancto Creatore Spiritu, cuius consilio, & sapientia Sancta Ecclesia columna, & firmamẽtum veritatis regitur, eiusq; numen sæpè à nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis imploratum, præsens adesse non dubitantes: Ad honorem Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis Patris, & Filij, & Spiritus Sãcti, ad exultationem supernæ, & triumphantis Hierusalem Matris nostræ, ad exaltationem Catholicæ Fidei &c. Auctoritate eiusdem Sanctæ Trinitatis &c. B. Fr. Didacum in Sanctorum catalogum &c. eumq; vt Sanctum ab omnibus venerandum esse mandamus.* Diem verò festum eius statuit esse 12. Nouembris.

Anno 1594. Apr. 17. 41. Clemens 8. in Bulla Canonizationis S. Hyacinthi Poloni Ord. Prædicatorum Romæ data, supponit pro certo canonizatos à Sede Apostolica haberi pro Sãctis in Cœlo, dum dicit: *Nam cum aliqui Serui Dei excellenti vitæ sanctitate, & miraculis insignes iam cum Christo in Cælo regnantes, in terra quoq; summa Romani Pontificis auctoritate, Sancti esse declarantur, Rex ipse sempiternæ maiestatis, & gloriæ in Sãctorum concilio glorificatur.* Quæ minimè verificarentur, nisi tales reuera Sancti essent. Et nota illa verba *Sancti esse declarãtur.* Narratur deinceps vita cum miraculis ante, & post mortem, & refert cęremonias, ac pompam in hac canonizatione adhibitam, quæ fuit in Dominica in Albis, & formulam canonizatis, in qua inter cætera dicitur: *Ad honorem Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicæ &c. Auctoritate Omnipotentis Dei &c. decreuimus, ac diffiniuimus bonæ mem. Hyacinthum Polonum &c. Sanctum esse, & Sanctorum catalogo adscribendum*, eius autem festum mandat fieri 16. Augusti.

1595. Iul. 9. 42. Clemens idem 8. in Bulla, qua instituit festum S. Romualdi

mualdi Abbatis Ordinis Camaldulensium fundatoris celebrandum 7. Februarij, quo facta est eius translatio, de illo dicit: *A Deo exaltari meruit longitudine dierum in terris, immortalitate, & Sanctorum gloria in Cœlis coronatus.* Mandat autem eius festum inseri in Kalendario Romano, & eius officium assignat, & mandat in virtute sanctæ obedientiæ has litteras solemniter publicari. Fuerat verò canonizatus quinquennio post mortem suam, & à Paulo 3. in Bulla anni 1534. die 3. Nouembris quater appellatur *Sanctus Romualdus.* Canonizatus fertur anno 1032.

43. Clemens pariter 8. in Bulla Canonizationis S. Raymundi Barcinonensis Ord. Prædicat. data Romæ, in qua fusè describuntur gesta; miracula ante, & post mortem, & ritus solemnis canonizationis, & orationes præmissæ, vbi noto illa verba. §. 66. *Orantes in Spiritu, & in ipso vigilantes quod nos facturi eramus, Deum precarentur, vt daret nobis Spiritum Sapientiæ, & Reuelationis, quo hæc arcana cęlestia, quæ ratione humana comprehendi non possunt, cognosceremus, & illuminaret oculos cordis nostri, vt quid in hac grauissima causa statuendum esset, deliberare possemus.* Non solis igitur hominum testimonijs, sed potissimum diuinæ inspirationi, ac Spiritui Sancto occultè, sed sufficienter reuelanti innititur certitudo gloriæ Sanctorum canonizatorum. Dies canonizationis fuit Dominica in Albis 29. Aprilis, qua Christus clausis ianuis ingressus est ad discipulos, sicut S. Raymundus clausis ianuis ingressus est Cœnobium Barcinone. Formula Canonizationis fuit hæc. *Implorata Spiritus Sancti ope ad honorem Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, ad exaltationem Fidei Catholicæ, & Religionis Christianæ augmentum, auctoritate eiusdem S. Trinitatis &c. B. Raymundum à Peniafort Sanctum esse definiuimus, ac SS. Confessorum numero, & Catalogo adscribendum esse decreuimus, pro vt per præsentes definimus, decernimus, & adscribimus, statuentes, vt ab vniuersa Ecclesia quolibet anno* Ann. 1601 Ap. 29.

 die

die 7. Ianuarij festum eius, & officium &c.

Ann. 1608 Maij 29. 44. Paulus 5. in Bulla Canonizationis S. Franciscæ Romanæ, data Romæ, post vitæ, & miraculorum prænarrationem, testibus 132. comprobatorum, eadem formula, quàm indicauimus nu. 42. & 43. dicit. *Beatam Franciscam Romanam Sanctam esse definimus &c.* & diem festum eius celebrari mandat 9. Martij.

1610. Nou. 1. 45. Idem Paulus 5. in Bulla Canonizationis S. Caroli Borromæi, data Romæ, relatis quæ spectant ad vitæ sanctimoniam, & miracula, etiam post mortem patrata, subiungit canonizationis formam: *Ad honorem Sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, ac Fidei Catholicæ exaltationem &c. Auctoritate Dei &c. Carolum Borromæum Sanctum esse definimus &c.* statuitque vt festum eius 4. Nouembris ab vniuersa Ecclesia celebretur.

1622. Mar. 12. 46. Gregorius 15. in Bulla Canonizationis S. Tereſiæ Virginis, data Romæ, narratis vita, & miraculis post mortem ait monuisse se, vt in orationibus, & eleemosynis perseueraretur: *Vt in tanto opere exequendo, splendor Domini Dei nostri esset super nos, qui Opus manuum nostrarum ad perficiendam eius voluntatem dirigeret.* Et formula consueta. *Ad honorem S. & indiu. Trin. &c. & Fidei Catholicæ exaltationem &c. Auctoritate Omnip. Dei &c. Teresiam Virginem de Abula Sanctam esse definimus*; eiusq; festum statuit die 5. Octobris, quæ ob correctionem kalendarij euasit 15. Octobris.

1622. Mar. 12. 47. Gregorius 15. Anno 1622. Martij 12. Canonizauit S. Philippum Nerium, sed eius Bullam edidit Vrbanus 8. anno 1623. die 6. Augusti, in qua dicitur §. 16. *Sed quoniam non audebat Sancta Sedes librum æternæ vitæ perscrutari, nisi Spiritu Sancto aperiente, velle se diutius immorari, ac maturius procedere, & propterea omnes in Domino rogauit, vt secum vna Orationibus, ieiunijs, ac eleemosynis diuinæ voluntatis arbitrium explorarent.* Refert deinde virtutes eius, ac mi-

miracula etiam post mortem, & §.93. recitat formam Canonizationis: *Ad honorem Sanctiss. & Indiu. Trinitatis, & Fidei Catholicæ exaltationem &c. auctoritate eiusdem Dei &c. definiuit dictum Philippum Nerium Florentinum, dictæ Congregationis Oratorij Fundatorem, vnà cum Beatis Isidoro, & Ignatio, ac Francisco, nec non Theresia prædictis Sanctum &c.* Festum verò eius instituit ad 26. Maij.

48. Gregorius idem 15. Anno 1622. die 12. Martij canonizauit S. Ignatium Loiolam Societatis Iesu Fundatorem; Ann.1622 Mar. 12.
sed Bullam Canonizationis expediuit, & promulgauit Vrbanus 8. anno 1623. sub die 6. Augusti, in qua §. asseritur de Societate nostra: *Inter alia pietatis, & charitatis opera Gentilibus conuertendis, Hæreticis ad Fidei veritatem reuocandis, & Romani Pontificis potestati tuendæ ex instituto se totam impedit.* Narrat deinde eximias S. Ignatij virtutes, ac miracula, etiam post mortem, & §. 44. quomodo Gregorius 15. hortatus sit omnes: *ad iteratas preces, ieiunia, & eleemosynas: vt in tanto opere exequendo, lumen eius, qui lucem habitat inaccessibilem implorarent, ad ea peragenda; quibus diuinæ gloriæ honor, & Catholicæ Ecclesiæ Fides augeretur.* Subiungitque: *Post sacros hymnos, Litanias, aliasq; preces, & post imploratam Spiritus Sancti gratiam, ad honorem Sanctissimæ, & indiuiduæ Trinitatis, & Fidei Catholicæ exaltationem, & Christianæ Religionis augmentum; auctoritate eiusdem Dei Omnipotentis Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, & BB. Petri, & Pauli Apostolorum, decreuit, & definiuit dictum Ignatium Loiolam, prædictæ Societatis Fundatorem, vnà cum B. Isidoro Agricola, & Francisco Xauerio, ac B. Philippo, nec non Theresia; Sanctum, & Sanctorum Catalogo adscribendum &c. Festum verò eius statuit ad die 31. Iulij.*

49. Consimiles planè formulæ canonizandi videri possunt in Bullis Vrbani 8. anno 1625. qua canonizauit S. Elisabetham Reginam Portugalliæ, & *Alexandri* 7. anni 1659. 1625. 1659.
quo

quo S. Thomam de Villanoua, & anni 1665. quo S. Franciscum de Sales canonizauit.

CAPVT III.

Infallibilitas Sanctitatis, & Gloria Sanctorum Canonizatorum Absoluta, & de Fide credibilis, deducitur Ex Intentione Summorum Pontificum, & formulis canonizandi Capite II. relatis: Duodecim Argumentis.

1. PRimò extra controuersiam est apud Catholicos, Petro Apostolo, & successoribus eius promissam fuisse à CHRISTO indefectibilitatem, seu immunitatem ab omni errore, in determinandis quæstionibus, soluendisque dubijs ad Fidem Christianam spectantibus: per illa scilicet verba Lucæ 22. *Simon, Simon ecce Satanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum: Ego autem rogaui pro te, vt non deficiat fides tua: & tu aliquando conuersus confirma fratres tuos.* Deficeret autem fides in ea parte, qua Successor Petri doceret fratres aliquid credendum, quod coràm Deo falsum esset, neq; in fide fratres, sed in errore contrario fidei confirmaret. Nec debet hæc promissio restringi ad solos articulos fidei primarios, siue in Symbolo fidei contētos, sed ad omnes extendi veritates, de quibus subinde successu temporum dubitare contingeret, an essent credendæ, & an aliquo modo ad fidem Christianam pertinerent. Gratis enim restringeretur promissio, & prouidentia Christi erga suam Ecclesiam, de qua quando innititur basi, idest Petra, super quam ipsam fundauit Matth. 16. dixit Apostolus ad Timoth. 3. *Ecclesia Dei viui, columna, & firmamentum veritatis*, & cui Dominus idem Ioann. 14. pollicitus est: *Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in aeternū, Spiritum veritatis.* & infra versu 26. *Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia,*

Diuinæ Promissiones.

omnia, & suggeret vobis omnia quæcunq; dixero vobis. & rursum Ioan. 16. *Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò. Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatem.* Qui dixit *omnia*, & *omnem veritatem*, nihil excepit, nullam veritatem exclusit, siue illa sit speculatiua, & dogmatica, siue practica, & præceptiua operis ad consequendam vitam æternam, & siue sit iuris meri, siue mixta ex iure, & facto spectante non ad forum tantum externum, temporalemq; felicitatem, sed præcipuè ad felicitatem sempiternam: de his enim potissimum valet Christi assertio ad Petrum Matth. 16. *Quodcunq; solueris super terram, erit solutum & in Cælis*, vbi, vt obseruauit Bellarminus, non est dictum *Quemcunque*, ne intelligeretur solum clauis iurisdictionis ad absoluendum à culpa, & pœna, sed Quodcunque, vt per clauem quoque scientiæ soluere posset quælibet dubia ad fidem, religionemq; Christianam pertinentia, siue primis Ecclesiæ temporibus manifestanda, siue postea; vt sonant illa verba: *quæ non potestis portare modò*. & illa: *omnem veritatem*: & illa: *& quæ ventura sunt annunciabit vobis.*

2. Ad fidem autem Christianam spectare, quòd indubitanter in tota Dei Ecclesia credatur illas personas in particulari esse Sanctas, & Gloria Beatificæ visionis iam frui; quas Petri successor declarauerit, ac definiuerit esse Sanctas, & catalogo Sanctorum adnumerandas, multis argumentis cap. 4. afferendis comprobabitur; nūc autem ex verbis Summorum Pontificum in Sanctis canonizādis colligendum adstruimus. Nimirum ex illis *Ad exaltationem, vel robur Fidei Catholicæ*; de quibus cap. 11. nu. 15. 30. 34. 36. 37. 38. 40. 43. 44. 45. 46. 47. 48. Roboratur enim, exaltaturq; Fides Catholica, tunc maximè, cum Deus tot, & talibus post mortem alicuius Christi fidelis miraculis famam sanctitatis eius ex tenore vitæ antea per Ecclesiam diuulgatam ita confirmat, ac suo velut sigillo communit, vt suum Vicarium post exquisitissimum
corum

eorum examen, & consensum communem Fratrum, *occulto* instinctu promoueat, & inducat ad definiendum eos esse Sanctos, & Gloriæ cælestis præmium consequutos, qui vsque ad mortem eam fidem professi sunt, quam tenet, ac profitetur Sancta Catholica, & Apostolica Romana Ecclesia, & secundùm illam operati sunt. Quod adeò verum est, vt hoc sit vnum de præcipuis motiuis credibilitatis Fidei Orthodoxæ. Ergo cum saltem indirectè, & implicitè agatur hic de negotio Fidei, infallibilem esse huiusmodi Pontificis Definitionem, omnisq; erroris expertem fatendum est. Hinc Gregorius 9. in Bulla Canonizationis S. Antonij Lusitani dixit de prodigijs post mortem eius: *Per quæ prauitas confundatur hæretica, & Fides Catholica confirmetur*, & Innocentius 4. in canonizatione S. Eadmundi dixit de à Deo miraculis post mortem ad eius honorem editis: *Manifestè declarat ad hæreditatis æternæ participium admittendos, qui ipsam Matrem Ecclesiam fide, ac opere profitentur*, vt retuli cap. 2. nu. 15. & 18.

2. *Secundò* ipsimet Sũmi Pontifices non obscurè alijsquoq; verbis significarunt, credulitatem de Sanctitate Gloriaq; Canonizatorum spectare ad Fidem, vt cum Adrianus 6. cap. 2. nu. 39. relatus dixit de S. Antonino. *Sanctum esse fideliter firmiterq́; teneri debere*: quod ijsdem prorsus verbis decreuerat de S. Bonauentura Sixtus 4. relatus à nobis nu. 35. quæ non meram fidem humanam, qualem Historicis fide dignis debẽt adhibere prudentes homines, nec solam certitudinem moralem sonant, sed firmitatem fidei Christianæ, qualem intelligunt Theologi, & Canonistæ in Cap. *Firmiter de Summ. Trin. & Fid. Cath.* ideò ab Vrbano 4. vt retuli c. 2. nu. 22. appellatur hæc: *Certa, & indubitata credulitas*, & nu. 2 *firmiter*, ac *fidelissimè*.

Firmitas, & fidelitas huius veritatis.

3. *Tertiò* Idipsum satis insinuant Romani Pontifices, cùm dicunt suam in hoc puncto decisionem, ratam esse in Cœlo, & conformem veritati in Cœlo à Deo, & Beatis cognitæ: veluti

luti cum Adrianus 6. de quo Nos cap. 2. nu. 39. dixit triduanis precibus rogatum Deum, *ne pateretur militantem Ecclesiam suam errare, quæ se triumphanti conformare consueuit.* Et cum Clemens 8. de quo cap. 2. nu. 41. asseruit vniuersaliter de canonizatis: *Nam cum aliqui Serui Dei excellenti vita Sanctitate, & miraculis insignes, iam cum Christo in Cælo regnates, in terra quoque Summa Romani Pontificis auctoritate, Sancti esse declarātur; Rex ipse sempiterna Maiestatis, & gloria in Sanctorum Concilio glorificatur.* Aut cum Gregorius 9. de quo nos cap. 2. nu. 15. dixit: *Ne illius honori debito, & gloriæ detrahere quodammodo videremur, si glorificatum à Domino permitteremus vlterius humana deuotione priuari.* Sanè detraheretur non parum Sanctorum gloriæ, si saltem speculatiuè loquendo Papam errare in hoc posse liceret suspicari, & non esset absolutè certum, quod pro certo habent Summi Pontifices, determinationem hanc suam conformem esse iudicio diuino, & Ecclesiæ triumphantis: de quo Honorius 3. num. 14. adductus dixit. *De ipsius igitur Sanctitate tantis certificati miraculis diuinumq; iudicium secuti &c.*

Canonizati in Cęlo, qui Canonizantur in Terra.

5. *Quartò* postquam Summi Pontifices, ex præuia Spiritus Sancti inspiratione decreuerunt aliquem canonizare, in ipso actu canonizationis asserunt eum iam cum Sanctis esse in gloria cælesti absolutè, & absq; vlla reseruatoria clausula, aut conditionali limitatione, vlloue, vel leuissimo dubitationis indicio: quod non deberent facere, si putarent fieri posse, vt in hoc errore speculatiuo errarent. Deberent enim alia loquendi formula vti, qua significarent, se quidem secundùm allegata, & probata, seu quantum humana prudentia iudicari potest, ita censere, aut hisce similibus clausulis, quo sibi & Ecclesiæ cauerent, si forte aliquando deprehenderetur, non fuisse Sanctum eum, quem Sanctorum catalogo adscribendum putauerant. At non sic loquuntur, sed vt retuli cap. 2. nu. 6. Alexander 3. de S. Eduardo ait. *Ita glorificandum*

Assertio Pontificia de Gloria Canonizatorum.

dum censuimus, & debitis pcaconijs adorandum in terris, sicut eundem Dominus per suam gratiam glorificauit in Cælis. Et nu. 15. Gregorius 9. de S. Antonio Patauino: *Nunc viuens in Cælo multis coruscat miraculis*, & iterum. *Cum Christo esse meruit in Cælis*, & nu. 16. de S. Dominico. *Diues meritis penetrauit in Sancta Sanctorum, factus in gloria*. Et nu. 17. de S. Elisabetha Hungarica. *Illius Spiritus in superni fulgoris abysso rutilat &c. quam sibi ad intuitum placuit sua Maiestatis assumere*, & nu. 18. Innocentius 4. de S. Eadmundo: *percepto iam beatitudinis præmio* &c. *felix ipsius anima aulam cælestem adiuit Paradisi delicijs fruitura*. Et nu. 19. de S. Petro Martyre: *Conuenit, vt quem Dominus in Cælo magnificat, Mundus colat*. Et nu. 20. de S. Stanislao: *Ciuitatem illam honoris, & gloriæ corona insignitus inhabitat, vbi* &c. & nu. 21. Alexander 4. de S. Richardo: *Rex cælestis sic eum honorari decreuit in Cælis*. Et nu. 23. Clemens 4. de S. Heduuige: *Regali itaque diademate insignis, cælesti regnat in patria*. Et nu. 24. Bonifacius 8. de S. Ludouico Rege: *Eum in æthereis sedibus collocauit, vt sedeat cũ Principibus, & solium gloriæ teneat felicitatis æternæ &c.* Et nu. 25. Clemens 5. de S. Petro de Murone olim Cæleſtino v. *Stola immortalitatis induitur, & sedens cum Principibus, solium gloriæ sempiternæ tenet*, & ibidem *dignum est, vt quem in Cælo sursum Deus glorificat, hic inferiùs Mundus colat*: idemq; prorſus nu. 26 dicit Io. xxii. de S. Ludouico Epiſcopo Toloſano, & nu. 27. de S. Thoma Epiſc. Herphord. *Factus est eximius Cæli ciuis*: Et nu. 28. de S. Thoma Aquinate. *Dignum fuisse, vt Deus assumptum in Cælis Sanctificatum esse hominibus declararet, & meritò dicatur de illo: Scitote, quia merificauit Dominus sanctum suum*. & nu. 35. Sixtus iv. de S. Bonauentura. *Ad cælestem, quæ sursum est, Hierusalem migrare emeruit*, & nu. 42. Clemens viij. de S. Romualdo. *A Deo exaltari meruit longitudine dierum in terris; immortalitate, & Sanctorum gloria in cælis.*

Nuſ-

Nusquam verò in Bullis canonizationum legas vllam reseruationem, aut modificationem, qualem solemus nos apponere, cum aliquem probum, atq; Catholicum hominem indicamus post mortem esse in loco salutis dicentes, *vt piè possumus æstimare*, vel *vt probabiliter credere datur* &c.

6. *Quintò* Summi Pontifices, quasi tacitè occurrentes dubitationi, vndenàm præsumant absolutè, & absq; v la hypothetica limitatione definire talem, vel talem personam Sanctam esse, protestantur se confidere de Deo, quod non permissurus sit eos errare in hoc negotio; igitur promissiones illas diuinas, quas produximus nu. 1. interpretantur ipsimet Pontifices ita, vt valeant etiam in hac facti quæstione de Canonizatione Sanctorum: Perperam igitur faciunt, qui eas promissiones restringunt ad solos articulos fidei primarios, vel ad quæstiones meri iuris, & dogmatum. De hac porrò fiducia non errandi relege dicta Pontificum relata cap. 2. nu. 7. 11. 27. 32. 35. Neque huic fiduciæ obstant Orationes, ieiunia, & eleemosynæ præmitti à Pontificibus solita, *ne Altissimus Ecclesiam suam modo aliquo in hoc canonizationis officio errare permittat*, vt retuli cap. 2. nu. 37. 39. 43. 48. sicut non obstant infallibilitati absolutionis, aut consecrationis Hostiæ, preces præmitti solitæ à legittimo Sacerdote, si forma debita supra materiam idoneam vtatur. Nec oratio repugnat fiduciæ, de infallibili impetratione, aut fiducia Orationi: Si quidem Christus ipse Dominus, de multis rogauit Patrem, quæ certissimè præsciebat se impetraturum: Proinde plena fiducia dicere in hoc possunt casu, quod Sixtus IV. nu. 35. adductus: *Confidentes igitur, quod in hac Canonizatione, non permittat nos Deus errare*. Neque enim dubitare possunt quin Deus sic inuocatus, in tanti momenti negotio assistat ipsis, ne errent: vt expressè professus est inter alios Sixtus V. de quo nu. 40. in canonizatione S. Didaci dicens: *Inuocato Sancto Creatore Spiritu, cuius consilio, & sapientia, sancta*

Fiducia Pontif. de non errãdo hic.

Ecclesia columna, & firmamentum veritatis regitur, eiusque numen sæpe à nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis imploratum, præsens adesse non dubitantes &c. Vnde mihi aliud argumentum suggeritur, de quo mox nu. 7.

7. *Sextò* ne quis putaret Sedem Apostolicam niti merè aut præcipuè humanis testimonijs de vita, & miraculis alicuius attestantibus, ideoq; Canonizationem obnoxiam esse fallibilitati. Tria prærequirere solet, & eorum consequutionem profiteri palàm; videlicet. *Testimonium Dei* per miracula post mortem personæ canonizandæ, discussa diu multumque vsq; ad euidentiam facti, esto hic interueniant attestationes humanæ tanquam conditiones, sine quibus nobis constare non potest de testimonio diuino, per miracula, sicut in alijs casibus, de quibus infra, vbi de vi & discretione miraculorum. Deinde requirunt *consensum* Cardinalium, Auditorum Rotæ, aliorumq; Prælatorum, & attendunt supplicationes Principum Catholicorum, aut Ciuitatum, his enim concurrentibus iam meritò existimant Deum insinuasse suam voluntatem Ecclesiæ, de canonizanda persona tali. Demum non priùs proceditur ad Canonizationem, quàm post multas preces, lacrymasq; ieiunia, eleemosynas, & sacrificia Summus Pontifex experiatur in se instinctum diuinum, tantumq; luminis superni, ac vigoris, vt absq; vlla formidine securè, atq; intrepidè pronũciare possit, talem personam esse Sanctam, & Beatam in cœlis. Relege enim quæ de Sixto 5. in fine numeri 6. nuper produximus, nihil dubitãte de præsentia Spiritus Sancti. Et quæ cap. 2. nu. 9. Cœlestinus 3. dixit ostendens se in canonizando S. Vbaldo, non more humanorum iudiciorum processisse: *Nos verò opus istud intuentes sensum, & intelligentias nostras excedere, quia potiùs est diuini iudicij, quàm humani; cum ipse solus plenè nouerit, qui sunt eius; suspendimus desiderium tuum aliquandiu, vt nobis, & fratribus nostris, quid potius agendum esset Spiritus Sancti gratia reuelaret*

Testimonium Dei.

Cõsensus Ecclesiæ.

Reuelatio Diuina.

laret, Et nu. 37. Leo 10. gratias agit Deo: *Quòd ad Beatum seruum suum Franciscum de Paula debitis honoribus prosequendum corda* inquit *nostra illuminare dignatus esset.* & nu. 43. Clemens 8. Canonizaturus S. Raymundum præmisit illud: *Orantes in Spiritu &c.* Deum, *vt daret nobis Spiritum Sapientiæ, & reuelationis, quo hæc arcana cœlestia, quæ ratione humana comprehendi non possunt, cognosceremus, & illuminaret oculos cordis nostri &c.* & num. 47. notanda sunt grauissima illa verba Gregorij 15. ante canonizationem S. Philippi Nerij: *Sed quoniam non audebat sancta sedes, librum æternæ vitæ perscrutari, nisi Spiritu Sancto aperiente &c.* ideo, vt ibi & nu. 48. dicitur orandus fuit Dominus, *ad explorandum Diuinæ voluntatis arbitrium, & vt in tanto opere exequendo lumen eius, qui lucem habitat inaccessibilem, implorarent*; & post hæc subiungit: *post imploratam Spiritus Sancti gratiam &c.* Igitur huiusmodi canonizationes non fundantur in vnica vel potissima hominum fallibili attestatione, sed præcipuè in testimonio Diuino, & illustratione Spiritus Sancti occulta quidem, verùm sufficienti, & nomine suggestionis, de omni veritate à Christo promissa, iuxta hic dicta nu. 1.

8. *Septimò* Multi Romani Pontifices expresse, & in terminis (quod alij implicitè, & æquiualenter præstiterant) definiuerunt, ac decreuerunt canonizatos à se, non solum *catalogo Sanctorum adscribendos* esse, sed pro Sanctis habendos *firmiter, ac fideliter* in tota Ecclesia Dei, imò definiuerunt *Sanctos esse*. At si iudicassent eos certitudine tantum morali secundùm æstimationem prudentum, absq; periculo errandi practicè Sanctos habendos, & pro talibus colendos esse, non erat opus tali definitione, quæ caderet non solum supra cultum ipsorum, & dignitatem talis cultus, quantum ex vita, & miraculis constare potuit Ecclesiæ, sed etiam supra realitatem, seu verum esse sanctitatis talium personarum; nec potest reddi solida ratio, cur eadem formula vsi sint, qua in rebus fidei

Definitio quod sint Sancti.

Fidei decidendis, declarandisq; vti consueuit Ecclesia, nisi quia id esse verùm absolutè, & pro tali tenendum constare voluerunt, & excludere opinionem eorum, qui dicturi fortasse essent, per canonizationem Pontificiam decretum quidem esse aliquos dignos esse cultu Sanctorum, & quandiu aliunde nihil in contrarium constiterit, temerarium, & impium esse negare illos esse Sanctos, aut dicere Papam in hoc errasse: cæterum non esse definitum, *eos esse Sanctos*. Huic igitur opinioni ansam præamputantes, distinctè duo definita sunt à Sede Apostolica, videlicet Canonizatos, & Catalogo Sanctorum adscribendos, colendosq; vt Sanctos; & insuper *Sanctos esse*, vt liquet ex relatis à nobis cap. 2. Nam num. 30. Bonifacius ix. canonizatione confirmata à Martino 5. dixit: *Decernimus, Definimus, siue pronunciamus Beatam Brigittam Sanctam esse, & tanquam Sanctam, &c.* & num. 34. Pius II. *Catharinam Senensem in Cælesti Hierusalem inter Beatarum Virginum choros iampridem fuisse receptam, & æterna gloriæ corona donatam declaramus &c.* Et num. 35. Sixtus 4. de S. Bonauentura: *Sanctum esse, ac aliorum Sanctorum Dei catalogo adscribendum, &c. ac fideliter, firmiterq; teneri debere decernimus*: potuitne maiori verborum pondere designari veritas de fide credenda? & num. 36. Innocentius 8. de S. Leopoldo Austriaco: *Publicè Sanctum definimus, profitemur, & veneramur*. Item num. 37. Leo 10. de S. Francisco de Paula: *Decernimus, & definimus in cælesti Hierusalem inter Beatorum choros iam receptum, æternaq; gloria iam condonatum fuisse*. Præterea num. 38. Adrianus 6. de S. Bennone: *Decernimus, ac definimus Sanctum esse, & in Sanctorum catalogo &c.* Idemq; Pontifex relatus num. 39. *Antoninum Florentinum Sanctum esse*, & pro tali *fideliter, firmiterq; teneri debere decreuit*, & num. 43. Clemens 8. *B. Raymundum de Peniaforti, Sanctum esse definiuimus &c. prout in præsens definimus*. Numero insuper 44. Paulus v. *B. Franciscam Ro-*

me-

manam Sanctam esse definimus. Idemq; Pontifex num. 45. *Carolum Borromaeum Sanctum esse definimus*, & num. 46. 47. & 48. Gregorius xv. *Teresiam Virginem de Abula Sanctam esse definimus, & SS. Philippum Nerium, Ignatium Loiolam, cum Beatis Isidoro, Agricola, Francisco Xauerio, nec non Teresia Sanctos esse definiuit*.

9. *Octauò*, Quod dictum est de expressa definitione numero 8. valet de Declaratione, & Decreto, quo Romani Pontifices definiuerunt Sanctos Canonizatos catalogo Sanctorum esse adscribendos, & ab vniuersa Ecclesia pro Sanctis habendos, ac venerandos esse, & reipsa adscripserunt, quod in omnibus canonizationibus factum esse narrauimus cap. 2. à num. 1. ad 48. inclusiuè. Intentio enim Sedis Apostolicæ, non fuit, vt nomina eorum in catalogo terrestri tantummodo, seu militantis Ecclesiæ scriberentur, sed præcipuè vt declararent eos iam in numero Sanctorum à Deo ipso collocatos fuisse, & in catalogo triumphantis Ecclesiæ iam characteribus immortalibus, atq; indelebilibus conscriptos esse, quod colligo, tum ex dictis num. 4. huius capitis, tum ex Definitione canonizationis vniuersaliter sũpta ex Clemẽtis viij. verbis cap. 2. num. 41. allatis. Nam, inquit Clemens, *Cum aliqui serui Dei excellenti vita sanctitate, & miraculis insignes, iam cum Christo in cęlo regnantes; in terra quoq; Summa Romani Pontificis auctoritate Sancti esse declarãtur &c.* Tum denique ex ipsorum expositione: vt cùm Innocentius iv. nu. 18. adductus dixit de S. Eadmundo: *Ipsum Sanctorum Catalogo adscribendum, vel iam adscriptum duximus nunciãdum:* Et Clemens iv. num. 23. de S. Heduuige: *Sanctarum Catalogo decreuimus adscribendam, imò verius denunciauimus iam adscriptam*, in cœlo scilicet, iuxta dicta hic num. 4. seu in libro vitæ, quem per examina vitæ, ac miraculorum, & per preces ad inspirationem Spiritus Sancti obtinendam scrutari solet Sedes Apostolica, vt ex verbis Gregorij 15. n. 7. adductis patet.

Catalog. Sanctorũ Terrestris respondet cœlesti.

10. *No-*

10. *Nonò.* Si canonizatio Sanctorum non requireret certitudinem maiorem, quàm moralem, & sufficeret declarare, eos secundùm allegata, & probata, seu secundùm præsentem iustitiam esse dignos cultu Sanctorum, & sic vindicare Ecclesiam ab errore practico, vt sufficere putauerunt Authores primæ opinionis cap. 1. recensiti; possent vtique præstare Summi Pontifices propria tantum auctoritate tanto maiori, quanto maior est Romani Pontificis potestas, & iurisdictio in Ecclesiâ, potestate, & iurisdictione, cuiusuis Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchæ, aut Principes Ecclesiastici; imò secundùm veriorem sententiam, Concilij quoque generalis seorsim à Summo Pontifice sumpti. Nec opus esset, imò non esset audendum aduocare huc authoritatem Dei, & profiteri, se in hac definitione, seu declaratione vti Authoritate Dei, & in Deum ipsum tanquam authorem primarium canonizationem Sanctorum refundere, vt eius omnimodam infallibilitatem Ecclesiæ denuncient. Iam verò Pontifices Romani non sunt ausi sola sua authoritate in hoc niti, inquit enim Gregorius 9. nu. 13. relatus. *Quia tamen Ecclesia militans, quæ solummodo videt in facie, non præsumit de his, quæ de suo foro non sunt authoritate propria iudicare, vt illos pro vita tantum venerandos assumat &c.* Quibus significat opus esse in hoc authoritate Dei, eiusq; iudicio in foro cæli, ac triumphantis Ecclesiæ iam promulgato, nec sufficere, vt secundùm faciem iudicetur de Sanctitate alicuius, sed requiri, vt sint tales coràm Deo. Hinc est, vt tanta fiducia, & securitate Summi Pontifices definiuerint Sanctos esse aliquos *Authoritate* non solùm *BB. Apostolorum Petri, & Pauli, sed etiam, & in* primis, *Auctoritate Omnipotentis Dei, seu Auctoritate Sanctæ, & Indiuiduæ Trinitatis, Patris, & Filij, & Spiritus Sancti,* vt patet ex eorum formulis productis cap. 2. numerisq; 5. 7. 9. 19. 21. 25. 26. 27. 28. 30. 31. 32. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 43. 44. 45. 46. 47. & 48. Nec sanè maiori pondere autho-

Autoritate Diuina fit Canonizatis.

authoritatis vti consueuerunt in definiendis Fidei dogmatibus, siue per semetipsos, siue per Concilium ab ipsis directum, vel approbatum.

11. *Decimò*. Summi Pontif. ad canonizandũ aliquem prærequirere soliti sunt non solam vitæ sanctimoniam, nec sola miracula ab ipsis patrata, sed vtrumque, & potissimum, miracula post mortem à Deo ipso ad eorum honorem, & inuocationem edita: & diuturna, exquisitissimaq; discussione examinata, & approbata: tunc enim habent illa pro euidentibus signis diuini testimonij reuelantis Ecclesiæ suæ Sanctitatem, & Gloriam eorum sicut relegere poterit Lector in cap. 2. numeris 6. 8. 11. 13. 14. 15. 20. 22. 27. 28. 31. 33. 34. 36. sed signanter notanda sunt Ioannis XXII. verba n. 28. *Hæc sunt igitur testimonia Tua Deus, quæ de hoc Viro iusto* nempe S. Thoma Aquinate, *nobis credibilia facta sunt nimis; Nam si testimonium hominum accipimus; testimonium Dei maius est &c.* Iam si aliqua miracula sufficienter probata, reddunt euidenter credibilem, aut doctrinam, ad cuius confirmationem fiunt, aut Sanctitatem personæ ad quam probandam ab aliquo patrantur, quando nec illa doctrina repugnat, aut rectæ rationi, aut certis dogmatibus Fidei, nec vita moresuè dissentiunt; Quanto magis miracula tot, ac tanta post mortem personæ, ad eius inuocationem, & honorem à Deo ipso facta, & à Vicario ipsius saltem generatim approbata adeo, vt vi eorum deuenerit ad canonizandam talem personam; faciunt euidenter credibilem eius Sanctitatem, & Gloriam? Ergo sicut huiusmodi signa, non obstante hominum attestatione, obligant ad iudicandum aliquam propositionem esse à Deo reuelatam, atq; adeo credendam, aut credibilem esse de fide Theologica, ita mihi sanè videntur obligare, ad iudicandum, sanctitatem personæ canonizatæ reuelatam esse à Deo, ac proinde, si non credendam de necessitate præcepti affirmatiui quoad excertitium, seu actum positiuum Fidei; crebibilem

Credibilitatis euidentia ex miraculis qoanta & qualis.

ſaltem eſſe de Fide, & credendam de neceſſitate præcepti negatiui, obligantis ad non negandam talem Sanctitatem, ſiue in interno, ſiue in externo foro.

Obligatio ad cultum & iudiciũ de Sancto ex præcepto Apoſtolico.

12. *Vndecimò*. Si Summi Pōtifices non credidiſſent Sanctitatem perſonæ canonizatæ certiſſimam eſſe certitudine abſoluta, & in conſpectu Diuinæ Maieſtatis, non eſt veriſimile ipſos obligaturos fuiſſe vniuerſam Eccleſiam ad cultum, & venerationem talis perſonæ, non ſolum externum, ſed etiam internum, habendo illam, & æſtimando pro ſancta; ſicut obligare conſueuerunt *diſtrictè præcipiendo* ſeu *per Apoſtolica ſcripta mandantes*, vt videre eſt in canonizationibus cap. 2. relatis num. 2. 3. 4. 5. 7. 8. 9. 11. 13. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 42. 43. 45. &c. Sicut non ſolent obligare ad has numero Reliquias Sanctorum habendas pro veris Reliquijs eorum, aut ad hanc in indiuiduo hoſtiam conſecratam, pro verè conſecrata tenendam; aut ad eos, quos Beatificant tantum, ſed non canonizant, ad habendos pro Sanctis, ſeu Beatis, ſed habent, ſe permiſſiuè tantum, concedendo id, aut indulgendo poſtulatis aliorum. Imò ſola inuitatio Sedis Apoſtolicæ ad feſtum aliquod celebrandum ex inſtitutione eiuſdem Sedis, ſufficit ad certificandam Sanctitatem perſonæ vel rei, ad cuius honorem inſtitutum fuerit, vt docebimus lib. 2. quanto magis ſufficit inſtitutio feſti, cum obligatione illud celebrandi, ex diſtricto præcepto Sedis Apoſtolicæ?

Obligatio ad credẽdũ id firmiter, & fideliter.

13. *Duodecimò*. Si Summus Pontifex obliget ad aliquam propoſitionem credendam, aut fideliter firmiterq; ſeu indubitanter tenendam, vtique illa euadit, aut credenda, aut ſaltem credibilis de fide, & infallibilis abſolutè, atque extra aleam erroris non tantum practici, ſed & ſpeculatiui, & maximè ſi eam definiri à ſe profiteatur Authoritate non modò Apoſtolica, ſed ipſius Dei, & Sanctiſs. Trinitatis; & ſub anathemate vetet oppoſitum. Ergo ſi ſub ijſdem terminis, ac

formulis obliget ad sic credendam, & tenendam hanc in specie propositionem, videlicet talem personam à Sede Apostolica canonizatam Sanctam esse, euadit hæc propositio credenda, vel credibilis de fide, & infallibilis absolutè &c. nulla enim disparitas solida afferri potest, nisi petendo principium, & supponendo id, quod est in controuersia, videlicet Pontificiam definitionem esse infallibilem tantummodo in quæstionibus meri iuris, exclusis omnibus facti quæstionibus. Atqui sub his terminis obligarunt Summi Pontifices ad credendam aliquorum Sanctitatem. Quandoquidem, vt cap. 2. num. 12. retulimus Innocentius iij. *pronunciauit Procopium Sanctum Beatum, felicemq; credendum, vocandum, colendum.* Imò ante illum Ioannes xv. vt dixi nu. 2. S. Vdalricum decreuerat *deuotione fidelissima celebrandum, & refragantes his quæ firmiter constituerat* in hoc *anathematis vinculo, per authoritatem Petri Apostolorum Principis innodauerat.* Et Sixtus iv. nu. 35. de S. Bonauentura: *Sanctum esse, ac fideliter firmiterq; teneri debere decernimus.* Et Adrianus vi. nu. 39. de S. Antonino decreuit. *Sanctum esse, ac fideliter firmiterque teneri debere.* Quod argumentum sub alia forma tetigi nu. 3.

CAPVT IV.

Argumenta reliqua Decem, Pro Infallibilitate Absoluta, & Credibilitate de fide, Sanctitatis, & Gloria Canonizatorum à Sede Apostolica.

1 PRimò. Nec S. Petrus Apostolus, nec eius successor in cathedra, seu Sede Romana, & Apostolica errare potest in determinandis, quæ ad Fidei Christianæ, ac Religionis Catholicæ quæstiones, seu dubia spectant, ita vt quidquid in hoc genere definiuerit sit infallibiliter, & obsolutè verum coràm Deo, & de Fide credibile, vt est communis sententia Catholicorum, etiam eorum, contra quos cap. 1. pro 1.

opinione nominatos differimus; sed Canonizatio Sanctorum spectat ad Fidem Christianam, Religionemq; catholicã, nec aliud est quàm Pontificia definitio, seu declaratio de Sanctitate, & Gloria alicuius personæ facta à Successore Petri; Ergo huiusmodi definitio est infallibilis, & Personæ sic canonizatæ Sanctitas, atq; Gloria est absolutè vera coràm Deo, & de fide credibilis. *Maior* propositio, vt dixi certa est penes Catholicos; *Minor* quoad difinitionem canonizationis est etiam communis, & colligitur ex formulis vsitatis à Romanis Pontificibus in Sanctorum canonizationibus cap. 2. relatis: super est probanda illa pars minoris, qua diximus in canonizatione Sanctorum definiri aliquid spectans ad Fidem Christianam, Religionemque Catholicam. At id probatum est cap. 3. nu. 2. Authoritate Summorum Pontificum asserentium id spectare, *ad Fidei Catholicæ robur, & exaltationem, & Religionis Christianæ augmentum*, & vlterius nunc probabitur tum Authoritate, tum Ratione.

Canonismus ad Fidem spectat. Authoritate quidem quia, vt refert Lucas Castellinus de certitudine Gloriæ Sanctorum c. 3. puncto 48. Ioannes XXII. in Bulla commissoriali inquisitionis pro vita, & moribus B. Gregorij Papæ X. ad effectum canonizationis data anno 9. sui Pontificatus 6. Idus Maij dixit: *Attendentes tamen quod Romana Ecclesia, præsertim in tanto Fidei negotio, cum magna maturitate procedit*. Præterea in 6. Decretalium lib 4. cap. vnico, seu Tit. 22. de *Reliquijs, & venerat Sanctorum* Bonifacius VIII. statuit Officio duplici celebrandos non solũ Apostolos, & Euangelistas, sed etiam alios quosdam Confessores, & Doctores Ecclesiæ, nempe Gregorium Augustinum, Ambrosium, ac Hieronymum asseritq; id fieri ad diuini nominis honorem, & gloriam, *exaltationem Catholicæ fidei* salutemque fidelium. Ibi autem Glossa affirmat spectare ad Papam Sanctos canonizare, ob quinque rationes, quarum secunda est: *Quia miracula attribuuntur fidei*: *hac igitur*

qua-

quæstio, cum sit de Fide, præcipuè est ad Sedem Apostolicam referenda. Tertia est: *Quia ad Papam spectat declarare dubia Scripturarum; multò fortiùs dubia Sanctitatis, quia circa maiora, maius periculum vertitur.*

2. Ratione idem confirmatur, quia vnum ex præcipuis signis, quibus Christiana Religio, & Catholica Fides dignoscitur esse vera, verumq; cultum veri Dei continere, adorando Patrem celestem in Spiritu, & veritate; discerniturque à falsis sectis; est videre in ea sola repertos fuisse omnibus seculis, hinc innumerabiles Martyres, qui vsq; ad acerbissimam mortem, eam testimonio sanguinis effusi, vitæq; amissione professi, cõfessiq; meruerint in Catalogo Sanctorum, ac Martyrologio Romano, iussu Apostolicæ Sedis conscribi; inde plurimos adeo Sanctos, vt miraculis post eorum mortem, ad ipsorum inuocationem, & honorem diuinitus editis, ac per Ecclesiam constanti, & irrefragabili fama diuulgatis, tandemq; à Sede Apostolica approbatis, meruerint vi testimonij diuini, atq; assistentiæ Spiritus Sancti declarari, ac definiri Sancti à Vicario Christi, eosq; à Deo æternæ vitæ præmium consecutos esse. Vnde confirmantur fideles, hanc vnam Sanctam, & Apostolicam Romanam Ecclesiam, esse illam, extra quam nemo saluus esse potest, & intra quàm, qui eius dogmata sectatur & leges, ac præcepta ab ipsa, vel asserta, vel posita seruauerit vsque ad finem, salutem æternam consequetur. Cantet igitur siue Ecclesia in persona Christi, siue ipse Christus in Dauidico psalmo 15. *Sanctis, qui sunt in terra eius mirificauit omnes voluntates meas in eis*, & concludat ibidem. *Notas mihi fecisti vias vitæ, adimplebis me lætitia cum vultu tuo: delectationes in dextera tua vsq; in finem.*

3. Denique cùm dogma sit de fide, Sanctos venerandos, atque inuocandos esse eorumq; reliquias esse venerandas, si oriatur quæstio, vt non semel orta est inter Catholicos, vtrum talis, vel talis persona sit veneranda pro Sancta, illi qui appli-

can-

candum in praxi, quod theoricè, ac dogmaticè in communi de fide tenetur, quis non videat quæstionis huius determinationem ad Fidem reduci, ac suo modo pertinere? vt schisma tollatur, & in vnitate fidei conueniatur; pro quo placet afferre verba Io. de Turrecremata in 3. parte Decreti de consecr. Dist. 3. num. 23. vbi inter alias rationes, ob quas ad Papam spectat Canonizatio Sanctorum, hanc adducit dicens: *Secundò Canonizatio Sanctorum, innititur fidei Christi, in quem Sancti credentes miracula faciunt, quæ attestantur eorum sanctitatem, & fidei integritatem, fides autem Christi. Vna est iuxta illud ad Ephesios 3. Vnus Deus, vna fides, vnū baptisma. Ad illum ergo pertinet Sanctorum Canonizatio, per quem omnia membra Ecclesiæ vniuntur, in vnitate fidei, ne sit inter fideles schisma de Sanctis &c.* Et in fine rationis 3. *Sicut ad solum Summum Pontificem quæstiones de fide ortas pertinet determinare, vt in capit. Quoties 34. q. 1. ita quis debeat in Ecclesia tanquam Sanctus coli declarare, & mandare.*

4. *Secundò* ad solum Summum Pontificem Romanum spectat Canonizatio Sanctorum, vt colligitur ex libro 3. Decretalium Gregorij 9. tit. 45. *de reliq. & vener. Sanctor.* cap. 1. vbi occasione cuiusdam in ebrietate occisi, & tamen pro Sancto culti, dicitur: *Etiam si per eum miracula fierent, non liceret vobis ipsum pro Sancto, absq; auctoritate Romanæ Ecclesiæ venerari.* Et cap. 2. de Reliquijs Sanctorum; *Nemo publicè venerari præsumat, nisi prius auctoritate Romani Pontificis fuerint approbatæ.* Idipsum habet Glossa in 6. Decretalium lib. 4. tit. 22. *de reliq. & venerat. Sanctorum* cap. vnico §. *Sedis Apostolicæ*: Troilus Maluet. de Canoniz. dub. 2. Turrecremata loco sub finem num. 3. citato, Cardin. Tuscus in Conclus. practicus verbo *Canonizatio*. Alphons. à Castro de iusta hæreticor. punit. lib. 1. cap. 6. col. 4. omnesq; Canonistæ in 6. Decret. lib. 4. tit. 22. c. vnico, præcipuè Innocentius, Hostiensis, Io. Andreas, Antonius de Butrio, Zabarella,
& Ab-

& Abbas, & plura de hoc Felix Contelorius de Canonizat. Sanctorum à cap. 6. & 8. quibus docet adeo ex reseruatione Alexandri 3. alijsq; argumentis ad solum Papam pertinere hanc Canonizationem, vt eam delegare non possit, neque Collegio Cardinalium, neq; Legatis de Latere, neq; Concilio seorsim à Pontifice. Potissima autem ratio reseruationis huius à Glossa in 6. Decretalium, & Canonistis ibi assignata est: *Ne propter multorum Episcoporum simplicitatem populum decipi contingeret*. Nec potest verior, nec solidior afferri ratio, quàm ob requisitam in hoc negotio absolutam infallibilitatem, veritatemq; sanctitatis coràm Deo soli Christi Vicario promissam, non autem alijs Ecclesiæ Prælatis, aut Concilio seorsim à suo capite sumpto. Alioquin si sufficeret Ecclesiam esse certam moraliter tantùm de sanctitate canonizati, eamq; non peccare, seu non errare practicè in veneratione alicuius tanquam Sancti, non essent ex natura officij sui, & aliarum conditionum (secluso Papæ hoc sibi reseruantis præcepto) minus idonei Episcopi illarum Prouinciarum, in quibus vixit, aut defuncta, aut sepulta est persona, de cuius sanctitate quæritur, & vbi immediatior informatio, & cognitio de miraculis ab ea, vel ad inuocationem eius perpetratis haberi potest; possentq; esse aliqui Episcopi non minus diligentes, ac prudentes in examine testium; si quidem tandem Summus Pontifex consueuit requirere, & expectare ab huiusmodi Episcopis processus informatiuos pro Canonizatione Sanctorum ad eorum Dioeceses pertinentium. Quare, si secundùm allegata, & diu multumq; probata pronunciarent aliquem esse Sanctum, vel posse tanquam Sanctum coli, immunis esset Ecclesia de hac diligentia certior facta, ab omni errore practico. Sed quia in hoc, non sufficit immunitas ab errore solo practico, qualis sufficit alijs Iudicibus, si secundùm allegata, & probata reum absoluant, vel damnent; sed requiritur certitudo altioris ordinis, & omnem moralem

cer-

certitudinem excedens, cuiusmodi non est nisi certitudo absoluta,& infallibilis coràm Deo, hæc autem nemini Iudicum Ecclesiasticorum promissa est à Deo, præterquam Petri successori in Sede Apostolica, idcirco ad ipsum tantummodo pertinet legitima, & certa Sanctorum Canonizatio.

5 *Tertiò* Canonizatio Sanctorum, non solùm est vna de maioribus causis, quæ ad Papam referenda est iuxta Glossam in d. cap. *vnico de reliq. & vener. Sanctor.* in 6. & ex tit. *Baptismi cap. maiores*, sed etiam maxima causarum, vel inter maximas nulli inferior ex ijs, quæ ad claues scientiæ simul,& Iurisdictionis Petro commissas Petrique successoribus pertinent, vt constat ex Decreto Sacræ Congregationis Rituum, quod refert Lezzana parte 2. summæ, verbo: *Sanctorum cultus* num. 13. vbi Eminentissimi Cardinales, & probante Pontifice dixerunt. *Cum in tota Ecclesia gubernatione nihil maius, nihil si augustius Beatificatione, & Canonizatione Sanctorum, vtpote homines iam demortuos, etiam cum fama sanctitatis, ac miraculorum, declarare pro Sanctis, eos vti tales colendos, ac venerandos decernere:* ad eos enim colendos prudenter videretur sufficere constans, & à nemine in dubium vocata fama sanctitatis, ac miraculorum, sed ad omnimodam securitatem, omnisq; dubitationis exclusionem requiritur sublimior, & augustior authoritas,& potestas declarandi eos absolutè esse Sanctos, & non tantum respectiua ad regulas prudentiæ humanæ, si quidem absq; vlla huiusmodi limitatione Pontifex Summus absolutè pronunciat, eos esse Sanctos. Et quia ad hanc absolutam infallibilitatem obtinendam, præter testimonium diuinum ex miraculis certificatis, requiritur occulta inspiratio, & quædam reuelatio diuina, vt ex Pontificum ipsorum sententia docuimus cap. 3. nu. 7. & scrutandus est liber æternæ vitæ, vt ipsi sit conformis definitio Papalis de sanctitate alicuius, velut ex dictis eorumdem cap. 2. relatis num. 39. & 47. liquet: *Idcirco negotium hoc*

Causa Canoniz. maxima.

arduum, & sublime appellauit Alexander iij. in Bulla Canonizationis S. Eduardi Regis anno 1161. Febr. 7. data, *& excedens auctoritatem humanam*, etiam Pontificis spectati; vt meri Iudicis in foro externo Ecclesiastico, vt expresse dixit Gregorius IX. in Bulla Canonizationis S. Francisci de Paula; Proinde omnibus expensis, non potest reddi ratio idonea, cur hæc sit de maximis causis, ad Papam solum pertinentibus, & sit adeo ardua, sublimis, & excedens iurisdictionem Ecclesiasticam Papæ in foro externo, præterquam absoluta infallibilitas, & omnimoda veritas de sanctitate, & gloria personæ, à solo Summo Pontifice difinibilis.

6. *Quartò.* Omne illud est infallibiliter verùm coràm Deo, & credendum, vel credibile fide Theologica, quod confirmatum est testimonio diuino irrefragabili, non solum per testes omni exceptione maiores asserto, sed insuper pro tali agnito, & approbato à supremo Iudice controuersiarum Ecclesiasticarum, & Regula Fidei infallibili, cuius modi est apud omnes Orthodoxos Romanus Pontifex legitimè sedens in Cathedra Petri, & multo magis tale est, si accedat suggestio Spiritus Sancti, ac reuelatio interior. Iam verò ante canonizationem solemnem Sanctorum Summi Pontifices profitentur, se niti testimonio Diuino per miracula post mortem alicuius diuinitus edita, & pro talibus à se agnita, & approbata, & præterea non prius deuenisse ad canonizationem, quàm post multas preces, lacrymas, eleemosynas, ieiunia, & sacrificia impetrarint lumen interius, & inspirationem diuinam seu instinctum, ad absolutè, & intrepidè canonizandum aliquem, ac definiendum pro Sancto, vt constat ex selectis canonizationum conditionibus cap. 2. prænarratis, & ex reiteratis cap. 3. nu. 7. immò non proceditur ad canonizationem nisi excluso omni dubio, & cum præuia certitudine de assistentia Spiritus Sancti: iuxta illud Sixti v. in Bulla Canonizationis S. Didaci Complutensis. *Inuocato Sancto Creatore*

Canonizatio nititur diuino testimonio, & reuelatione.

Spiritu, cuius consilio, & sapientia Sancta Ecclesia columna, & firmamentum veritatis, regitur, eiusq́ numen sæpe à nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis inuocatum, adesse non dubitantes.

7. Neque prædictæ infallibilitati obstat fallibilitas, cui obnoxij sunt homines interrogati ac testificantes de Sanctitate vitæ ac miraculorum, quia Summus Pontifex non innititur eorum testimonio pro vt homines sunt, tanquam motiuo formali ad canonizandum quemquam, sed prius in eorum approbatione Pontifex, iam nititur testimonio diuino tanquam potissimo, imò vnico motiuo formali, licet applicato per testificationem humanam tanquam per conditionem, sine qua non, & præterea reuelationi interiori de qua supra. Proinde, cum hoc modo procedere debeat Papa, pertinet ad Prouidentiam Dei erga Ecclesiam suam, vt non permittat sui Vicarium decipi vniuersaliter in approbatione miraculorũ, aut iudicio de Sanctitate personæ canonizandæ: alioquin si contingeret omnia illa miracula falsa esse, & personam fama Sanctitatis præditam, decessisse reuera in peccato mortali, nunquam permitteret Deus, vt canonizaretur, nec Papam instinctu interiore moueret ad eam absolutè definiendam pro Sancta; alioquin deficeret in maximo Ecclesiæ negotio, & ipse illam decepisse, (quod dictu nefas est, & horrendum cogitatu) censeretur.

Testimonium hominũ conditio est non motiuum formale.

8. Prætereà si humana testificatio, de vita, & miraculis, quamtumuis iurata à testibus, & approbata non solum ab Episcopis, Auditoribus Rotæ, & Cardinalibus, sed etiam à Summo Pontifice, obstaret absolutæ infallibilitati de Sanctitate per Papam definita, obstaret etiam humana diligentia, & consultatio, quæ ante definitiones dogmatum de Fide præmitti solet in Concilijs, aut Consistorio, & Congregationibus Cardinalium, aut in Academijs Catholicis, & Collationibus Doctorum super his consultis; quando quidem omnes hi

hi tandem homines sunt, & humanæ imbecillitati de se obnoxij, ac possunt in sensu suo nimis abundare, ac decipi. Quod si dicas eos quatenus Pontifici summo inseruiunt, vel ab eo influxum participant, non posse vniuersaliter decipi, quoad substantiam puncti controuersi; idipsum dicere debes in hoc tanto negotio, nisi gratis, & petendo principium dicites Deũ non æque assistere sui Vicario in quæstionibus facti, ac Iuris, contra ea quæ libro 3. Deo dante ostendemus.

Humana Informatio fidei nõ obstat.

9. Sed neque obstat, prædictæ infallibilitati, quòd etiam homines reprobi, aut falsa, aut etiam vera miracula aliquando perpetrarint, quæ vtpote dona gratis data, non euincunt personam esse Sanctam Sanctitate gratiæ gratum Deo facientis. Nam in his casibus, ex fructibus operum, iuxta Christi monitum, cognoscitur arbor, vt tãdem agnoscatur eorum auctorem, seu potius instrumentum non fuisse Sanctum, aut in pristina Sanctitate non perseuerasse, vel fuisse hypocritam; neq; vnquam post talium mortem Deus ad honorem eorum, aut inuocationem miracula fecit, aut fieri per alios permisit. At è contrario ante canonizationem Sanctorum prærequiruntur copulatiuè certa, & irrefragabilis attestatio tum de vitæ Sanctitate vsque ad mortem, tum de miraculis præsertim post mortem diuinitus factis, & à Sede Apostolica approbatis, vt patet ex canonizationibus cap. 2. Indicatis præsertim num. 8. 11. 14. 15. 20. 22. 27. 28. 31. 33. 34. 36. Alioquin frustra ad confirmandam Christus diuinitatem suam, & missionem à Patre prouocasset Iudæos ad miracula tot, & tanta, quot, & quanta nemo alius fecerat. Nam de vi miraculorum ad confirmãdam veritatem doctrinæ Euangelicæ, aut dogmatis alicuius credendi, non est hic quæstio, sed de vi eorum ad Sanctitatem personæ ostendendam.

10. Multo minus obest absolutæ infallibilitati sanctitatis à Sede Apostolica definitæ, cognitio miraculorum, aut vitæ abstractiua, quàm plerumq; habet Papa, cùm rarò intuitiuam

Miracula procul facta nõ obstat.

habeat de miraculis coràm se patratis, aut de vita personæ à se diu cognitæ: Cùm nec ad credibilitatem dogmatum de fide, requiratur euidentia miraculi coràm nobis facti; & alioquin quanto est obscurior reuelatio, dummodo ex prudentiæ legibus ex Deo esse constiterit, tanto laudabilior sit fides, & ex maiori pietate profecta; iuxta illud Christi: *Beati qui non viderunt, & crediderunt*. Cæterùm miracula post mortem alicuius esse indubitata signa sãctitatis, præter ipsos Summos Pôt. id in canonizationibus c. 2. indicatis asserentes, docent Theologi cum S. Thoma 22. q. 178. art. 1. de discretione autem miraculorum verorũ à falsis videri possunt in primis Thomas Vualdensis tomo 3. Doctrinalis Fidei tit. 14. à cap. 124. ad 127. & Felix Contelorius de Canoniz. Sanctorum cap. 16. 17. & 18.

Canonizatio æqui ualet Traditioni.

11. *Quintò* Infallibiliter vera creditur, & talis coràm Deo sanctitas, & gloria eorum, quos Ecclesia Catholica ex traditione Apostolica, & Ecclesiastica consuetudine solita est venerari pro Sanctis: siue in Canone Missæ, siue in Litanijs, siue in Officijs, ac Missalibus à Sede Apostolica ordinatis, vel approbatis; quia Traditio Apostolica, & Ecclesiastica apud Catholicos, tanquam Verbum Dei Traditum habuit semper tantam vim, quantam Verbum Dei scriptum, seu Sacra Scriptura Canonica; vt fusè ex doctrina Patrum, alijsq; argumentis irrefragabilibus demonstrant Theologi, & Controuersistæ contra Sectarios, soli verbo Dei scripto, contemptis traditionibus, addictos. At solemnis canonizatio Sanctorum facta à Sede Apostolica, non solum æquiualet traditioni, quia Sedes Apostolica mandando, & districtè præcipiendo cunctis fidelibus cultum, ac venerationem talium Sanctorum, tradit hoc Ecclesiæ obseruandum in posterum; sed ipsa consuetudine recepta euadit successu temporis formalissimè Traditio Apostolica, vtpote à Sede Apostolica emanans; & Ecclesiastica vtpotè ab vniuersa Ecclesia vsu recepta, & consuetu-

tudine roborata. Ergo etiam sanctitas, & gloria Canonizatorum à Sede Apostolica infallibiliter vera, & talis coràm Deo credenda, vel credibilis est. Imò à fortiori argumentando; si sic credibilis est sanctitas, & gloria eorum, qui absq; tam diuturna inquisitione, & sine vlla solemni declaratione Papæ; sola consuetudine, ac sensu per manus tradito habiti sunt pro Sanctis, multo credibilior videtur sanctitas, & gloria illorum Sanctorum, quæ diuturna, & exquisitissima discussione cribrata, tantoque apparatu ad explorandum diuini numinis arbitrium præuio, tanta solemnitate à Sede Apostolica definitur, traditurque imposterum tenenda, & obseruanda.

12. *Sextò* Summum Pontificem obligare ad aliquid certitudine infallibili credendum, seu tenendum colligitur à Theologis, & Canonistis si non solum, vt doctor priuatus, sed vt supremus doctor ex cathedra Petri loquatur, *ex motu proprio* imò *certa scientia*, & *de plenitudine potestatis* mandet ita credi, seu teneri ab omnibus; vt de prædictis clausulis docent Doctores, & Glossa in cap. *Ad hæc de rescriptis*. Bertrandus consil. 35. & 202. tomo 1. Couarruuias in cap. *Alma mater* 1. p. §. 7. num. 2. Staphilæus de literis gratiæ, & iustitiæ, Felinus in cap. causam 2. de testib. col. 4. Abbas in cap. *ex qua* de sent. & re iud. nu. 8. Tannerus tomo 3. Theologiæ disp. de fide num. 262. vbi de Papa mandante, vt sic sentiatur, & Suarez tomò 4. de Religione lib. 3. cap. 4. Coroll. 2. *quia* inquit *plenitudinem potestatis non habet nisi, vt Summus Pontifex; Plenitudo autem potestatis est ad docendum, cum assistentia Spiritus Sancti, ac certitudine infallibili*. Iam verò in Sanctorum Canonizationibus, quarum specimen exhibuimus cap. 2. Summi Pontifices profitentur se ex certa scientia, & plenaria certitudine de sanctitate, & miraculis, deueniisse ad Canonizationem, vt videre est ibidem numeris 14. 15. 18. 22. 23. 25. 27. 28. 40. & alijs, & vtuntur plena aucto-

ctoritate nõ solum sua, sed Apostolorum Petri, & Pauli, imò, & Sanctiss. Trinitatis, vt ibidem retulimus numeris iam cap. 3. nu. 10. recensitis; & hac authoritate definiunt tales personas Sanctas esse, & mandant per Apostolica scripta, vt pro talibus habeantur in vniuersa Ecclesia; vt docuimus eodem cap. 3. nu. 12. Ergo in his casibus obligantur Catholici ad tenendam infallibili certitudine Sanctitatem, & Gloriam Sanctorum canonizatorum, ac proinde, aut credenda est, aut credibilis est de fide.

13. *Septimò* infallibilitas absoluta, de qua suqra, probatur ex absurdis, quæ sequerentur ex absoluta canonizatione alicuius personæ, si metaphysicè, & coràm Deo posset esse falsa definitio de illius Sãctitate simul, & Gloria, seu talis persona, non obstante Sedis Apostolicæ definitione, posset esse reprobata, & damnata in Inferno, aut Sancta quidem, sed adhuc in Purgatorio, & nondum in Gloria Cœlesti. *Primò* enim si sancta quidem esset, sed nondum beata in Gloria; per canonizationem absolutam priuaretur suffragijs fidelium, quibus fortè multum indigeret, ideoq; non debuisset absolutè canonizari cum præcepto habendi illam, vt iam beatam, & gloria visionis beatificæ fruentem, sed solùm permitti cum expressa, vel interpretabili permissione, vt pro ipso suffragia fierent, si fortè illis indigeret, alioquin non minus iniuria fieret fraudando talem personam suffragijs, quibus non esset absolutè certum eam non indigere; quàm orando pro Sancto, tanquam suffragijs indigente, quem certum sit illis non indigere iuxta illud Aug. cap. 17. de verbis Apostoli: *Iniuriam facit Martyri, qui orat pro Martyre*; quod de omnibus Sanctis canonizatis intelligendum esse declarauit Innocentius in cap. cum *Martha de celebrat. Missarum.*

2 Absurd. *Secundò*, si talis persona non esset Sancta, fraudarentur, inquit Bellarminus lib. 1. de *Sanct. Beat.* viuentes intercessionibus Sanctorum inuocarent enim aliquando damnatos pro

San-

Sanctis, fundendo in irritum suas preces, quas cum fructu fudissent ad alios verè Sanctos.

Tertiò sequeretur illud inconueniens, de quo S. Hieronymus super Epistolam Pauli ad Philemonem, & refertur in 2. volum. Decreti causa 11.q.3.cap.57 *Si quis dixerit iustum iniustum, & iniustum iustum, abominabilis vterq; apud Deum est. Similiter qui Sanctum dicit esse non Sanctum, & rursum non Sanctum asserit Sanctum, abominabilis apud Deum est.* Et cap. 58. *Si quis hominem qui Sanctus non est, Sanctum esse crediderit, & Dei cum iunxerit Societati: Christum violat.* Vbi Glossa Verbum *dixerit* explicans ait: *Dixerit, idest, firmiter asseuerauerit*, cùm non *sit certus*, & eosdem textus applicat Pontifici canonizanti, vt non sequatur hoc inconueniens, Turrecremata in 3.p. super Decreto dist. 3. num. 23. Proinde non deberet Papa firmiter asseuerare Sanctum esse, si non esset certus eum esse Sanctum, sed sub conditione illum declarare pro digno cultus, & venerationis. 3. Absurd.

Quartò in hoc saltem præualerent portæ inferi aduersus Ecclesiam Dei, si diabolus, qui in Idolis affectauit semper diuinos honores, tētauitq; falsis apparitionibus decipere etiam viros spirituales, ac prudentes, per hypocresim, & inanem auram sanctitatis aliquorum; illusisset, vel semel Sedi Apostolicæ, & per eam toti Ecclesiæ, & permittente Deo, coleretur publicè iussu Romani Pontificis mancipium Satanæ in Inferno inferiori ab ipso possessum, & cruciatum: Quod horrendum est cogitatu, nedum dictu. 4. Absurd.

14. *Octauò*. Si Deus non permittet, vt propè finem mundi decipiantur Electi è prodigijs, quæ fient per pseudoprophetas, vt habetur Matthæi 24. *Surgent enim pseudo Christi, & pseudopropheta, & dabant signa magna, & prodigia, ita vt in errorem inducantur (si fieri potest) etiam electi*, seu vt habet Marcus c. 13. *Dabunt signa, & portenta ad seducendos (si fieri potest) etiam electos.* Nonne pariter asserendum est nunquam Electos Deus non permittet in hoc errare.

per-

permissurum, nec vnquam permisisse Deum,vt quantiscunq; miraculis, seu veris, seu apparentibus decipiantur,& in errorem saltem speculatiuum inducantur Summi Pontifices, & cum eis tota Ecclesia, quæ sequi tenetur suum Pastorem, & in qua sunt tot electi; ne pseudosanctos veneretur pro Sanctis. Quin potius asserendum est quod indubitanter dixere Reuerendiss. Auditores Romanæ Rotæ in processu Canonizationis pro B. Andrea Corsino parte 3. tit. de prima consideretione §. 1. versu: *Ideo* dicentes: *Ideo non errabit Papa in Canonizatione propter scilicet assistentiam Spiritus Sancti, quæ efficit, ne possit errare in canonizationibus* ita illi: Quod confirmatur ex eo quod nemo hactenus ex canonizatis à Sede Apostolica, vel per reuelationem diuinam, vel alio certo medio repertus est non fuisse Sanctus, aut in Gloria cælesti: Vnde sumi posset argumetum non contemnendum de impossibilitate errandi in hoc; saltem extrinseca ob assistentiam Spiritus Sancti.

Raritas,& tarditas Canonizationum.

15. *Nonò.* Raritas Canonizationum solemnium in tanta multitudine fidelium defunctorum, cum insigni fama Sanctimoniæ, & tarditas in hoc negotio, etiam ante Beatificationem,& post, & nouissima decreta Pontificum de non tractando hoc negotio, nisi post multos annos, argumentum sunt, requiri, vt in hoc nullus error absolutè possit contingere. Ad vitandum enim errorem practicum tantummodo sufficerent ordinariæ, aut certè paulò maiores diligentiæ,possentq; plurimi canonizari, & illi saltem omnes, qui beatificati sunt, aut pro talibus habentur in aliqua Prouincia, vel Ordine Religioso, vbi nihil euidens, aut valde probabile obstaret.

16. *Decimò.* Tandem licet argumentari contra eos, qui absolutam infallibilitatem,& ad fidem spectantem admittunt in causis minoris momenti, esto sint causæ iuris potiùs, quam facti. Nam vt aduertit Arriaga in tractatu de Fide disp. 9. sect. 5. nu. 28. maior, & intolerabilior error esset, si Papa iuberet

beret Missas celebrari pro damnato ad Inferos, esto id bona fide, & ex inuincibili ignorantia faceret, quàm si in definiendo modo, quo fit iustificatio per infusionem qualitatum supernaturalium contingeret cum errore speculatiuo. Præterea Suarez tomo 4. de Relig. l. 3. cap. 4. Coroll. 2. & Vasquez tomo 2. in 1.2. S.Tho. disp. 165. cap. 9. censent de fide esse, Vota tria Simplicia Castitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, quæ in Societate nostra nuncupant nostri post biennium Nouitiatus, esse substantialia, & sufficere, vt illi absq; solemnitate Voti, sint verè, & propriè Religiosi, quia ita definiuit, decreuitq; Gregorius xiij. in Bulla Anni 1584. edita 8. Kal. Iunij, quæ incipit, *Ascendente*, & sanè Bulla illa edita est cōtra quosdam; qui non obstantibus clausulis illis, *Motu proprio, certaq; scientia nostra, & de Apostolicæ potestatis plenitudine*, in altera Bulla anni 1582. Kal. Februarij eorumdem Votorum substantialitatem definiuerat, nam in posteriore refert ausos dicere de ipso. *Nos supradicta motu simili, & ex certa scientia, de Apostolica potestatis plenitudine decernentes, ac præcipientes, priuato sensu loqnutos fuisse, ac tanquam priuatos Doctores errare potuisse, immò verò, & de facto ob falsam informationem errasse*, & in eadem declarat, & confirmat. *Motu simli, ex certa scientia nostra, deque Apostolica potestatis plenitudine, & ex eius Sedis institutione* dicta Vota simplicia *esse verè substantialia Religionis Vota*: prædictas verò assertiones, quibus dictum fuerat ipsum errare potuisse, immò errasse decreuit non quidem hæreticas, *sed falsas omninò, & temerarias esse, & censeri debere*. At non videtur ad Religionem Christianam, eiusq; mores in cultu Sanctorum dirigendos, minus pertinere certitudo de sanctitate, & gloria Canonizatorum, quàm certitudo de vera Religiositate nuncupantium in vnico hoc nostro Ordine Vota simplicia. Immò alicui videri possit pluris interesse in Ecclesia certos esse Catholicos, quòd aliqui sint verè Sancti, & Beati in

Gloria Ecclesiæ triumphantis, ideoq; posse tutò, absque vlla formidine erroris coli, & inuocari, quàm quod aliqui in Ecclesia militante sint verè Religiosi, & quod securè possint viuere in nostra Societate fruendo omnibus bonis, ac priuilegijs, quæ competunt hominibus verè, & propriè Religiosis. Postremò cum Raynaudus tomo 15. in Heteroclitis fol. 368. dicat in Canone Missæ, vbi ad Memento pro Defunctis dicitur, *dormiunt in somno pacis*; certum esse de fide hanc Orationem vacare errore, vtiq; idem sentire debuit de illis Sanctis, quos Ecclesia ex peculiaribus orationibus Missæ supponit æternæ beatitudinis præmia accepisse.

CAPVT V.

Soluuntur Obiectiones contra Infallibilitatem Absolutam Sanctitatis, & Gloriæ Sanctorum à S. Sede Apostolica Canonizatorum.

1. PRimò obijcitur Gregorij 9. dictum lib. 5. Decretalium Tit. 39 *de sentent. excomm.* Cap. *A nobis* 2. quod est Cap. 2. vbi requisitus Pontifex, an excommunicatus, sed nondum absolutus ab Ecclesia, si dederit ante mortem signa manifesta pœnitétiæ, nec per eum steterit, quominus reconciliaretur, habendus sit pro absoluto, & respondet quamuis apud Deum potuit esse absolutus, ab Ecclesia tamen non habendum pro absoluto donec, licet mortuus sit, absoluatur: ante responsionem autem præmittit hæc verba. *Iudicium Dei veritati, quæ non fallit, nec fallitur, semper innititur: iudicium autem Ecclesiæ, nonnunquam opinionem sequitur, quam & fallere sæpè contingit, & falli; propter quod contingit interdum, vt qui ligatus est apud Deum, apud Ecclesiam sit solutus, & qui liber est apud Deum, apud Ecclesiam sit ligatus.* Ergo similiter Ecclesia, & Papa errare potest in Canonizatione Sanctorum.

Respondeo Pontificem ibi loqui de Iudicio humano in quæstione facti ad forum externum pertinentis (non autem ad causas Fidei, Religionis, & morum) in quo foro non definit ex Cathedra Petri, nec de interno statu hominis iudicat, sed solum ex præsumptis in dicto foro, vsus potestate iurisdictionis excommunicat aliquem, vel ab excommunicatione absoluit. At in Canonizatione Sanctorum quæstio ita est facti, vt pertineat ad causam Fidei, iuxta dicta Cap. 4. num. 2. & Pontifex iudicat conformiter ad Iudicium diuinum, quod fit in Cœlo in foro interno, innixus diuinis promissionibus, & testimonio diuino, ac reuelationi, seu instinctui Spiritus Sancti. Ideo negatur paritas, & consequentia.

2. *Secundò* inculcatur Glossa in Cap. *vnico de reliquijs, & venerat. Sanctor.* Tit. 22. in 6. Decretal. verbo *Sedis Apostolicæ.* vbi sic. *Et si in Canonizatione erraret (quod non est credendum, licet accidere posset ex Cap. à nobis 2. de sent. excommun.) nihilominus preces in honorem talis, acceptæ, & gratæ essent: per fidem enim Christi omnia purgātur &c. & esto quòd veritas Canonizationis deficiat, non deficit Fides.*

Respondent Ambrosius Catharinus tract. de certa Sanctorum gloria §. *venio nunc*, & cum eo Cardinalis Tuscus in pract. conclus. 41. verbo *Canonizatio*; aut debere intelligi glossam de Canonizatis ab Episcopo, aut eam aliquosq; Canonistas hanc glossam secutos, præcipuèq; Felinum sibi contradicere, quia eadem Glossa inter alias causas, ob quas Canonizatio Sanctorum est reseruata Papæ, hanc priùs adduxit: *ne propter simplicitatem aliquorum Episcoporum contingat populum decipi*. Respondet verò Contelorius tract. de Canoniz. Sanctorum, Glossam illam cōmuniter reprobari, cum pleriq; Doctores asserant absolutam infallibilitatem Papalis definitionis in Canonizatione Sanctorum, adeo, vt minimùm censeant temerariam esse oppositam assertionem, & præterea Glossæ textus ex Cap. 2. *A nobis de sent. excomm.* addu-

ctus, non faciat ad punctum quæstionis, quia in eo textu agitur de mero iudicio humano Pontificis, vt homo est iudicans ex præsumptionibus fori externi, vt diximus in Respôs.ad 1.

Miraculorum vis quanta.

3. *Tertiò.* Canonizatio Sanctorum nititur potissimum Miraculis, vt patet ex processibus informatiuis, & ex verbis Pontificum Cap. 2. productis. At miracula non sunt euidens, aut certum argumentum, siue doctrinæ, ad cuius conformationem fiant, siue sanctitatis personæ illa patrantis: tum quia possunt esse falsa, & apparentia tantum ex magia naturali, & pacto cum Dæmone, qualia erant, quæ fiebant à Pharaonis maleficis per incantationes, vt narratur Exodi 7. & 8. Simon Magus, & Apollonius Tyanęus, & Arriani, Lutheranique, aliiq; hæretici aliqua ad tempus miracula apparenter populo propinarunt, & Antichristi tempore *Surgent pseudochristi, & pseudopropheta, & dabunt signa, & prodigia magna in populo, ita vt in errorem inducantur, si fieri potest, etiam electi.* Christo id asserente *Matth.* 24. Tum quia etiam si sint vera miracula, possunt fieri ab hominibus, vel tunc gratia gratum faciente carentibus, ad ostentationem, Deo sic permittente, vel postea in sanctitate non perseuerantibus, & à Deo reprobatis, iuxta illud Saluatoris nostri *Matth.* 7. *Multi dicent mihi in illa die, nonne in nomine tuo prophetauimus, & in nomine tuo dæmonia eiecimus, & in nomine tuo virtutes multas fecimus? Et tunc confitebor illis: quia nunquam noui vos: discedite à me, qui operamini iniquitatem.*

Respondeo negando maiorem propositionem, si sermo sit de miraculis nudè, aut vniuersim, seu indiscriminatim sũptis, putà de miraculis, à persona viuente factis, sed moribus dissentientibus, aut post mortem sed nondum examinatis, & approbatis à Sede Apostolica, aut approbatis quidem, sed sumptis pro motiuo formali hominum attestationibus; concedendo autem maiorem de miraculis, quibus cõcordat vitæ Sanctimonia, & potissimum de Miraculis post mortem factis ad inuo-

inuocationem talis personæ, aut ad sepulchra, & cadauera, aut in Reliquiarum translatione à Deo factis, vt sic Sanctos suos honoret; & quidem approbatis à Sede Apostolica, sumptoque de his testimonio, non vt motiuo formali ad canonizandum, sed vt conditione applicante diuinum testimonium cum euidentia credibilitatis, & coniuncta cum Dei testimonio diuina inspiratione occulta, seu instinctu Spiritus Sancti, de cuius assistentia certus est Summus Pontifex in tanto negotio, innixus Christi promissionibus. Similiter ad assumptum, seu minorem propositionem. Respondeo, eamq; concedo, si Miracula, vel inania sint, & à prudentibus viris, tandem pro falsis dignoscibilia, aut vera, quidem, sed patrata à persona manifestè improba, aut graui prauæ vitæ suspicione laborante, aut nondum approbatis à Sede Apostolica: Nego autem eandem Minorem, de Miraculis veris, cum vita bona concordantibus, nec in vita solum, sed post mortem ad personæ defunctæ honorem diuinitus editis, hisq; omnibus cum euidentia credibilitatis, & cum approbatione Sedis Apostolicæ. Tunc enim argumenta sunt certa non solum veræ doctrinæ (ad quod non semper requiritur sanctitas Doctoris, vel Prædicatoris) sed etiam sanctitatis personæ, à quà, vel pro quà talia miracula facta sunt; Quidquid conati sint Vuicleff, & alij hæretici detrahere Miraculis, quibus errores suos non potuerunt confirmare, sicut videbant confirmari Catholicam veritatem. Verum grauitas huius argumenti postulat, vt maioris distinctionis gratia quædam breuiter adnotemus.

4. Summi enim Pontifices ante canonizationem, nec solas virtutes, & bona opera, nec sola miracula requirunt, sed vtrumq; vt expresè ipsi profitentur in suis Bullis cap. 2. indicatis, numero 8. 11. 15. 25. 41. & alijs, sed potissimum miracula post mortem, vt ex eodem capite constat, numeris præsertim 6. 11. 13. 18. & meritò quia non possunt adscribi ostentationi, aut hypocrisi, aut magicæ incantioni personæ illa

Miraculorũ vis post Mortem.

illa ad sui gloriam inanem, famamque Sanctimoniæ captandam operantis; ideoque S. Thomas 22.q. 178. art. 1. dixit: *Miracula post mortem indubitata esse signa sanctitatis*, & idipsum pluribus docet Vualdensis tomo 3. Doctrinalis Fidei tit. 14. cap. 123. & Felix Contelorius de Canoniz. Sanctor. cap. 5. nu. 19. & cap. 14. dummodo antea de vitæ honestate saltem sub vitæ finem constiterit. Ideo S. Ambrosius attendens miracula facta in detectione, & translatione corporum SS. Geruasij, & Protasij tomo 3. exagitat Arrianos negantes ex visu cæcis restituto, & dæmone expulso ab energumenis, colligi diuinum miraculum: *Cedit Diabolus plagis, & adhuc cedere nesciunt Arriani, & quemadmodum Pharao malis suis indurantur*, & paulò post *dicebant hodie, & superiore die, vel nocte dæmones: Scimus quia Martyres estis: & Arriani dicunt: nescimus nolumus intelligere, nolumus credere: Dicunt Martyribus dæmones; venistis perdere nos: Arriani dicunt non sunt dæmonum vera tormenta, sed ficta, & composita ludibria &c. Quid illud, quod ita agitari eos videmus, quibus manus imponitur? vbi locus fraudi est, vbi suspicio simulandi?* Verum quidquid esset de dæmoniacorum figmento, subdit S. Doctor. *Sed non ego ad suffragium Martyrum, vsurpo vocem dæmoniorum: beneficijs suis sacra passio comprobetur. Habet iudices, sed purgatos: habet testes, sed absolutos. Melior enim est quam sanitas loquitur eorum, qui debiles aduenerunt. Melior vox est, quam sanguis emittit: habet enim sanguis vocem canoram, qua de terris ad cælum peruenit*. Sed & Sanctus Augustinus sermone de Sancto Vincentio, qui est 36. inquit: *Quid agit Deus mira opera faciendo circa Sanctorum corpora defunctorum, nisi testimonium perhibet sibi non perire, quod moritur, & vt hinc intelligatur in quali honore secum habeat animas occisorum, quando caro exanimis tanto affectu diuinitatis ornatur?* & post pauca: *Ita prouidentia Creatoris cadaueribus Martyrum,*

rum, tam praeclara miraculorum testimonia praestando, abundantiorem honorem exanguibus hominum reliquijs, & quod, è vita migrante tanquam deforme iam remanet, ibi euidentius praesens vitae dator appareat. & in 2. Sermone de eodem S. Vincentio. *Quid verò tanta cura seruauit Dominus Martyris corpus, quid aliud demonstrauit, nisi se gubernasse viuentem, quem non reliquit exanimem. Vicit ergo Datianum viuens Vincentius, vicit & mortuus: viuens tormenta calcauit, mortuus maria trasnatauit. Sed ipse inter vndas gubernauit cadauer extinctum, qui inter vngulas animum donauit inuictum.* Alioquin ne miracula quidem à Deo facta post mortem Filij sui IESV Christi, fuissent sufficientia ad ostendendam ipsius innocentiam, & diuinitatem, quod nefas est dicere, vnde S. Hieronymus in cap. 27. Matthaei: *Quamquam homo sit, qui crucifixus est, qui sepultus, qui clausus tumulo, quem lapis oppositus cohibet: tamen quae foris aguntur ostendunt Filium Dei: Sol fugiens, tenebrae ingruentes, velum scissum, saxa dirupta, terra commota, mortui suscitati &c.* Ille ipse Centurio Gentilis his visis conclusit: *Verè Filius Dei erat iste.*

5. Miracula verò vitae anteactae consona, & praecipuè post mortem edita, & à Sede Apostolica post rigidissimum examens approbata, facere euidentiam, credibilitatis, & esse certum argumentum diuinis testimonij de sanctitate personae, asseruerunt non semel Summi Pontifices, in Bullis Canoniz. cap. 2. relatis, Sic Honorius III. n. 14. de S. Laurentio Arch. Dublin. *De ipsius igitur sanctitate, tantis certificati miraculis, diuinumq́ secuti iudicium, per quod eius glorificatio nobis, tam euidentibus innotuit argumentis &c.* & Gregorius IX. nu. 15. de S. Antonio Patauino: *Viuens in caelis multis coruscat miraculis, vt eius sanctitas certis indicijs comprobetur.* Et Innocentius IV. num. 20. de S. Stanislao: *Dominus volens eiusdem plenitudinem gloriae, indicijs exprimere manifestis,*

tot, & tantis fecit ipsum famosis coruscare miraculis. Et Vrbanus IV. de S. Richardo num. 22. *Signis saltem euidentibus acquiescant*. Et Ioannes XXII. de S. Thoma Herford, num. 27. *Decebat vt Sanctum hunc in cœlis regnare secum, per signorum euidentiam fidelibus declararet*. Et num. 28. idem Ioannes XXII. de S. Thoma Aquinate miraculis post mortem illustri. *Hæc sunt testimonia tua Deus, quæ de hoc viro iusto nobis credibilia facta sunt nimis: nam si testimonium hominum accipimus testimonium Dei maius est*. Et num. 36. Innocentius VIII. de S. Leopoldo. *Maxima sunt hæc sanctitatis, & diuinæ approbationis signa, clarissimis documentis comprobata*. Detrahit ergo tantorum Pontificum iudicio, qui talibus detrahit miraculis, negādo esse certum argumentum sanctitatis personæ, cuius gratia fiunt: Immo detrahit non solùm Nicodemo asserenti Io. 3. *Scimus quia à Deo venisti Magister, nemo enim potest hæc signa facere, nisi fuerit Deus cum eo*, aut cœco nato apud Ioannem 9. asseueranti de Christo: *Nisi esset hic à Deo non poterat facere quicquam*; sed ipsimet Christo de suorum miraculorum vi ad obligandos Iudæos, vt ipsum Sanctum Sanctorum, & Messiam crederent sæpius loquenti: vt Ioann. 5. *Ipsa opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me*, & Ioannis 15. *Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent &c.*

6. Porrò quamuis quidam Theologorum in 2. 2. S. Thomæ q. 178. art. 1. putent posse Deum de absoluta potentia concedere alicui donum miraculorum, & permittere, vt eo abutatur ad testificandum falsum, quod docent Durandus q. 1. Prologi, Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 31. sect. 2. Albertinus tomo 1. q. 3. Theolog. coroll. 3. ex 3. princip. Philos. dub. 2. Ripalda de Ente supernaturali disp. 11. sect. 6. nu. 33. & alij; De potentia tamen ordinaria negant omnes posse Deum permittere, vt quis gratia miraculorum vtatur tan-

quam

quam sigillo suo ad falsum confirmandum, cum ipse Deus verbo suo scripto ad miracula vera, & sufficienter examinata, & approbata homines remittat in dubio de veritate dogmatum. Sic Marci vltimo dicitur de Prædicatoribus Euangelij: *Illi autem profecti prædicauerunt vbique, Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis*. Sic Petrus Actor. 3. sanato in nomine IESV claudo dixit: *Deus in fide nomini eius hunc, quem vos videtis, & nostis confirmauit, & fides quæ per eum est, dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum*. Et ad Hebr. 2. *Contestante Deo signis, & portentis, & varijs virtutibus*. Hinc illud S. Thomæ supra art. 2. *Si Propheta pronunciaret in sermone Domini aliquid futurum, & adhiberet signum, mortuum suscitando, ex hoc signo conuinceretur intellectus videntis, vt cognosceret manifestè hoc dici à Deo, qui non mentitur*. Et antea S. Augustinus in quæstionibus vet. & noui testam. c. 114 sanctitatem doctrinæ miraculis confirmatam inculcans ait: *Nos verò Deo nostro nõ credidissemus, nisi nobis satisfecisset testimonijs virtutum, nec legem eius suscepissemus, si non illam puram, & ipsa professione condignam agnouissemus*; & ibidem: *Hinc factum est vt Dei prouidentia, prædicationi suæ virtutem adiungeret, vt veritas prædicationis, virtutis testimonio probaretur: vt qui verbis contradicerent, virtutibus non auderent*. Et S. Gregorius homil. 15. super Ezechielem. *In sacro eloquio patrum præcedentium, & miracula legimus, & virtutes bonorum operum audiuimus. Ibi nanq; cognoscimus, quod alius potuit mare diuidere, alius Solem figere, alius mortuum suscitare, alius paralyticum erigere, verbo, & vmbra ægrotos curare, alius per sua semicinctia infirmantibus febribus obuiare: qui tamen omnes patientiæ longanimitate, mites, & zelo rectitudinis feruentes fuerunt verbi prædicatione diuites, simul, & misericordiæ largitate. Hi itaq; quam vera de Deo dixerint testantur miracula, quia talia per ipsum non fierent, nisi vera de illo*

tot, & tantis fecit ipsum famosis coruscare miraculis. Et Vrbanus IV. de S. Richardo num. 22. *Signis saltem euidentibus acquiescant*. Et Ioannes XXII. de S. Thoma Herford, num. 27. *Decebat vt Sanctum hunc in cœlis regnare secum, per signorum euidentiam fidelibus declararet*. Et num. 28. idem Ioannes XXII. de S. Thoma Aquinate miraculis post mortem illustri. *Hæc sunt testimonia tua Deus, quæ de hoc viro iusto nobis credibilia facta sunt nimis: nam si testimonium hominum accipimus testimonium Dei maius est*. Et num. 36. Innocentius VIII. de S. Leopoldo. *Maxima sunt hæc sanctitatis, & diuinæ approbationis signa, clarissimis documentis comprobata*. Detrahit ergo tantorum Pontificum iudicio, qui talibus detrahit miraculis, negãdo esse certum argumentum sanctitatis personæ, cuius gratia fiunt: Immo detrahit non solùm Nicodemo asserenti Io. 3. *Scimus quia à Deo venisti Magister, nemo enim potest hæc signa facere, nisi fuerit Deus cum eo*, aut cæco nato apud Ioannem 9. asseueranti de Christo: *Nisi esset hic à Deo non poterat facere quicquam*; sed ipsimet Christo de suorum miraculorum vi ad obligandos Iudæos, vt ipsum Sanctum Sanctorum, & Messiam crederent sæpius loquenti: vt Ioann. 5. *Ipsa opera quæ ego facio, testimonium perhibent de me, quia Pater misit me*, & Ioannis 15. *Si opera non fecissem in eis, quæ nemo alius fecit, peccatum non haberent &c.*

6. Porrò quamuis quidam Theologorum in 22. S. Thomæ q. 178. art. 1. putent posse Deum de absoluta potentia concedere alicui donum miraculorum, & permittere, vt eo abutatur ad testificandum falsum, quod docent Durandus q. 1. Prologi, Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 31. sect. 2. Albertinus tomo 1. q. 3. Theolog. coroll. 3. ex 3. princip. Philos. dub. 2. Ripalda de Ente supernaturali disp. 11. sect. 6. nu. 33. & alij; De potentia tamen ordinaria negant omnes posse Deum permittere, vt quis gratia miraculorum vtatur tanquam

quam sigillo suo ad falsum confirmandum, cum ipse Deus verbo suo scripto ad miracula vera, & sufficienter examinata, & approbata homines remittat in dubio de veritate dogmatum. Sic Marci vltimo dicitur de Prædicatoribus Euangelij: *Illi autem profecti prædicauerunt vbique, Domino cooperante, & sermonem confirmante sequentibus signis.* Sic Petrus Actor. 3. sanato in nomine IESV claudo dixit: *Deus in fide nomini eius hunc, quem vos videtis, & nostis confirmauit, & fides quæ per eum est, dedit integram sanitatem istam in conspectu omnium vestrum.* Et ad Hebr. 2. *Contestante Deo signis, & portentis, & varijs virtutibus.* Hinc illud S. Thomæ supra art. 2. *Si Propheta pronunciaret in sermone Domini aliquid futurum, & adhiberet signum, mortuum suscitando, ex hoc signo conuinceretur intellectus videntis, vt cognosceret manifestè hoc dici à Deo, qui non mentitur.* Et antea S. Augustinus in quæstionibus vet. & noui testam. c. 114 sanctitatem doctrinæ miraculis confirmatam inculcans ait: *Nos verò Deo nostro nõ credidissemus, nisi nobis satisfecisset testimonijs virtutum, nec legem eius suscepissemus, si non illam puram, & ipsa professione condignam agnouissemus;* & ibidem: *Hinc factum est vt Dei prouidentia, prædicationi suæ virtutem adiungeret, vt veritas prædicationis, virtutis testimonio probaretur: vt qui verbis contradicerent, virtutibus non auderent.* Et S. Gregorius homil. 15. super Ezechielem. *In sacro eloquio patrum præcedentium, & miracula legimus, & virtutes bonorum operum audiuimus. Ibi nanq; cognoscimus, quod alius potuit mare diuidere, alius Solem figere, alius mortuum suscitare, alius paralyticum erigere, verbo, & vmbra ægrotos curare, alius per sua semicinctia infirmantibus febribus obuiare: qui tamen omnes patientiæ longanimitate, mites & zelo rectitudinis feruentès fuerunt verbi prædicatione diuites, simul, & misericordiæ largitate. Hi itaq; quam vera de Deo dixerint testantur miracula, quia talia per ipsum non fierent, nisi vera de illo*

narrarent. Et quàm pij, quàm humiles, quàm benigni extiterint eorum testantur operationes: Si igitur de fide tentamur, quam ex illorum prædicatione concepimus, loquentium miracula conspicimus, & in fide, quam ab eis accepimus confirmamur. Iure igitur merito Summi Pontifices in Canonizatione Sanctorum vsi sunt miraculis ad confirmandam non solum sanctitatem personæ, sed etiam doctrinam fidei Catholicæ, vt liquet ex relatis à nobis Cap. 2. & docent verba illa num. 18. Innocentij: *Qui ipsam Matrem Ecclesiam fide, ac opere profitentur.* & num 31. vbi Eugenius IV. *His itaque, & alijs miris operibus Sancti huius adstruentibus sanctitatem, & Christianæ fidei veritatem miraculorum lingua loquente.* & num. 33. Callistus iij. de S. Vincentio Valentino ait: *Signa ex eo consecuta fuisse, quæ ad cognoscendum fideles, ac Dei Ministros veritas in suo Euangelio demonstrauit pro informatione suæ Ecclesiæ, ne possit errare.* Errare igitur non potest, qui post miracula habentia conditiones, de quibus supra, certam crediderit, siue sanctitatem personæ canonizatæ, siue etiam doctrinam ab ipsa prædicatam, & talibus signis confirmatam.

7. *Quartò* ex S. Augustino, vel Gregorio in Dialogis c. 24. *Multorum corpora venerantur in terris, quorum animæ cruciantur in tormentis.* Respondeo, si hęc verba in aliquo eorũ codice reperiantur, intelligẽda esse non de Sanctis à Sede Apostolica canonizatis, sed de hypocritis aliquibus plebem decipiẽtibus, vel de Reliquijs suppositiijs, aut de falsis Martyribus, quos Donatistæ, alijuè Hæretici honorauere pro Sanctis. Idemq; dicendum de occiso in ebrietate, quem Papa vetuit coli pro Sancto, vt quidam imperiti cœperant, & retulimus supra ex cap. *Audiuimus de Reliq. & vener. Sanct.* Sic in Martyrologium Vsuardi sub d. 21. Iunij irrepsit pro Eusebio Samosateno. Eusebius Cæsariensis Arrianus, imò (teste S. Hieronymo l. 3. aduersus Rufinum c. 4.) Arrianorum antesignanus, & sub 29. Martij Marcus quidam Artusius,

Quidam falsò habiti pro Sanctis.

fius, vt de vtroq; docet Baronius in notis ad Martyrologium sic Hussitæ Ioannem Huss, & Lutherani Lutherum Beatum iactitant, & colunt, sed hæc nihil contra nos.

8. *Quintò*, Quæstio an aliquis sit Sanctus nec ne, est Quæstio Facti: nõ iuris, At communis est opinio Theologorum, & Canonistarum, Papam errare posse in Quęstionibus Facti, quia Christus non promisit illi infallibilitatem, nisi in rebus ad Fidem spectantibus, & ad Religionem Christianam, legesq; morum, & ad eam pertinentium. Respondeo concedendo Minorem propositionem de Quæstionibus Facti spectantibus ad forum humanum, & externum, in quibus Papa procedit quidem vt supremus Iudex in terra, sed vt homo, non autem definiẽs ex Cathedra, vt Christi Vicarius, ideoq; potest in his non secus ac alij Principes, & Iudices humani errare, damnando aliquem conuictum de hæresi prolata, qui per calumniã delatus, & per testes conuictus fuerit, & tamen reuera illam non protulerit, vel deponendo aliquem de Sede Episcopali, qui coràm Deo tale quid non meruerit, sed nego Minorem de Quæstionibus Facti vniuersaliter sumptã, multæ enim sunt quæstiones Facti, quæ directè, aut indirectè spectant ad Fidem, & Religionem Christianam, in quibus Papa errare non potest, vt ostendemus libro 3. & inter has est quæstio de Sanctis canonizandis, quæ quomodo sit media inter quęstiones de articulis Fidei, & inter quęstiones fori humani externi, ad mentem S. Thomæ exposuimus cap. 1. num. 15.

Non sit Quæstio Facti.

9. *Sextò* Dato quod Canonizatio Sanctorum ita sit quæstio Facti, vt spectet tamen ad Fidei discrimen, & confirmationem, & Religionis Christianæ solidum incrementum; Papa tamen seorsim à Concilio in hoc, & similibus errare potest. Respondeo ad hanc, licet aliquibus odiosissimam quæstionem (quam non est huius loci tractare) cum longè communiori, & verissima sententia Theologorum post damnatam in Concilio Florentino opinionem in hoc Concilij Con-

ſtantienſis, & Baſileenſis, reſpondeo inquam negatiuè; & in caſu de canonizatione idem ſentit Eugenius relatus à nobis cap. 2. nu. 5. dum dixit. *Sedem Apoſtolicam eſſe firmamentum, ac robur Conciliorum.*

10. *Septimò* Communis eſt doctrina Theologorum, Papam non poſſe condere nouos articulos fidei; ſed ſi ſanctitas perſonæ canonizatæ à Papa eſſet adeo infallibiliter vera, vt eſſet credibilis de fide, Papa conderet nouos articulos Fidei, ergo &c. Reſpondeo concedendo maiorem de Articulis Fidei preſsè ſumptis, ac primarijs, qui ſcilicet credendi ſunt poſitiuo actu ab adultis, de neceſſitate medij explicitè, aut implicitè, cuiuſmodi ſunt duo illa, de quibus Apoſtolus ad Hebr. 11. *Accedentem ad Deum oportet credere, quòd ipſe eſt, & inquirentibus ſe remunerator ſit*; Et quod tres Perſonæ diuinæ ſunt vnus Deus, & quod Chriſtus, eſt Deus & homo, & reliqua in ſymbolo fidei contenta. Sed nego maiorem de Articulis fidei ſecundarijs, & latè ſumptis, cuiuſmodi ſunt plurimæ veritates à Papa per ſe; vel per Concilium ſucceſſu temporum definitæ, ac declaratæ, quæ licet non eſſent omnes credendæ actu poſitiuo vi præcepti affirmatiui, credibiles tamen ſunt de fide, imò credendæ vi præcepti negatiui vetantis eas negare ſub pœna anathematis, aut ſub periculo hæreſis, & inter has cenſemus eſſe veritatem de Sanctitate, & Gloria Sanctorum à Sede Apoſtolica canonizatorum.

11. *Octauò* Nemo ſine ſpeciali Dei reuelatione ſcire poteſt ſe certo, & infallibiliter eſſe iuſtum coràm Deo, & in Gratia ſanctificante, *Cùm nullus ſcire valeat certitudine fidei, cui non poteſt ſubeſſe falſum, ſe gratiam Dei eſſe conſecutum*, ex Concilio Tridentino ſeſſ. 6. de Iuſtificatione cap. 9. ergo multo minus poteſt Papa ſcire, alium eſſe vel fuiſſe Sanctum coràm Deo, quia ex 1. ad Corint. 2. *Quis hominum ſcit qua ſunt hominis, niſi ſpiritus hominis qui in ipſo eſt?* Reſpondeo

Papa neſcit internum ſtatū hominum

deo negando consequentiam, quia Papa in hoc negotio post testimonium Diuinũ ex miraculis approbatis nititur inspirationi speciali diuinæ occultæ quidem, & internæ, sed sufficienti ob assistentiam Spiritus Sancti, qui ex eadem 1. ad Corinth. 2. *Spiritus Dei omnia scrutatur etiam profunda Dei.*

12. *Nono* Papa errare potest, si non errore practico, saltem speculatiuo in institutione Festi celebrandi pro persona, vel re sancta, quæ reipsa, & coràm Deo non sit sancta, esto talis prudentissimè reputetur; ergo & in Canonizatione Sanctorum. Respondetur negando Antecedens, iuxta seorsim tractanda, de hoc puncto lib. 2. Instit. Fest

13. *Decimo*. Obijcit Cano, & Raynaudus in Heteroclitis tomi 15. folio 250. non est de fide hostiam consecratam, quæ publicè colitur, esse cosecratam, etiam si ad eam, vel in ea in gratiam piè credentium fiant miracula; ergo, nec est, nec esse pòtest de fide, Sanctum à Papa canonizatum, esse reuera Sanctum: Respondeo negando paritatem, & consequentiam. Papa enim non definiuit, (quod sciatur) talem in indiuiduo Hostiam esse consecratam, seu sub hac numero hostia contineri Corpus Christi: id enim, si ex Cathedra definiret tenendum esset de fide. An autem Deus ediderit miracula in hostia aliqua, quæ fuerit non legitimè consecrata incertum est, & incredibile, gratisq; suppositum ab aduersarijs. Hostia cõsecrata.

14. *Vndecimò* Multa miracula, inquit idem Raynaudus, edita referũtur in gratiam Conceptionis Immaculatæ B. Virginis, & tamen liquet eam veritatem non esse fide diuina certam: Ergo quotcunque, & quantacunque miracula præcedant Pontificiam canonizationem alicuius Sancti, illa non est certa de fide, vi talis canònizationis. Respondeo negando hic pariter paritatem, quia licet Præseruatio Deiparæ à peccato Originali, sit certa certitudine Cõclusionis Theologicæ, vt aliàs docui; nondum tamen est definita expressè à Sede Apostolica, à qua tamen expresse non pauci definiti fuerunt Immacul. Cõceptio Deiparæ.

esse

esse Sancti, vt patet ex relatis capite 2.

15. *Duodecimò* ex Melchiore Cano, & Raynaudo, quorum verba protulimus cap. 1. num. 3. & 6. sic obijci potest. Definitio quòd aliquis canonizatus à Sede Apostolica sit Sãctus, & in gloria; est conclusio deducta per syllogismum ex duabus propositionibus, quarum maior quidem certa est de fide, minor tamen certa non est, sed absolutè obnoxia falsitati, ergo talis definitio, & conclusio non poteteſt esse certa de fide, quia ex Dialectica, & receptissima regula, conclusio sequitur semper debiliorem partem. Antecedens probatur, quia deducitur ex hoc syllogismo: *Qui piè vixit, ac piè mortuus est Sanctus est, & post detersum ex vita præsentis maculis contractum reatum, est beatus, ac Cœlo infertur; Atqui, exempli gratia, S. Gregorius piè vixit, & piè mortuus est, iamque detersus est reatus si quem contraxit ex vita præsentis maculis; Ergo S. Gregorius Sanctus est, & beatus, ac Cœlo illatus*: Huius syllogismi maior certa est de fide ex definitione. Benedicti XII. in extrauagante, quæ incipit. *Benedictus Deus*, relata ad verbum ab Alphonso de Castro lib. 3. contra hæreses verbó Beatitudo, & antea ex Innocentio III. in cap. *Apostolicam*: extra. *de presbytero non baptizato*. Sed minor non est certa, quia pendet ab humanis testimonijs fallibilibus.

Testimonij humani fallibilitas.

Respondeo: negando antecedens: Definitio enim, qua Summus Pont. declarat aliquem esse Sanctum, & in Gloria, licet dispositiuè, & aliqualiter suppònat aliquos discursus syllogisticos, tanquam conditiones, quibus inuestigatur diuinum testimonium; formaliter tamen non est conclusio affirmans prædicatum Sanctitatis, & Gloriæ de aliqua persona tanquam subiecto, præcisè vi connexionis, quàm habent ex medio termino, seu quatenus deducta est per legitimum discursum, ex Maiori propositione certa de fide ob testimonium Dei inspirantis, & Minori incerta ob testimonium humanũ: sed est formaliter Definitio, seu propositio definitiua, ha-

habens pro motiuo formali promissiones Christi factas sui Vicario, de assistentia Spiritus Sancti, ne in tanto negotio fidem Christianam, & Religionem concernente erret, præuio testimonio, ac reuelatione diuina in particulari applicata tali personæ cum tanta certitudine, quanta sufficit, & requiritur, vt non possit dubitari prudenter sanctitatem, & gloriam talis personæ esse iam a Deo reuelatam, adeoq; esse euidenter credibilem. Patet hoc ex Bullis Canonizationum cap. 2. delibatis: Summi enim Pontifices postquam ex longo, & exquisitissimo ex amine, de vita, & miraculis alicuius, post mortem potissimùm à Deo editis censuerunt omnia, vel aliqua ex illis esse verè Miracula, atque adeò Deum per ea testimonio suo reuelasse Ecclesiæ suæ sanctitatem, & gloriam illius, iudicant eam habere euidentiam credibilitatis, non minorem, quàm alias propositiones, miraculis confirmatas, atq; adeo definibilem esse, posseq; huic applicari auctoritatem Sedis Apostolicæ, & absq; periculo errroris supposita assistentia diuina sibi à Christo promissa, posse definiri; quo iudicio iam facto à se, & ab alijs Ecclesiæ primoribus, quorum consensum ad abundantiam, non ad necessitatem exquirunt, si experiantur, se absque vlla formidine interius illuminari, & promoueri à suggestione, seu instinctu Spiritu Sancti, interiore auditu sentientes, quid loquatur in ipsis Dominus, deueniunt ad Canonizationem, & absq; alio discursu, nec per modum argumentationis, sed per modum immediatæ definitionis, decernunt talem personam Sanctam esse, & in gloria, ideoq; cultu Sanctorum in cœlo iam existentium celebrandam esse.

Ad probationem antecedentis (dato quod definitio Papalis esset Conclusio formaliter, & certa tantum ea certitudine, qua præmissæ sunt certæ) nego eam fundatam esse in syllogismo ex Aduersarijs formato potiùs quam in alio; aut si fundaretur in illo, Minorem esse incertam, quia eius probatio non

ex solo testimonio humano sumenda est, sed ex diuino testimonio, & reuelatione, obscura quidem, sed sufficienter notificata, vt in alijs de fide credendis, aut credibilibus. Potius enim formandus esset hic syllogismus. *Illa persona verè sancta est &c. cuius Sanctitatem Deus obscurè reuelat, per miracula vera, & irrefragabilibus testimonijs ita asserta, vt pro talibus agnita sint, & approbata à Sede Apostolica. Atqui Sanctitatem S. Antonij Lusitani dicti de Padua, Deus sic reuelauit. Ergo S. Antonius &c. verè sanctus est.* Quod adeo creditur in Ecclesia, vt quasi antonomasticè Sanctus appelletur. Minor autem facti euidentiâ iam innotuit Catholicis, non secus ac multa alia per Bullas, aut litteras Apostolicas notificata Ecclesiæ. Item formari posset hic quoque syllogismus: *Illius personæ sanctitas de fide credibilis est, & definibilis à Sede Apostolica, & post definitionem credenda de fide, seu non neganda à nolentibus hæresim incurere, aut errorem in fide, cuius sanctitas à Deo reuelata est Miraculis veris, & irrefragabilibus testimonijs ita assertis, vt pro talibus agnita sint, & approbata ab ipsamet Sede Apostolica, sed talis est sanctitas S. Antonij &c. ergo.*

Raynaudus correptus. 16. *Decimo tertiò.* Raynaudus in Heteroclitis tomo 15. fol. 250. contra Bzouium in suo Romano Pontifice c. 32. asserentem iudicium Ecclesiæ de Sãcto, Canoizato esse certum de fide, quatenus innititur assistentiæ Spiritus Sancti: sic insurgit. *Non subsistit ea distinctio, quia nõ modo Ecclesia, sed etiam nullus planè mortalium errare poterit, si spectetur quatenus, innititur assistentia Spiritus Sancti. Probandum ergo Bzouio fuerat diuina fide certum esse, quod Pontifex in iudicio de quo agimus habeat assistentiam Spiritus Sancti*: sed primo nego illationem priorem, Bzouius enim loquitur cum S. Thoma de assistentia Spiritus Sancti promissa Vicario Christi, & eo mediante tamquam capite toti Ecclesiæ; qualis non est promissa singulis fidelibus seorsim, nedum singulis mortalibus;

quid

quid quid hæretici dictitent de spiritu interno singulis dato ad interpretandas scripturas; Nego pariter secundam illationem; sufficit enim cum fundaméto probare Deum promisisse assistentiam suam Petri successoribus in hoc tanto negotio ad Fidem, ac Religionem Christianam pertinente, sicut in legibus ad mores Ecclesiæ ferendis, & in approbatione Religionum, esto hæc probatio non esset certa de fide. In dubio autem standum est ipsis Summis Pontificibus, qui hoc ipso, quod ad canonizandum aliquem profitētur se deuenire confisos de Deo, quod non permittet ipsos in hoc tanto negotio errare, & ideo interposita auctoritate ipsius Sanctiss. Trinitatis, absolutè & incunctanter definiunt talem personam esse sanctam, vt iam retulimus cap. 2. interpretantur vtique sibi assistere Spiritum Sanctum, & hanc esse vnam de veritatibus, de quibus Christus dixit *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem*, & definitionem de sanctitate personæ in Ecclesia defunctæ indefectibilē esse vi illius infallibilitatis fundatæ in dicto Christi: *Rogaui pro te, vt non deficiat fides tua.* In dubio enim de sensu scripturæ nemo melius eam interpretatur, quam Summus Pontifex, siue illam expressis verbis, siue facto ipso exercitè illam sic interpretetur.

17. *Decimoquartò* ex eodem Raynaudo supra, & ex Cano: Summus Pontifex nihil potest definire absolutè, & infallibiliter, quod non sit expressum in Dei verbo scripto vel tradito, aut ab expressis per certam, & euidentem consecutionem non deducatur; sed huiusmodi non est Sanctitas eorum, qui non aliunde noscuntur Sancti, quàm ex canonizatione Pontificia, ergo &c. Respondeo negando Maiorem, cuius falsitatem ostendemus lib. 3.

18. *Decimoquintò*. Esto miracula, quæ inducunt Summum Pontificem ad aliquem canonizandum certitudinem gignerent de defunctæ personæ sanctitate; eam tamen non gignunt de ipsius gloria: non repugnat enim eam adhuc esse in

Purgatorio, & tamen miracula fieri ad eius sanctitatem meram adstruendam; sicut Eliseus nondum erat beatus in gloria cœlesti, sed in sinu Abrahæ detentus, & tamen, vt narratur 4. Regum cap. 13. *Quidam sepelientes hominem, viderunt latrunculos, & proiecerunt cadauer in sepulchro Elisei, quod cum tetigisset ossa Elisei, reuixit homo, & stetit super pedes suos*; Vnde de illo dicitur Eccles. 48. *Et mortuum prophetauit corpus eius: in vita sua fecit monstra, & in morte mirabilia operatus est*. Sic S. Seuerinus erat in Purgatorio, quando reputabatur Sanctus.

Respondeo negando assumptum, & probationem sumptam ex Elisei miraculo: licet enim possint fieri miracula diuinitus ad confirmandam meram sanctitatem animæ adhuc in Purgatorio detentæ, & ad eius preces, vel aliarum in communi inuocatarum aliqui mirabiliter liberati fuerint à malis, vel periculis, aut obtinuerint per eas, quod desiderabant: de Sanctis tamen canonizatis à Sede Apostolica tenenda est infallibiliter non solum eorum Sanctitas, sed etiam Beatitudo cœlestis, postquam cœlum ab Ascensione Domini patuit Sanctis, quod non patebat antea; Ratio est quia ita profitentur sentire se Summi Pontifices, vt ex verbis ipsorum cap. 2. relatis constat, & ita iudicant ex circumstantijs miraculorum, & sanctitate insigni vitæ anteactæ, & plerumq; ex longo interuallo temporis lapsi à morte ad canonizationem. Deinde cum præcipiant eos honorari vt Sanctos diebus festiuis, & sæpe Officio, ac Missa; cuiusmodi cultus ex traditione, & consuetudine Ecclesiæ non exhibetur nisi Sanctis iam glorificatis, adeo vt iniuria fieri ipsis reputetur, si oretur pro ipsis; & sic tali præcepto implicitè vetetur oratio pro ipsis, quod iniustum esset si adhuc degentes in Purgatorio suffragijs indigerent, satis declarant eos esse infallibiliter Beatos. Sanctus autem Seuerinus quando erat in Purgatorio, non erat canonizatus. Sæpius autem inculcauimus Summos Pontifices

non

non niti miraculis tantum, sed promissione diuinæ de assistentia in tali iudicio.

19. *Decimosextò*. In Cæremoniali collecto à Christophoro Marcello, dicatoque Leoni x. lib. 1. sect. 6. cap. 2. ponitur hæc protestatio facta à quibusdam Pontificibus ante canonizationem. *Antequam ad pronunciationem veniamus protestamur publicè apud vos præsentes, quod per hunc actum canonizationis non intendimus aliquid facere quod sit contra fidem, aut Ecclesiam Catholicam, siue honorem Dei*. Sed idem fatetur factum ex causa, quæ postea cessauit, quando Papa coactus quodammodo contra suam opinionem trahebatur ad canonizandum, quod rarissimè censetur euenisse. Vel dic hoc factum contra aliquos, qui putarent oppositum, vt declararet suam intentionem non esse illis conformem, sed se existimare posse canonizari Sanctos, saluis omnibus, quæ ad fidem Catholicam spectant; fuere enim hæretici qui dixerunt iniuriam fieri Christo in cultu aliorum Sanctorum, cum videremur spargere deuotionem in membra Christi, nec ipsi soli fidere.

CAPVT VI.

Soluuntur reliquæ præcipuè Quæstiones de Absoluta Infallibilitate Sanctitatis, & Gloria Sanctorum à S. Sede Apostolica Canonizatorum.

QVæritur *primò*, An Papa delegare possit alteri siue Legato, siue Cardinalibus, siue Concilio potestatem canonizandi aliquem infallibiliter? Respondeo negatiuè, cum adductis cap. 4. nu. 4. ob rationem ibi allatam, quibus adde eos, qui cum Banne in 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 4. dicunt eum non posse delegare Legatis potestatem definiendi res fidei; quod idem docet Aragonius in 2. 2. q. 1. art. 10. tract. de Concil. versu 3. vbi quod dicit de Concilio intelligendum est prout dirigitur à Papa, vel postea approbatur. Quæstio 1. de delegatione.

Nec obstat, quod Clemens III. vt refertur in Chronico Bambergensi per litteras datas anno 1189. videatur commisisse Episcopis eius regionis canonizationem S. Ottonis Episcopi Bambergensis: reuera enim ijs tantummodo commisit inquisitionem vlteriorem de ijs, ob quæ si vera erant, decreuit canonizandum esse, & purificata conditione, promulgandi canonizationem à se sub conditione decretam, verba enim Clementis sunt hæc: *Discretioni vestræ per Apostolica scripta mandamus, quatenus de Vita ipsius, & Miraculis diligentiùs inquiratis, quæ nobis fuerunt per multorum litteras indicata, & si non inueneritis aliquid, quod obsistat, ipsum canonizatum, Auctoritate freti Apostolica solemniter, & publicè annuncietis.* Non dixit *Canonizetis*. Dixi autem infallibiliter, quia Canonizatio olim fieri solita ab Episcopis, de qua Baronius in notis ad Martyrol. 2. Aprilis, non erat infallibilis, & certa de fide, quandiu non accedebat approbatio Sedis Apostolicæ.

2. *Quæritur secundò* An diligentia in examine vitæ, & Miraculorum, sit necessaria ad validitatem canonizationis, an solum ad licitam, & prudentem Canonizationem; quæ quæstio fieri etiam solet de definiẽdis rebus Fidei, & morum. Requiri ad validitatem affirmant Cano de locis Theolog. lib. 5. cap. 5. q. 3. & Bannes in 2. 2. q. 1. art. 10. dub. 2. sed negant Azorius part. 2. Instit. moral. lib. 5. cap. 5. q. 3. Fagundez lib. 1. de præceptis Eccl. cap. 4. nu. 31. & alij apud ipsos, quia Christus non alligauit hoc prudentiæ, aut diligentiæ Petri, & Successorum eius, sed absq; limitatione dixit. *Rogaui pro te, vt non deficiat fides tua*, non autem dixit, *vt non deficiat prudentia tua*; sicut non alligauit infallibilitatem effectus probitati, aut prudentiæ Sacerdotis consecrantis Corpus Dominicum, aut baptizantis: Non per hoc tamen exemptus est Papa ab obligatione naturali adhibendi diligentiam tanto negotio debitam; sed cum ea magnam latitudinem habeat, si esset necessaria ad validitatem, posset sæpe titubare Ecclesia,

Diligẽtia nõ necessaria ad Validitatem.

& da-

& daretur occasio ouibus de suo Pastore discutiendo. Nobis sufficit ex hactenus factis canonizationibus securos esse, non permissurum Deum, vt summus Pontifex sine aliqua magna diligentia talia definiat, vel si id aliquando permitteret, signum id fore eam non esse necessariam ad validitatem, & etiam imprudenti Papæ assisteret, vt non erraret.

3. Quæritur *Tertio*, An ante Definitionem Pontificiam, possit alicuius personæ iam defunctæ Sanctitas tot, ac talibus miraculis diuinitus confirmari, vt apud aliquos possit credi reuelata à Deo, & ideo credibilis sit illis de fide? Respondeo affirmatiuè, iuxta dicta in Tractatu de Fide, vbi de miraculis veris, & idoneis ad faciendam euidentiam credibilitatis, & eo maximè si essent approbata per Sedem Apostolicam, ante canonizationem. Credibilitas ante Canoniz.

4. Quæritur *Quartò*, an sit de fide Sanctos canonizatos à Sede Apostolica, esse reipsa, & coràm Deo Sanctos? Respondeo affirmatiuè cum Doctoribus cap. 1. pro 3. Opinione ad ductis, sed cũ distinctione: Nam si in Canonizatione Pontifex expresè definiuerit, decreuerit, seu declarauerit aliquam personam *esse Sanctam*: tunc absolutè dico id esse de fide non secus, ac alias propositiones in terminis, & expressè definitas à Sede Apostolica, & spectantes ad fidem, Religionemq; Christiana, & mores Ecclesiæ: iuxta dicta, & probata cap. 3. & 4. si verò non sic definiuerit, sed implicitè solum id præstiterit declarando solum, vel statuendo, vt adscribatur catalago Sanctorum, & non præcipiendo, vt habeatur ab vniuersa Ecclesia, pro Sancto, sed solum vt colatur tanquam Sanctus, tunc dico probabiliter esse de fide; quia valde probabile est ne in hoc quidem casu, & forma canonizationis Deum permittere, vt Papa erret, & in hoc pariter eum ex præuio testimonio Diuino, & reuelatione interiori, niti promissionibus Christi de assistentia Spiritus Sancti. An de Fide.

5. Quæritur *quintò*, an sanctitas personæ canonizatæ à Se-

de

Discrimen inter credibile, & credendũ

de Apostolica per definitionem siue expressam, siue implicitam, sit ita de fide, vt sit non solũ credibilis positiuo actu Fidei Theologicæ, sed etiam tali actu credenda dè necessitate præcepti affirmatiui? an verò credenda sit de necessitate solius præcepti negatiui, ita vt non possit absq; errore in fide negari; seu vt in scholis loquũtur aliqui; sit necessario credẽda quoad specificationem, seu speciem actus, non autem quoad exercitium, itaut si alteruter horum actuum positiuorum eliciendus sit; verbi causa. *Sanctus Ignatius Loyola Sanctus est reuera, & coram Deo*, vel *S. Ignatius Loyola non est reuera, & coram Deo Sanctus*, teneamur ad priorem Affirmatiuum, & nõ possimus absq; errore in fide prorumpere in posteriorem, & negatiuum. Respondeo esse credibilem, & insuper credendam de fide necessitate solum præcepti negatiui prohibẽtis actum positiuè negantem; nusquam enim reperitur præceptum necessitans ad actum positiuè affirmatiuum: præceptum autem de habendo, & colendo aliquo pro Sancto impleri potest coniungendo cum actu externo cultus, internum actum, quo piè, & prudenter æstimemus talem personam sanctam, etiam si non eliciamus tunc actum fidei. Aliter se res habet de Articulis Fidei primarijs.

Quid de Hæresi.

6. Quæritur *Sextò*, an foret Hæreticus, qui negaret actu positiuo sanctitatem personæ à Sede Apostolica Canonizatæ? Respondeo negatiuè, quia tolerantur adhuc in Ecclesia Doctores illi, qui iuxta opinionem. Capite primò relatam, negant esse infallibilem absolutè definitionem Papæ in Canonizatione sanctorum; & relati in 2. Opinione ita infallibilem putant vt non putent, aut non dicant esse de fide.

An in Gloria.

7. Quæritur *Septimò* Vtrum sit de Fide Sanctos à Sede Apostolica canonizatos non solũ esse Sanctos, idest in gratia diuina sanctificante defunctos; sed etiam in Gloria Cœlesti fruentes visione Dei beatifica fuisse, ab eo saltem tempore, quo canonizati sunt? Respondeo affirmatiuè ob rationes al-

la-

latas cap. 5. n. 18. & cum in Ecclesia Communi acceptione nomine Sanctorum intelligantur illi, qui iam cum Christo regnantes, non indigent suffragijs Ecclesiæ militantis, sed ipsi potius inuocandi sunt, hoc ipso, quod à Pontifice definitum est esse Sanctos, definitum quoq; est esse iam in Gloria.

8. Quæritur *Octauò* sit ne de Fide eos, qui à Sede Apostolica Beatificati tantum sunt, sed nondum canonizati, esse Sanctos, & in Gloria? Respondetur negatiuè cum omnibus ferè Doctoribus cap. 1. recensitis, qui de hoc puncto tractant. Licet enim ego quoq; cum multis censeam, hanc quoq; declarationem Pontificiam esse infallibilem, & Spiritum Sanctum assistere Papæ, ne in hoc negotio, quod per se magnum est, & ad Fidem Religionemq; Christianam suo modo pertinens, erret, non existimo tamen eorum Sanctitatem, & Gloriam certam esse de Fide, quia non est declarata à Sede Apostolica per vltimam sententiam definitiuam, nec vniuersæ Ecclesiæ mandatum, vt colatur tanquam Sanctus, sed solum alicui Ciuitati, Prouinciæ, aut Ordine Religioso permissum, vt eius imago exponatur, & limitato cultu honoretur, prohibendo ne vlterius procedatur, donec illa persona canonizata fuerit. Et licet prænomen *Beati* Sanctis quoque commune sit adeo, vt dicantur *Beati Apostoli Petrus, & Paulus*, & *Beatus Marcus* &c. Immo plus sic esse Beatum Beatitudine visionis Dei, quam merè Sanctum, tamen nomen *Beatificationis*, comparatum cum nomine *Canonizationis*, ex vsu Ecclesiæ, & sensu Pontificum, minus significat, nempè Beatitudinem personæ nondum ex vi definitionis Apostolicæ certam.

Quid de Beatificatis.

9. Quæritur *Nono*. Quot sint species canonizationis, seu modi canonizandi aliquam personam directè, vel indirectè Respondeo esse Decem. *Primus* fuit per Sacram Scripturam in qua nominati sunt aliqui homines, iam defuncti, tanquam iusti, & Sancti, Deoque placentes: vt in sacra Genesi *Abel, Enos, Henoch, Noe, Abraham, Isaac, Iacob, Ioseph*. Et Deutero-

Species Canonismi.

ronom.34.ac 1.*Iosue*; *Moyses, & Iosue filius Nun*, & Ezechiel. 14.Deus ipse canonizat *Noe, & Daniel*, & *Iob*, & ab Ecclesiastici scriptore à cap.44.quod incipit: *Laudemus viros gloriosos* vsq; ad caput 50. inclusiuè recensentur in catalogo iustorum quorum corpora in pace sepulta sunt, videlicet, *Henoch, Noe Abrahaham, Isaac, Iacob, Moyses, Aaron, Phinees, Iosue, Caleb, Samuel, Nathan, Dauid, Ezechias, Iosias, Elias, Eliseus, Isaias, Ieremias, Zorobabel, Iesus filius Iosedech, Nehemias, Ioseph, Seth, Sem, Simon Oniæ filius*, Capite autem 10. dixerat Adamum *eductum fuisse à declito suo*. In libris autem Machabæorum tanquam Sancti laudantur *Iudas Machabæus, Eleazarus* cum septem filius, & matre eorum. In Historia verò Euangelica præter Matrem Domini, quæ se Beatam fore prædire it, celebrantur *SS. Io. Baptista, Elizabeth, Zacharias, Simeon, Anna prophetissa, Zachæus vt filius Abrahæ, Ioseph ab Arimathea, bonus latro* in Paradiso receptus, & Ioan. 15. vndecim Apostoli, inter electos numerantur, & c.16.promittitur illis: *gaudium vestrum nemo tollet à vobis*. In Actibus autem Apostolorum, celebrantur *SS. Stephanus, & Paulus vas electionis, Iacobus frater Ioannis* pro Christo occisus, & ad Philippenses 4.de Clemente, & alijs asseritur, *quorum nomina sunt in libro vitæ.*

Secundus est per Traditionem, & consuetudinem Ecclesiasticam. Multi enim à primis Ecclesiæ temporibus, & posteà successiuè ab vniuersa Ecclesia consentiente eius capite culti sunt pro Sanctis, absque alia canonizatione, vt SS. Doctores Ecclesiæ, & *SS. Paulus* primus Eremita, *Antonius, Hilarion*, & Sanctæ *Maria Magdalena*; *Marta, Tecla*, &c.

Tertius est per Canonem Missæ, in quo certum est errorem esse nō posse, in eo autem *infra actionem* sub verbo *Communicātes* nominantur post 12. Apostolos *Linus, Cletus, Clemens, Sixtus, Cornelius, Cyprianus, Laurentius, Chysogonus, Ioannes, & Paulus, Cosmas, & Damianus*, subiungendo, &

om-

omnium Sanctorum tuor. Et post *Memento* pro defunctis verbo *Nobisquoq;* nominantur inter Sanctos Martyres *Ioannes, Stephanus, Matthias, Barnabas, Ignatius, Alexander, Marcellinus, Petrus, Felicitas, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnes, Cæcilia, & Anastasia.*

Quartus est per Litanias ab vniuersa tamen Ecclesia cum approbatione Sedis Apostolicæ vsitatas, quales sunt illæ, quæ in Missali Romano mandantur recitari in festo S. Marci, & in Rogationibus, habeturq; in fine Psalmorum Pœnitentialium, & illæ, quæ habentur in Commendatione Animæ.

Quintus modus est per adscriptionem in Kalendario Ecclesiastico Romano, quod præmittitur Missali, & Breuiario Romano, cum Officio, & Missa propria vel de Communi, aut Commemoratione alicuius Sancti.

Sextus modus est per institutionem Festi ad honorem alicuius Sancti celebrandi, etiam si nomen eius non sit inscriptum Kalendario Ecclesiastico, dummodo institutum sit, & non tantum toleratum à Sede Apostolica. Nam etiam in Bullis Canonizationum, mandata sunt festa celebranda aliquorum Sanctorum, quorum nomina non sunt inserta Kalendario Breuiarij, aut Missalis Romani, vt *S Thomæ Erphordiensis, S. Eadmundi, S. Ludouici Arch. Tolosani, S. Heduigis, S. Elisabethæ Hungaricæ.* Immò non aliter canonizatus est à Paschali II. S. Petrus Anagninus, quàm institutione festi.

Septimus Modus fuit per erectionem Altaris supra corpus defuncti concessam à Sede Apostolica; hoc modo canonizatum fuisse post quinquennium à morte S. Romualdum narrat B. Petrus Damianus in vita S. Romualdi cap 72. & ex eo Baronius, ac Spondanus. Ad Annum 1027.

Octauus modus fuit per approbationem Reliquiarum sacrarum, aut translationem Sanctorum cadauerum, cum celebritate factam, approbatione, & authoritate Sedis Apostolicæ.

Nonus, & antiquissimus modus, ab initio ferè nascentis Ecclesiæ, vsq; ad nostra tempora vsitatus, fuit per Martyrologium, non quodcunque, sed Romanum, in quo licet Gregorius xiij. in litteris illi præfixis nominet indefinitè, & sumpta denominatione à maiori potiorique parte omnes *Sanctos*, & in eo Martyrologio quidam absolutè Sancti appellentur quidã tamen dicuntur Beati, latè sumpto hoc vocabulo, vt cum 25. Aprilis dicitur: *Alexandriæ natalis B. Marci Euangelistæ*, & 1. Maij: *Natalis Beatorum Apostolorum Philippi, & Iacobi.* Sumpto tamen vocabulo hoc presſè, aliqui *Beati* collocantur, quos constat Beatificatos tantùm fuisse; tales autem fuisse B. Ambrosium de Ord. Prædicat. B. Magdalenam de Patijs, B. Philippum Benitium, immò & SS. Romoaldum, Norbertum, Brunonem censet Fortunatus Saachus de notis sanctitatis sect. 11. cap. 4. sed merito de tribus vltimis negat Castellinus, cum in Kalendario Romano inserti sint cum prænomine, & appellatione Sancti. Hoc modo, exempli gratia, canonizata est S. Rosalia Virgo Panormitana ab Vrbano viij. qui non solùm eius reliquias veneratus est, & de suo collo suspẽsas gestauit, sed etiam eam cum appellatione Sanctæ Martyrologio inscripsit ad 4. Septembris diem obitus, & ad 15. Iulij diem inuentionis corporis eiusdem Virginis mirabiliter inuenti.

Decimus modus fuit per solemnem Canonizationem, & Bullas cum formulis de quibus cap. 2.

LIBER

LIBER SECVNDVS.

De Institutione Festorum per S. Sedem Apostolicam, tota Ecclesia celebrandorum, Immuni ab Errore tam Speculatiuo, quàm Practico.

CAPVT I.
Recensentur breuiter Opiniones Catholicorum.

1 *Rima* Opinio fuit asserentium Summum Pontificem, & Ecclesiam totam cum ipso vnitam, in instituendo aliquo Festo vniuersaliter à Catholicis celebrando, prò persona vel re sancta, non posse quidem errare errore practico; posse tamen errare errore speculatiuo, celebrando festum pro persona vel re sancta, quæ reuera, & coràm Deo non sit sancta: Ita sensere nonnulli aduersantes Immaculatæ Virginis Conceptioni, ac dicëtes ex Festo pro Conceptione Instituto à Sixto IV. etiam cum Indulgentijs ad id inuitante, non rectè inferri Sanctitatem Deiparæ in primo instanti Conceptionis; Audiatur, eorum instar Vincentius Baronius Parte 4. Manuductionis ad Analyticam Theologiã lib. 1. sect. 2. Paragrapho 2 vbi contra Petrum de Alua ex festo Conceptionis, eius Sanctitatem probantem ait: *Verisimiliter est Argumentatio à cultus, & Festi institutione: sed neque etiam illa facit rem de fide certam, aut definiendam, vt obtendis. Non enim ignoras id ad pietatem, & praxim pertinere, & hoc esse summè notandum discrimen practicam inter, & speculatiuam veritatem fidei: quod isti nulla vnquam subesse falsitas possit, sed nec etiam dubitatio de-* Vincent. Baron.

 beat;

beat; & ideò probabilibus non ducitur fides, sed omninò certis. Illa verò, quæ voluntatem dirigit practica veritas, cùm bonam mentem magis, quàm notitiam rei inquirat; neque euidentiam, neque certitudinem speculatiuam ambit, aut curat, probabilibus tuta, & contenta: quibus semel constitutis indubitata sunt prudentia iudicia. Dat verò exemplum de Hostia consecrata absolutè adoranda, & de sacris Reliquijs ex pia, & probabili coniectura expositis ad venerationem, & de Martyrologio inscriptis, de quo addit. *Quis neget quotquot Martyrologio inscribuntur, posse coli, & votis inuocari? nec tamen puto Petrus contendet omnium, qui Martyrologio accensentur fide diuina certam esse sanctitatem, & gloriam. Hinc grauissimi Theologi censent, Decretum, quo in Diuorum album Sancti referuntur, ad fidem diuinam non pertinere, seu ad certam speculatiuam veritatem, sed ad practicam tantum, & ad affectum pietatis, ad quem satis est probabilis, & prudens ratio, licet euidentia, & omnimoda certitudo desit.*

2. Theophilus Raynaudus Tomo 15. in Heteroclitis sect. 3. sub finem puncti 1. docet Canonizationem Sãctorum non reddere sanctitatem Canonizati certam de fide, & soluens argumenta in contrarium ait: *Sunt qui ad contrarium adstruendum allegent miracula, quæ semper canonismo præcurrunt. Alij verò adducunt cultum festiuũ, sed neutra ratio est idonea.* & paulò infra: *Annuente enim, immò instante Ecclesia, Conceptio pura, & Immaculata publicè colitur ex prudenti iudicio, quod nulli errori practico est obnoxiũ, vt definiuit Sixtus iiij neque tamen inde habetur, eam veritatem esse certam certitudine diuinæ fidei. Simile exemplum duci potest ex hac Hostia consecrata, quæ absq; vacillatione colitur. cum tamen de nulla singulari hostia fas sit asserere tanquam ex fide certum, quod sit consecrata.*

3. Omitto hic consulto Sectarios impugnantes Festa Sanctorum, quia hic non disputamus contra illos, vtpotè practicam

cam quoq; certitudinem, & prudentiam à cultu Sanctorum sive omnium, sive aliquorum excludentes, contra quos videri in primis possunt Thomas Vualdensis in Doctrinali Fidei tit. 16. à capite 138. Bellarminus controuersia 7. dè Ecclesia Triumphante lib. 3. cap. 16. Alphonsus à Castro lib. 13. aduersus hæreses, verbo *Sancti*, Valentia tom. 3. disput. 6. q. 2. puncto 7. & Raynaudus Tomo 15. in Heteroclitis sect. 3. puncto 1. sub initium. Interim ad Catholicos secundæ opinionis gradum faciamus.

4. *Secunda* opinio est, nec Summum Pontificem, nec totam Ecclesiam errare posse vllo errore in institutione Festorum pro persona, vel re sancta, ita vt ex talis Festi institutione, certa, & vera coràm Deo Sanctitas personæ, vel rei colligatur, siue deinde hoc certum sit certitudine fidei, siue non, sed certitudine tantum Conclusionis Teologicæ; Ita Suarez tomo 1. de Relig. lib. 2. c. 8. vbi docet Ecclesiam in cultu, & festo instituendo, pro Conceptione B. Virginis non potuisse admittere errorem vniuersalem. Idipsum docent quotquot ex Festo Conceptionis Deiparæ à Sede Apostolica instituto, inferunt certam, & omnino infallibilem eius Sanctitatem, vt Ambrosius Catharinus l. 3. de Conceptione, Ludouicus Blosius cap. 5. de dictis Patrum infra producendus; Ambrosius Pennalosa in Vindicijs pro Concept. disp. 11. cap. 3. Ægidius de Præsentatione lib. 3. de Præseruat. Virg. q. 6. art. 1. §. 9. & 10. Frãciscus de S. Iosepho Capuccinus in Opusculo de Conceptione dicato Paulo v. §. 4. Christophorus Vuega in Theologia Mariana, Palæstra 3. certamine 3. nu. 281. & certamine 18. num. 410. Iacobus Granado disput. 2. de Concep. c. 30. eiusq; discipulus Siluester Saauedra in Sacra Deipara disp. 18. num. marginali 392. Salazar de Concept. c. 43. §. 4. Hugo Sifilinus in Corolla Virginea propos. 15. 16. 17. 42. Ioannes Eusebius Nierembergius Opusculo 2. Parthenico §. 7. & in Mantissa, quæ est inter Opera Parthenica à fol. 412.

& alij

& alij infra recensendi cum ipsorum verbis.

Triplex Cóclusio nostra.

5. Nostra opinio est *Primò* infallibilem omnino esse illius personæ, aut rei sanctitatem, in cuius honorem institutum fuerit Festum à Sede Apostolica, celebrandum ab vniuersa Ecclesia; vel consuetudine vniuersali per Ecclesiam introductum sciente, & approbante Summo Pontifice Romano. *Secundò* prædictam Sanctitatem ita coràm Deo veram esse, vt certa sit certitudine Conclusionis Theologicæ ex vna propositione de Fide, & ex altera naturaliter euidenti euidentia facti deductæ. *Tertiò* prædictam Sanctitatem, nisi accesserit Institutioni Festi, definitio Apostolica, de ipsa, non esse certam de Fide apud omnes, sed apud eos tantùm, qui censent Conclusionem Theologicam necessariò discursu deductam, reuelatam esse à Deo, atq; adeo de fide credendam, aut credibilem, non quatenus Conclusio est, sed quatenus Propositio fundata in Authoritate primæ veritatis, eam obscurè reuelantis, quod cum aliqui Doctores Catholici negent, ideo non est hæresis asserere oppositum.

Oportet nunc duas priores Conclusiones nostras, Auctoritate, & Ratione confirmare; Nam tertia satis patet ex dictis libro 1. cap. 3. & 4. pro sanctitate personæ certa de fide ex illis Canonizationibus, in quibus Summus Pontifex expresè definiuerit personam aliquam Sanctam esse, aut districtè præceperit per Apostolica scripta *habendam esse prò Sancta.*

CAPVT II.

Auctoritatibus probatur Absoluta Infallibilitas Sanctitatis Personæ, vel rei, in cuius honorem Institutum sit Festum à S. Sede Apostolica, vel approbatum, & celebrandum in vniuersa Ecclesia.

1. NIcæni Concilij Decreta de Festo Paschatis referens Constantinus Magnus, qui interfuit, in Epistola de illo-

illorum Patrum consensu scripta ad Ecclesiasticos, maximè Alexandrinos quæ habetur in tomo 1. Conciliorum, sic loquitur. *Nec enim in re tam Sancta, ac solemni vlla dissensio debet existere, immò verò hanc sequi sententiam, cui nullus à fide alienus error, nullum vitium sit admixtum*. Sensere ergò Festiuitates Catholicorum nulla mixtura erroris siue speculatiui, siue practici vitiari posse. Concil. Nicænū.

2. Sanctus Cœlestinus Papa I. in 1. Epistola Decretali ait: *Legem credendi statuit lex supplicandi*; Ergo ex modo quo Ecclesia publicè supplicat Sanctis, supponens eos esse iam Sanctos, & Beatos in Gloria cęlesti, colligitur lex, seu obligatio credendi eos esse tales, hoc verò modo supplicat in diebus Festis Sanctorum in vniuersa Ecclesia celebratis, cum per eos tanquam tales in Orationibus Missæ, atq; Officij, aliquas gratias à Deo petat, vt percurrenti eas Orationes patebit, sed illas præcipue, quibus supponitur talis Sanctus esse in Cœlo veluti 14. Ianuarij de S Hilario, & die 9. Maij de S. Gregorio Nazianz. *Præsta quæsumus, vt quem Doctorem vita habuimus in terris, intercessorem habere mereamur in cœlis*, & 12. Martij. *Deus qui animæ famuli tui Gregorij æterna beatitudinis præmia contulisti*, & die 2. Aprilis de S. Francisco de Paula: *Deus humilium celsitudo, qui Beatum Franciscum Confessorem Sanctorum tuorum gloria sublimasti*, & die 26. Iunij: *Quæsumus Omnipotens Deus: vt nos geminata lætitia hodiernæ festiuitatis excipiat, quæ de Beatorum Ioannis, & Pauli glorificatione procedit*, & die 18. Iulij de S. Symphorosa ac 7. Filijs eius: *Da nobis in æterna beatitudine de eorum Societate gaudere*, & die 30. Iulij: *Deus qui Sanctis tuis Abdon, & Sennen ad hanc gloriam veniendi copiosum munus gratiæ contulisti*; & die 14. Augusti in Secreta de Assumptionis Vigilia B. M. Virginis: *Quàm idcirco de præsenti seculo transtulisti, vt pro peccatis nostris apud te fiducialiter intercedat*, & die 15. in Secreta pro eodem festo. *Quam & si conditione car-*

nis

nis migrasse cognoscimus: in cælesti gloria apud te pro nobis intercedere sentiamus, & die 25. Augusti: *Deus qui Beatum Ludouicum Confessorem tuum de terreno regno ad cælestis regni gloriam transtulisti*, & die 21. Octobris in Secreta de S. Vrsula, & Socijs, *vt sicut per hæc beata Mysteria, illis gloriam contulisti, ita nobis indulgentiam largiaris*, & sic de similibus.

3. Sanctus Leo Pontifex in 1. Epistola Decretali cap. 2. *Quia Spiritus Sapientiæ, & intellectus, ita Apostolos, & totius Ecclesiæ erudiuit Magistros, vt in Christiana obseruantia* Leo Papa *nihil inordinatum, nihil pateretur esse confusum, discernendæ sunt causæ solemnitatum &c.* Sciebat enim ex institutione solemnitatum pendere aliquas veritates Catholicas, & Spiritum Sanctum assistere Sedi Apostolicæ, quæ est Magistra totius Ecclesiæ, ne in festis publicè instituendis, aliquid inordinatum fiat: esset tamen enormis inordinatio, si publicò cultu, & solemni festo celebraretur tanquam Sanctus, qui non esset coràm Deo Sanctus, sed in Inferno inferiori esset mancipium diaboli.

4. S. Augustinus lib. de cura pro mortuis c. 1. dogma de S. August. Purgatorio, & suffragijs pro defunctis, ex ipsa Oratione Ecclesiæ pro fidelibus defunctis adstruxit dicens: *Sed etsi nunquam in Scripturis veteribus legeretur: non parua tamen est vniuersæ Ecclesiæ, quæ in hac consuetudine claret, auctoritas, vbi in precibus Sacerdotis, quæ Domino Deo ad Altare fundũtur, locum suum etiam habet commendatio mortuorum.* Ergo similiter veritas de sanctitate, & gloria illorũ stabilitur, quos Ecclesia in diebus festiuis honorat vt Sanctos, & ad quos tanquam iam in Cœlo constitutos, fundit publicas preces in Officio, & Missa.

5. Idem S. Augustinus Tomo 10. in Sermone 113. qui est de S. Cypriano, reddit rationem, ob quam celebratur festum S. Cypriani die, quo Martyrium passus est, eumq; natalem vocamus: non verò diem, quo ex vẽtre Matris natus est, quia hæc

hæc natiuitas non fuit sancta; in Martyrio autem Sanctus migrauit hinc, & natus est in Cœlo. *Quid est hoc*, inquit, *fratres? quando natus est ignoramus, & quia hodie passus est, natalem eius hodie celebramus, sed illum non celebraremus, etiam si noscemus; illo enim die traxit originale peccatum, isto autem die vicit omne peccatum.* Quibus similia dixit serm. 95. de diuersis, de S. Stephano loquens: *Martyres autem ad mala certamina nascendo venerunt, trahentes originale peccatum: moriendo autem ad bona certamina transierunt, finiendo omne peccatum:* Rursus homil. 83. super Ioannem, docet ideo in Sacra mensa non esse orandum pro Sanctis, quos colimus, sicut oramus pro reliquis fidelibus defunctis, quia cũ sciamus à Deo iam coronatos esse, potius ipsos orare debemus, vt orent pro nobis: *Hoc beati Martyres ardenti dilectione fecerunt, quorum si non inaniter memorias celebramus, atq; in conuiuio, quo & ipsi saturati sunt, ad mensam Domini accedimus, oportet vt quemadmodum ipsi, nos talia præparemus. Ideo quippe ad ipsam mensam non sic eos commemoramus quemadmodum alios, qui in pace requiescunt, vt etiam pro eis oremus, sed magis vt ipsi pro nobis orent.* Inanis autem esset celebratio, si non pro certo supponeret Ecclesia eos esse in tali loco, vt non indigeant nostris suffragijs, sed nos indigeamus eorum precibus.

61. S. Ildephonsus libro de parturit, loquens de natiuitate B. Virginis, siue in vtero, siue ex vtero, ex publico cultu Ecclesiastico certissimum natiuitatis sanctitatem, seu personæ tunc sanctæ deduxit constanter. *Si non beata esset, & gloriosa, nequaquam tam festiua celebraretur, vbiq; ab vniuersis: sed quia tam solemniter colitur, constat ex authoritate Ecclesiæ, quod nullis quando nata est subiacuit delictis, nec contraxit in vtero sanctificata originale peccatum.* Ergo & illos beatos, & gloriosos esse constat, mundatosq; ab omni culpa, & reatu, quos vniuersa Ecclesia festiua solemnitate colit. S. Ildephons.

S. Bernar. 7. Sanctus Bernardus in Epistola ad Canonicos Lugdunenses, quæ est 174. illos corripiens, quod sine authoritate Romanæ Ecclesiæ (vt supponebat) celebrarent festum Conceptionis Deiparæ, disertissimis verbis docet, Sanctitatem Natiuitatis Deiparæ, & Assumptionis veritatem infallibilem omnino esse, quia vtraq; festiuitas iam tum ab Ecclesia, idest ex institutione Ecclesiæ celebrabatur. Verba Sancti Abbatis sunt hæc. *Accepi sanè ab Ecclesia illum diem cum summa veneratione colendum, quo assumpta de seculo nequam, cęlis quoq; intulit celeberrimorum festa gaudiorum.* Et post pauca, *Ego verò quod ab Ecclesia accepi securus, & teneo, & trado.* De Natiuitate autem Deiparæ sic ibidem. *Sed & ortum Virginis didici nihilominus in Ecclesia, & ab Ecclesia indubitanter habere festiuum, atq; Sanctum, firmissimè cum Ecclesia sentiens, in vtero eam accepisse vt Sancta prodiret*, & paucis interiectis: *Fuit proculdubio Mater Domini ante sancta, quàm nata, nec fallitur omnino Ecclesia Sanctum reputans ipsum natiuitatis eius diem, & omni anno cum exultatione vniuersa terræ, votiua celebritate suscipiens.* Notandæ sunt illæ loquendi formulæ *securus, indubitanter, firmissimè, proculdubio, nec fallitur omnino*: quibus absolutam infallibilitatem, & credibilitati Fidei conuenientem, non potuit significantius exprimere: proinde ad parem certitudinem requisitam in alijs festis de nouo introductis, vel introducendis, monuit illos Canonicos Consulendam fuisse Sedem Apostolicam ait enim: *Nam si sic videbatur, consulenda erat prius Apostolicæ Sedis auctoritas*: Et paulo post: *Quæ autem dixi absq; præiudicio sanè dicta sunt Sanius sapientis. Romanæ præsertim Ecclesiæ auctoritati, atq; examini, totum hoc, sicut, & cætera, quæ einsmodi sunt vniuersa reseruo: ipsius, si quid aliter sapio paratus iudicio emendare.*

Abbas Cellensis. 8. Petrus Cellensis Abbas, vt pari certitudine posset celebrari Conceptio Deiparæ, qua celebrabatur Natiuitas eius,

opta-

optauit, vt ab Ecclesia Romana celebrari inciperet; securissimus tunc futurus de Conceptionis Sanctitate. Libro itaque 6. Epistola 23. sic scribit: *Non erat ab initio Natiuitas Virginis in Ecclesia solemnis, sed crescente fidelium deuotione addita est praeclaris Ecclesiae solemnitatibus. Quare igitur non similiter, & diem Cõceptionis obtinet sedulitas Christianae deuotionis? Sole enim Apostolico, & Luna Romana praeeunte, tam securè, quàm expeditè in lumine vultus eorum gressus meos ponerem, & disponerem.* Si securè, & expeditè, ergo quà infallibilitate certa est Sanctitas Deiparae nascentis ex festo Natiuitatis, eâ de securitate infallibilis euasit Sanctitas Virginis in Conceptione sui, ex festo Conceptionis à Sede Apostolica instituto, & sanctitas aliorum Sanctorum, ex festis ad eorum honorem ab eadem institutis.

9. S. Thomas Aquinas 3. p. q. 27. art. 1. inde probat Deiparam in vtero Sanctificatam fuisse: *Quod Ecclesia celebrat Natiuitatem B. Virginis: non autem celebratur festum, nisi pro aliquo Sancto, ergo Beata Virgo in ipsa sua Natiuitate fuit sancta: fuit ergo in vtero sanctificata.* Idem 22. q. 93. art. 1. ad primum ait: *Dicendum, quòd cùm Deus sit veritas, illi inuocant Deum, qui in spiritu, & veritate eum colunt, vt dicitur Io. 4. Et ideo cultus continens falsitatem, non pertinet propriè ad Dei inuocationem, quae saluat.* Id adeo verum censuit S. Doctor vt in 4. dist. 38. q. 1. art. 1. de Officio, quod recitatur in velatione Virginum asserat: *In Officio Ecclesiae non decet esse aliquam falsitatem, sed in toto Officio, quo velantur Virgines fit mentio de carnis integritate, ergo non debet velum virginale corruptis dari, & idcirco velum non est dandum viduis cum illa solemnitate, qua virginibus datur.* S. Thom. Aquin.

10. S. Bonauentura in 3. dist. 3. art. 1. q. 1. *Statuta vniuersalis Ecclesiae de Sanctorum celebritatibus, omnia fundata sunt supra Sanctitatem, vt nullo die pro aliquo solemnizet, in quo persona sancta non fuerit, cui honor ille defertur.* Ex quo S. Bonau.

Turrecremata. videtur transcripsisse Ioannes de Turrecremata super Decreto in 3. parte dist. 3. Ad quartum probat. 2. cum dicat. *Statuta vniuersalis Ecclesiæ de Sanctorum celebritate omnia fundata sunt super Sanctitate, vt nullo modo, nullo die pro aliquo Sancto solemnizet, in quo, vel pro quo persona Sancta non fuerit, cui honor ille defertur.* Et hæc ipsa S. Bonauenturæ verba

Dyonis. Carthus. totidem repetit, ac transcribit. B. Dionysius Rykel Carthus. in 3. dist. 3. q. 1.

Io. Bach. 11. Ioan. Bacho Carmelita, qui in diuinis scripturis eruditissimus, & in Iure Canonico valde doctus, vt ait Trithemius floruit sub Clemente vi. Conclusit Festum Conceptionis Deiparæ sācta, & catholica religione celebrari, quia in Curia Romana sciente, & approbante Pontifice Romano celebrabatur, nam in 4. sent. dist. 2. q. 4. art. 3. sic scribit. *Publica, & diuturna consuetudine celebratum est hoc festum in Curia Romana, etiam cum venerabili Congregatione Dominorum Cardinalium, cum solemni Missa, & sermone singulis annis in domo Fratrum ordinis Beatæ Mariæ de Carmelo. Et hæc durauerunt tempore multorum Pontificum, vsq; in præsens tempus. Et constat, quod tanquam diuturnam, & notoriam solemnizationem, ipsis in curia præsentibus, seruatam bene notauerunt Domini nostri Summi Pontifices, & Sedes Apostolica, & per consequens hæc est Sancta, & Catholica religio.*

Glossa Hugonis. 12. Hugo autem à contrario sensu in Glossa super cap. 1. de Consecr. dist. 3. verbo Natiuitas, ideo negauit Conceptionem celebrandam, quia supposuit non esse sanctam dicens. *De festo Conceptionis nihil dicitur, quia celebrandum non est, sicut in multis regionibus fit, & maximè in Anglia, & hec est ratio, quia in peccatis concepta fuit.*

Blosius. 13. At Venerabilis Ludouicus Blosius in cap. 5. de dictis Patrum, considerās orationem, quæ tunc vsurpabatur in Missa, & Breuiario ex institutione Sixti iv. pro festo Conceptionis, & festum hoc fieri authoritate Romanæ Ecclesiæ, sapientissime

tissimè conclusit. *Certè Romana eademq; Catholica Ecclesia, quæ errare non potest, hoc ipso quod festum Conceptionis Deiparæ Virginis celebrandum assumpsit, satis astruit, atque affirmat, eandem Conceptionem fuisse omnis contagionis expertem, ac sanctam: profana siquidem festa non nouit Ecclesia: Precatur autem Deum in ipsa incontaminatæ Conceptionis festo his verbis. Deus, qui per Immaculatam Virginis Conceptionem dignum Filio tuo habitaculum præparasti, præsta quæsumus, vt sicut eam ab omni labe præseruasti, ita nos quoq; mundos eius intercessione ad te peruenire concedas.*

14. Gregorius de Valentia disp. 1. de Fide q. 6. §. 41. *Quoniam Pastorem suum semper audire tenetur Ecclesia, & Ecclesiam diuina scriptura absolutè prædicat esse columnam, & firmamentum veritatis 1. Timoth. 3. Ideoq; nunquam errare tota potest, dubium esse non debet, quin in alijs quoq; rebus omnibus asserendis, quæ ad pietatem religionemq; spectent, & Ecclesiam totam concernant, infallibilis sit Pontificis auctoritas.* Manifestum autem est Institutionem Festorum ab vniuersa Ecclesia celebrandorum, ad pietatem, & religionem spectare esseque vnum ex præcipuis actibus Christianæ Religionis. Greg. de Valentia.

15. Franciscus Suarez tomo 2. in 3. p. disp. 3. sect. 5. loquens de Festo Conceptionis à Romana Ecclesia instituto, concludit. *Vnde quodammodo videtur Conceptionem Virginis canonizasse: non est ergo pium credere, Ecclesiam in re tam graui decipi, aut falso fundamento niti.* Et Tom. 1. de Religione l. 2. c. 8. affirmat Ecclesiam in festo Conceptionis B. Virginis instituendo: *non potuisse admittere errorem vniuersalem.* Suarez.

16. Vasquez tomo 2. in 3. partem disput. 114. inter alios, qui ex celebratione festi Natiuitatis Deiparæ colligunt certam eius Sanctitatem cap. 1. & 2. numerat Alexandrum 3. p. q. 9. membro 2. art. 4. Richardum in 3. dist. 3. art. 1. q. 2. Durandum in 3. dist. 3. q. 1. n. 14. Paludanum ibidem q. 1. art. 1. Henricum quodlib. 15. q. 15. littera Q. & R. Cordubam Vasquez. Alexand. Duraud. Richard. Palud. Cordub. Catharinus.

bam lib. 1. q. 44. consideratione 4. & Catharinum lib. 4. contra Caietanum, qui meritò reprehendit Caietanum tomo 2. Opusc. tract. 1. c. 1. ausum dicere, pium tantum, & probabile esse asserere B. Virginem natam fuisse sine peccato. Quod ipsum reprehendit Vasquez disp. illa 114. c. 2. dicens. *Verùm enim verò, cum tota Ecclesia absq; vlla controuersia sentiat, B. Virginem natam fuisse absq; peccato, & in signũ huius Sanctitatis natalem ipsius diem ante mille annos celebrare cœperit, vt colligitur ex Ildephonso, qui ab hinc mille annis floruit, & in Concilio Lugdunensi, vt refertur in Can. 1. de Consecr. dic 3. huius diei solemnitas pro tota Ecclesia statuatur; planè consequitur non solum temeritatis, sed erroris etiam meritò insimulandum esse, qui B. Virginem in peccato natam esse diceret.* Et paulò infra rationem affert. *Quia cùm Ecclesia ab Spiritu S. dirigatur, nec in absurdum aliquod vniuersè incidere permittatur: Esset autem maximè absurdum, ità omnes sentire, & hanc, solemnitatem in tota Ecclesia celebrare; si B. Virgo in peccato nata esset, planè conficitur, antequam nasceretur iustificatam fuisse, ac proinde erroris notam mereri qui oppositum asserere non vereatur.*

Disputatione autem 117. cap. 5. ex celebritate Festi Conceptionis authoritate Sixti IV. confirmata, quia Summi Pontifices nondum vetuerunt sentire oppositum, putat ex hoc festo, *non tàm certè colligi posse Immaculatam Virg. Conceptionẽ, quàm ex celebritate Natiuitatis Sanctitas illius colligitur.*

Lezana. 17. Ioannes Baptista Lezana in Apolog. pro Immaculata Conceptione cap. 24. veritatem hanc instituti Festi certitudini adstruit; & concludit. *Aduerti debet nulla securitate conscientiæ, sed cum magno periculo censuræ, aut Ecclesiæ offensionis affirmari posse, Ecclesiam in Festorum celebratione aberrare. Cum autem non errare Ecclesiam in illorum festiuitate, dependeat ex eo, quod tale festum sanctum, dignumq; veneratione reputatur, nullo pacto pronunciari potest festum illud ab Ecclesia*

clesia celebratum Sanctum non esse: Quod pluribus prosequitur Aegidius Lusitanus lib. 3. de Præseruat. Virginis q. 6. art. 1. §. 10. Aegid.

18. Christophorus Vuega Soc. Iesu in Theologia Mariana palæstra 3. certam. 7. num. Marg. 281. affirmat: *Nullum ab Ecclesia festum coli, nisi pro re sancta, siue sit alicuius sancti natiuitas, siue mors, siue quippiam aliud, idque pro certo, ac firmiter tenendum esse*, & certamine 18. *Censeo non sine ingenti temeritate, & impietate, immò, & errore dici posse, Ecclesiam errare posse in festiuitatibus instituendis, cùm spectet ad fidem, Dei cultum & totius Ecclesiæ ædificationem, animarumq; profectum, ac Religionis augumentum.* Vuega

19. Ioan. Eusebius Nierembergius Soc. Iesu in operibus Parthenicis Opusculo 2. toto hãc veritatem fusè docet, nempè in Festis instituendis, & vniuersaliter celebrandis, nec Ecclesiam totam, nec Summum Pontificem errare vllo modo posse, ac passim eos exagitat, qui dixerant sufficere in hoc probabilitatem sanctitatis, quæ colitur, ac securitatem ab errore practico; ex sola enim probabilitate non posse Pontificem absolutè aliquid ex cathedra definire: *Nec potuit illo modo vti decernens, quod solum probabile est, & falsitati obnoxium*, & mox: *Tam perniciosus esset hic decidendi modus, vt confunderet Ecclesiasticam gubernationem, infallibilitatem Romanæ Sedis, axiomata Sanctorum Patrum, principia Theologia antiqua, & satisfactionem fideliũ cordium.* Idem Opusculo 7. in Dissertationibus Epistolicis Epistola 20. ad Thaumasticum ait. *Ingenuè fateor magis me mouere solam celebrationem ex Ecclesiæ hortantis institutione, & iussu Conceptionis Festi, vt eam iudicem immaculatam, quàm sexcenta miracula; Et quidem in miraculorum iudicio ego possum falli: Ecclesia autem in simili festorum institutione nequit errare.* Io. Euseb

20. P. Paulus à S. Catharina Augustinianus Discalceatus, in Epinicijs MARIÆ Victricis de Peccato, de Serpente, de Paulus discalc.

Mor-

Morte, libro 5. cap. 6. præmittit illud Apocalipsis 2. *Qui habet aurem audiendi audiat, quid Spiritus dicat Ecclesijs*, idest quid suggerat omnibus Ecclesijs, & non vni tantum reuelet, & concludit. *Velle autem aduersari ijs, quæ sunt ab vniuersali Ecclesia recepta, non solùm est temerarium, sed erroneum. Quare cum festum Assumptionis ab omnibus Ecclesijs celebretur, de huius rei veritate nullus est dubitandi locus.* Et idem censuerunt Melchior Cano libro 12. de locis capite 12. Corduba libro 1. quæst. 17. Suarez tomo 2. in 3. parte disp. 21. sect. 2. & Vuega in Teologia Mariana Palæstra 3. certam. 1. videlicet errori proximum, immò erroneum esse negare Assumptionem Deiparæ in Cęlum quoad corpus, & animam. At sic Assumptam esse censent de Fide Ambrosius Catharinus lib. 4. contra Caietanum, & opere de Concept. Dionysius Rykel in Euang. de Assumpt. Canisius lib. 5. de Deipara cap. 5. & Baptista Nouatus libro de Eminentia Deiparæ cap. 3. q. 4. ita vt si non credenda sit de necessitate, sit tamen credibilis, & fauet S. Thomas opusc. 8. dicens: *Credimus, quod post mortem MARIA resuscitata fuerit, & in Cęlum deportata.* Et Dionys. Carth. supra addit: *Nec de hoc dubitandum, quia à fidelibus piè creditur.*

Canisius. Nouatus.

21. Syluester de Saauedra in sua Sacra Deipara disp. 16. sect. 12. num. 634. *Veniamus ad auctoritatem Romanæ Ecclesiæ celebrantis iam regulariter festum Conceptionis purissimæ: ex illius enim decreto firmum semper argumētum desumptum est, nunc verò firmissimum, & cuius nulla inueniri possit solutio.* Et num. 636. allegat pro hac firmitate lectores ad suum Magistrum Iacobum Granado disp. 3. de Concept. capite 7. Idem Saauedra eodem Opere Vestigatione 2. disp. 17. sect. 4. num. 376. *Ecclesia Catholica celebrat festum Imm. Conceptionis Beatiss. Virginis, illudq; omnibus fidelibus celebrandum proponit, & ad illud celebrandum inuitat, & suadet gratijs, & Indulgentijs, & tandem præcipit celebrandum, ergo ex*

Saauedra.

hoc capite est euidenter credibile. Præcepit enim, quando Pius v. Sixtus v. & Clemens viij. hoc Festum Missali, ac Breuiario Romano inseruerũt cum Officio, & Missa Communi huic, & Natiuitatis Festo.

CAPVT III.

Argumenta pro Infallibilitate Absoluta Sanctitatis Personæ, vel rei, in cuius honorem Institutum sit Festum in tota Ecclesia celebrandum siue à Summo Pontifice, siue ab Ecclesia consuetudine à Romano Pontifice approbata.

1. PRimum Argumentum, & ab Auctoribus secundæ opinionis cap. 1. relatæ adhiberi solitum, si ad formam legitimi syllogismi redigatur, efficacissimum est ad ostendendam certitudinem Conclusionis Theologicæ, & absolutam infallibilitatem, de qua in titulo capitis. Formo autem illud sic. *Quidquid spectans ad Fidem, Religionemque Christianam, determinatur à Vicario Christi, seu Petri successore Romano Pontifice, vt tali, idest ex Cathedra Sedis Apostolicæ pronunciante, aut consuetudine totius Ecclesiæ Catholicæ introductum approbatur; illud est infallibiliter verum, & tale coràm Deo, atq; adeo non tantùm moraliter certum, sed immune ab errore speculatiuè consideratò.* Maior Atqui *Vicarius* CHRISTI *&c. determinando aliquod Festum à tota Ecclesia celebrandum, ad honorem alicuius personæ sanctæ, vel rei ad illam pertinentis, aut approbando tale Festum consuetudine totius Ecclesiæ iam introductum; determinat personam talem, vel rem ad eam pertinentem esse sanctam, & id pertinet ad Fidem Religionemq; Christianam;* Minor *Ergo sanctitas talis personæ, vel rei est infallibiliter vera, & talis coràm Deo; nec moraliter tantummodo certa, seu immunis ab errore tantum practico, sed absolutè certa, & immunis ab errore speculatiuè considerato.* Hoc verò Argumẽtum applicabile est in particulari, cuicun-

que tali Festo in gratiam talis personæ, aut rei; de cuius præ-dicta institutione constet per euidentiam facti, eo modo, quo constat de alijs publicè factis, & manifestis notorietate facti irrefragabili; sic enim Conclusio Theologica erit deducta ex Maiori de Fide, & ex Minori naturaliter manifesta.

2. Maior autem dicti Argumenti, probatur ex promissionibus CHRISTI factis Petro, & ex Communi sententia Catholicorum, successoribus Petri, & toti Ecclesiæ, cum suo capite vnitæ, quas lib. 1. cap. 3. iam produximus. Quamuis enim Saluator dixerit: *Vt non deficiat Fides tua*, nomine tamen Fidei non intelliguntur tantummodo primarij Articuli Fidei de necessitate salutis credendi ab adultis, quales sunt Articuli in Symbolo Fidei, aut quæ expresè continentur in Sacra Scriptura, sed omnes aliæ veritates Fidem concernentes, & ad Religionem Christianam, æternamq; salutem pertinentes. Nam de his quoq; intelliguntur à Patribus & Doctoribus, in tractatibus de Pontifice, & Ecclesia verba illa; *Docebit vos omnem veritatem, & suggeret vobis omnia*. Et illud vniuersale dictum: *Quodcunq; solueris*; & illud: *pasce oues meas* pabulo scilicet cuiusuis doctrinæ ad vitam æternam ducentis; Alioquin si assistentiam Spiritus Sancti, atq; adeo infallibilitatem veritatis, non extendisset, ad omnia concernentia Fidem, ac Religionem Christianam, & directionem fidelium ad vitam æternam; non esset vniuersaliter verum dictum Apostoli 1. Timoth. 3. *Vt scias quomodo oporteat te in domo Dei conuersari, quæ est Ecclesia Dei viui, columna, & firmamentum veritatis*. In dubio enim de Religione, & cultu vero Dei veri, vacillare posset, & ambigere, an adoraret *Patrem in Spiritu, & veritate*. Neque Christus sufficienter ex dignitate, & prouidentia sua prospexisset Ecclesiæ suæ, si ei promisisset infallibilitatem solùm in dogmatibus præcipuis speculatiuè credendis, nisi eandem pollicitus esset, & reipsa præstaret in connexis, vel connectendis cum

fide

fide dogmatica (quæ ſine operibus non ſufficit ad ſalutem) atq; adeo in decretis præceptiſq; ad Religioſum cultum, moreſq; ac viuendi normam ſpectantibus. Hinc eſt, vt ex communi iam ſententia Catholicorum Doctorum Summus Pontifex, vt talis, & non tanquam priuatus doctor, ſed vt CHRISTI Vicarius, & loquens ex Cathedra Petri, Sedeq; Apoſtolica nullo modo errare poſſit, ſiue definiat articulos fidei theoricè credendos, eorumuè dubia decidat; ſiue determinet res pertinentes ad vniuerſalem Eccleſiæ in cultu Diuino inſtructionem, ſiue præcepta ad mores pertinentia ſanciat, ſiue definiat aliquid honeſtum, ac licitum eſſe, vel è contrario inhoneſtum, & illicitum, ſiue approbando Religioſorum Ordinum inſtitutiones, ac Regulas. Neque Opus eſt hoc loco prolixum catalogum attexere illorum Doctorum, qui in tractatibus de Romano Pontifice, ita de illius infallibilitate, in eiuſmodi materijs ſentiunt cum obuij ſint, iamq; hoc tempore ſit fermè citra controuerſiam penes Catholicos.

3. Minor autem propoſitio duas partes præcipuas includit, prior eſt inſtitutionem Feſtorum ad honorem perſonæ ſanctæ, aut rei ad illam ſpectantis pertinere ad Fidem Religionemq; Chriſtianam, ſed hoc euidens eſt ex notione ipſius Chriſtianæ Religionis, & definitione virtutis Religionis, actuumq; ad illam pertinentium; ſi quidem vnus ex præcipuis actibus Religionis quo Chriſtiani Deum in ſe, aut in Sanctis eius collunt, & venerantur, eſt celebratio Feſtorum cum Officio Miſſa, erectione Templorum, & Altarium precibus, & inuocationibus hymnis, & concentibus ſacris, alijſq; ſimilibus demonſtrationibus publicè ad honorem illorum editis; Sicut euidens eſt intellectui ſano talium Feſtorum celebrationem pertinere ad confirmandos Chriſti fideles in fide illa, & doctrina cuius profeſſores Sanctos euaſiſſe certò cognouerint, & vt tales non ſolum in cęlo, & Eccleſia triumphante, ſed etiam in terra, & Eccleſia militãte publico cultu,

& veneratione honoratos iuxta illud Psalmi 138. *Nimis honorati amici tui Deus*. Denique euidens est idipsum pertinere ad incitandos fideles ad imitationem Sanctorum, & ad eorum opem cum certa fiducia inuocandam, præcipuè pro consequenda felicitate æterna, & ad stabiliendum dogma de illorum veneratione; atque inuocatione, Sanctorumque communione, adeo vt imbecillioris iudicij videatur qui ambigeret an id ad Fidem, Religionemque Christianam pertineat.

4. Posterior pars *Minoris* in eo consistit, quod Summus Pontifex vt talis determinando, aut approbando prædicta Festa, determinet etiam tales personas, vel earum res, seu actiones fuisse, & esse Sanctas. Ad id autem sufficit, si hoc determinet implicitè: Nam si explicitè, ac expressè determinaret talem personam *esse Sanctam*, vt factum esse narrauimus lib. 1. cap. 2. in Canonizationibus num. 30. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 43. 44. 45. 46. 47. & 48. Iam hoc esset de fide, vt probauimus eodem libro 1. c. 3. & 4. sed ad certitudinem Conclusionis Theologicæ sufficit definitio implicita, & quæ necessario deducatur ex determinatione Summi Pontificis. At hoc ipso, quod Summus Pontifex mandat, aut approbat festum celebrari ad honorem alicuius personæ tanquam Sanctæ, seu cultu illo, qui solis Sanctis debetur, & in Officio, ac Missa illis deputata vult, vt appelletur Sancta, & vt talis colatur, & inuocetur: vtique implicitè, sed necessaria illatione determinat illam esse Sanctam; & vult pro tali teneri à fidelibus & sicut ipse supponit, ita ab Ecclesia supponi vult eam esse in gloria Sanctis debita, & in tali statu, vt non sit orandum pro ea, sed ipsa potiùs inuocanda, vt oret pro nobis. Relege enim quæ diximus cap. 2. nu. 2. pro veritate Orationum Missalis Romani.

5. *Secundum* argumentum est tale. Summus Pontifex instituendo, vel approbando Festum ab vniuersa Ecclesia cele-

celebrandum ad honorem alicuius sancti, ita illum proponit Ecclesiæ pro Sancto, vt absq; vlla limitatione, aut indicio reseruationis loquendo, adeo firmiter habeatur pro sancto, vt nefas reputetur, nedum imprudenter factum orare pro illo, & securissimè inuocari possit, vt pro nobis oret. At qui si non esset id firmiter tenendum, solumq; certitudine morali prudenter æstimabile, non deberet ita procedere, sed hypotheticè loqui, & non impedire tali modo loquendi, orationes sub conditione pro tali persona ad Deum fundendas, si fortè anima illius adhuc in Purgatorio detenta, suffragijs nostris indigeret.

6. *Tertiò* Institutio festi à Sede Apostolica mandati, aut approbati, & solemniter celebrandi in Ecclesia vniuersa, aut æquiualet canonizationi Sanctorum, aut est effectus ex canonizatione sequi solitus; aliquando enim non aliter canonizatur aliquis, quam instituendo Festum publicum ad eius honorem, vt factum est in Canonizatione S. Petri Anagninis in plurimis autem canonizationibus cap. 2 relatis post canonizationem subiungitur præceptum de festo solemniter celebrando. Ergo sicut in Canonizatione Sanctorum, ita in Institutione talium Festorum Papa nullo modo errare potest propter argumenta lib. 1. c. 3. & 4. allata

7. *Quartò* Illi, quos Episcopi in suis Dioecesibus post maturũ examen proponebant populo colẽdos tanquam Sanctos, habebantur pro Sanctis certitudine morali; sed quia hoc non sufficiebat, & Episcopis alijs non fuit promissa infallibilitas, sed Successoribus Petri tantùm, ideo non solum Canonizationem, sed & Institutionem Festorum vniuersaliũ reseruauit sibi Sedes Apostolica, vt colligitur ex cap. 1. *de Consecrat.* dist. 1. iuncto cum cap. de Reliquijs, & venerat. Sanctorum Et cap. 2. eiusdem tituli, vbi Alexander iij. & Innocentius hoc sibi reseruarunt.

8. Raynaudus Tomo 15. in Heteroclitis sect. 3. puncto

8. nu.

8. n. 42. loquens de *Memento* Mortuorum in Missa ait: *Non enim ea oratio pro Defunctis, quam de fide est vacare errore, vt & reliquum Missæ canonem ad alios pertinere potest, quàm ad eos, qui sunt in Purgatorio.* Iam si totus Missæ Canon vacat errore non aliunde, quàm quia à Sede Apostolica conditus est, & approbatus, atq; ab vniuersæ Ecclesiæ Sacerdotibus antiqua consuetidine vsurpatus. Ergo, & errore omni vacant orationes, & inuocationes Sanctorum, quæ in diebus eorum festiuis ex ordinatione Sedis Apostolicæ, & vsu vniuersali Ecclesiæ vsurpantur, nec in hoc debuit Raynaudus limitare hanc infallibilitatem ad immunitatem ab errrore practico.

9. In dubio semper cæteris paribus præsumendum est pro authoritate Principis, Superioris, ac Legislatoris, ergo cum possimus magno cum fundamēto asserere, datam esse à Christo suo Vicario infallibilem authoritatem instituendi Festa celebranda ab omnibus Christianis, absq; vllius erroris periculo, idque conuenientius sit, & dignitati Sedis Apostolicæ & excellentiori, atq; ampliori prouidentiæ Christi erga suam Ecclesiam, & maiori securitati Fidelium in omittendis suffragijs pro Sanctis, & eos potius inuocandi, ac venerandi cultu sanctis debito, & denique obstruendo hæreticis ori, qui authoritati Pontificis Romani, & infallibilitati Decretorum eius, arrepta vndecumq; ansa detrahunt; Præsumendum est pro eodem Romano Pontifice, eiusq; authoritate, & infallibilitate absoluta, nec nisi euidentibus, aut probabilissimis argumentis (cuiusmodi adhuc legere, aut excogitare nulla potui) limitanda.

CA-

CAPVT IV.

Obiectionum Breuis Solutio.

10. QVod enim aliqui inculcant Papam in omnibus quęstionibus facti errare posse, id falsum est, vt lib. 3. solidissimè ostendetur: præter dicta de Canonizatione Sanctorum. Quod item dictitant de sufficientia immunitatis ab errore practico; negatur à nobis, & à plurimis alijs, nec adhuc in hac materia solidè probatum est, sed assumptum penè gratis. Quod inculcatur de Hostia consecrata, non est ad rem, quia de illa nõ est determinatio Sedis Apostolicæ in singulari, seu in indiuiduo; sicut extant determinationes de multis Sanctis in indiuiduo colendis, tanquam Sanctis. Quod addunt de Sanctis in Martyrologio Romano scriptis, cum approbatione Romani Pontificis, disparem habet rationem, per id enim non est institutum Festum celebrãdum ab omnibus, nec omnes scripti sunt in Kalendario Missalis, aut Breuiarij Romani, aut per litteras Apostolicas mãdatum, vt Festum eorum celebretur, nec per solam adscriptionem in Martyrologio, licet sit quædam species Canonizationis latè dictæ, determinatum est à Sede Apostolica, vt publicè colantur pro Sanctis. Esto aliqui putent id sufficere, vt eorum Sanctitas certa sit certitudine conclusionis Theologicæ. Quod autem dicunt non esse hæreticum, qui dixerit Papam Metaphysicè errare posse in Festis instituendis, vltrò concedimus, quandiu non accesserit expressa definitio de Sanctitate; sed hinc nõ sequitur non esse illam infallibilem, & certam certitudine Conclusionis Theologicæ, quæ absoluta est, & moralem certitudinem superexcedens. Ad calumnias autem Hæreticorum contra quædam Festa Sanctorum, non est hic locus respondendi, vbi solùm disputamus contra paucos Catho-

tholicos, illas tamen videre est refutatas à Bellarmino in Cōtrouersia de Cultu Sanctorum lib 3 cap. 16. & Raynaudo in Tom. 15. in Heteroclitis sect. 3. punct. 1.

11. Sed posset quis insurgere. Si præseruatio Deiparæ à peccato Originali est certa certitudine Conclusionis Theologicæ, sequitur nemini Catholicorum licere illi intra mentem suam dissentire, seu necessarium esse illi assentiri etiam interiore assensu, necessitate quoad speciem actus, si non necessitate quoad exercitium actus: Certitudo enim Conclusionis Theologicæ, cùm excedat probabilitatem, imò certitudinem merè moralem, & prudentialem, excludit oppositū tali Conclusioni. At hæc sequela est contra expressam declarationem non solum Pij v. Pauli v. Gregorij xv. sed etiam Alexandri vij qui in suis de hoc puncto Constitutionibus, dixerunt non esse suæ intētionis definire hanc controuersiam, imò sub grauissimis pęnis vetuerunt, nequis opinionem contrariam dictæ Præseruationi hæreticam, aut mortaliter peccaminosam dicat, hinc enim sequitur licere vnicuicunq; intra suam mentem opinari vtrumlibet.

Respondeo negando sequelam Maioris propositionis (Quamuis ea data, sed non absolutè, & indistinctè concessa, negaturus mox sim Minorem) Ratio negandi Maiorem est, quia non omnes Catholici sunt Theologi, aut capaces discursus Theologici; inter Theologos autē sunt diuersæ sententiæ in Ecclesia toleratæ: Quidam enim dicunt propositionem, quæ legitimo discursu deducitur ex duabus de Fide, vel ab vna de Fide, & ab altera certa, & euidenti naturaliter, aut euidentia facti, non obstante tali connexione, non esse reuelatam à Deo, & motiuum illi assentiendi esse merum lumem naturale, quo vi discursus infertur talis conclusio. Quidam verò dicunt, talem esse implicitè à Deo reuelatam, sed non esse de Fide, quia non est explicitè reuelata, nec expresʃè definita, & quia non nititur soli authoritati Pri-

mæ

mæ veritatis obſcure reuelantis, ſed partialiter lumini naturali intellectus connectentis extrema concluſionis cum medio termino. Quidam denique dicunt talem propoſitionem ità implicitè à Deo reuelatam eſſe, vt ſit de fide, vel neceſſitet ad non diſſentiendum, eos qui penetrant vim talis diſcurſus, hunc enim eſſe vnum de modis, quibus Deus reuelat aliquid aliquibus; ſed qui ſunt in hac tertia opinione non propterea dicunt reuelatum id eſſe omnibus Catholicis, aut eſſe de fide in Eccleſia Dei, aut hæreticos eſſe, vel peccare mortaliter ſecus ſentiẽtes. Sciunt enim primam, & ſecundam opinionem eſſe toleratas in Eccleſia; Sicut in multis alijs propoſitionibus euenit, de quibus paſſim diſputatur, an ſint de Fide nec nè? Patet ergo quàm falſa ſit ſequela Maioris, & quam inconſultè, id quod aliquos Theologos adſtringit, extenderetur ad omnes Catholicos homines.

12. Reſpondeo ſecundò, data (ſed non conceſſa ob rationem iam adductam) Maioris ſequela, nego ſequelam Minoris, quia ex dictis duobus Decretis Summorum Põtificum ſequitur tantummodo Præſeruationem Deiparæ à peccato originali non eſſe de Fide vi definitionis Pontificiæ eam expreſsè decidentis, & præterea non ita eſſe certam, vt opinio minus pia, ſeu oppoſita Præſeruationi, poſſit dici hęretica, aut mortaliter peccaminoſa; aliæ enim cenſurę minores non ſunt prohibitæ, & in odioſis ac pœnalibus, ac ſtricti viris, ſtricta eſt facienda interpretatio, & quam minimum includendum, vt norunt Canoniſtæ iuxta Regulas Iuris. At hinc non ſequitur, eos qui vi diſcurſus Theologici ex declaratione facta per Alexandrum VII. de intentione Eccleſiæ, & S. Romanæ Sedis in celebrando, immò inſtituendo Feſto Conceptionis Deiparæ cum proprio Officio, & Miſſa, inferunt dictam præſeruationem eſſe certam certitudine Theologica, docere aliquid quod ſit contra dicta decreta. Dummodo contineant ſe intra terminos certitudinis Theologicæ, nec velint alios,

qui non tenet tertiam opinionem nu. 11. explicatam adstringere ad id, ad quod ipsi ex hypothesi suæ opinionis adstricti sunt, nec asserant id esse de Fide in tota Ecclesia Catholica, aut esse iam definitum absolutè, aut secùs opinantes esse hæreticos, vel peccare mortaliter. Cæterùm tantùm abest, vt doctrina hæc de certitudine non Fidei, sed Conclusionis Theologicæ, sit contra constitutionem Alexandri VII. vt potius sit illi consona, & conformis; siquidem ex ea ipsa constitutione deducitur, & oppositum asserentibus incumbit probatio falsæ deductionis. Neque vero Summi Pontifices volunt non sequi quod reuera sequitur ex eorum declarationibus, & ex alijs principijs Theologicis, sicut nolunt impedire quin priuata aliqua persona de Ecclesia sit obligata ad non dissentiendum propositioni alicui à Deo peculiariter reuelatæ tali personæ, quæ certa sit de vera reuelatione; esto prohiberent, ne alij quibus id reuelatum nondum esset, damnarentur, & oppositum opinantes hæresi, aut peccato notarentur.

LIBER

LIBER TERTIVS.

De Absoluta Infallibilitate Definitionum S. Sedis Apostolicæ in Decisione dogmatum, Quæ in Verbo Dei Scripto, Traditoue siue explicitè, siue implicitè continentur.

CAPVT I.
Explicatur status Controuersiæ, & Opinio quorundam Catholicorum Scriptorum.

1.
PRima sententia Catholicorum omnium est, infallibiles absolutè esse Sedis Apostolicæ definitiones illorum dogmatum, quæ in sacra Scriptura, vel Traditione Apostolica, aut Ecclesiastica expresse, seu explicitè continentur; aut ex sic contentis, necessaria, & euidenti consequentia deducuntur. Quandoquidem inter Catholicos Doctores conuenit, non solum verbum Dei Scriptum, sed Traditum quoque, Theologicæ Fidei Regulam esse certissimam, nulliq; errori speculatiuo, nedum practico obnoxiam. Non est autem intentionis nunc nostræ, Sectariorum os impurissimum æquè ac imperitissimum obstruere, qui nihil præter purum Dei verbum Scriptum recipientes, sacris Traditionibus oblatrarunt. Quid enim insipientius, quid inuerecundius pronunciato illo Caluini lib. 4. Institutionum C. & §. 8. *Esto hoc firmum axioma, non aliud habendum Dei verbum esse, cui detur in Ecclesia locus, quàm quod Lege primùm, & Prophetis; deinde Scriptis Apostolicis continetur.* Quasi verò ex Traditione ipsa Eccle-

siastica constare non oporteat, qui nam sint libri Canonici. Sacræ Scripturæ nomenclatura, & authoritate digni: nec ore rotundo Augustinus lib. contra Epistolam Fundamenti Manichæor. cap. 5. protestatus fuerit: *Ego verò Euangelio non crederem, nisi me Ecclesia Catholica commoueret authoritas*. Et in Sermone 291. de Tempore: *Nouum, & Vetus Testamentum recipimus in illo librorum numero, quem Sancta Ecclesia Catholica tradit authoritas*. Et Dionysius Areopagita cap. 1. Eccl. Hierarchiæ de veritatibus per Apostolos propagatis non asseruerit: *Partim scriptis, partim non scriptis institutionibus suis iuxtà quod Sacræ definiunt leges nobis tradiderunt*. Nimius essem si Tertullianum, qui lib. de Præscriptionibus multus in hoc argumento est, huc transcriberem: sufficit ex cap. 23. delibasse illud: *Scripturas obtendunt &c. Si hæ sunt vires eorum, dispici debet cui competat possessio Scripturarum, ne his admittatur ad eas, cui nullo modo competit*. Et cap. 19. *Ergo non ad Scripturas prouocandum est, nec in his constituendum certamen, in quibus, aut nulla, aut incerta victoria est &c. Ordo rerum desiderabat illud prius proponi, quibus competat fides ipsa: cuius sint Scripturæ, à quo, & per quos, & quãdo, & quibus sit tradita disciplina, qua fiunt Christiani. Vbi enim apparuerit veritatem esse disciplinæ, & fidei Christianæ; illic erit veritas Scripturarum, & expositionum, & omnium Traditionum Christianarum*. Vbi porrò hæc sint, enumeratis Ecclesijs Apostolicis, de Romana sic loquitur: *Habes Romam, vnde nobis quoq; authoritas præsto est, statu felix Ecclesia, cui totam doctrinam Apostolicã cum sanguine suo profuderunt*. Verùm pro Traditionũ æquali infallibilitate ac Scripturarum, scripsere olim, & plurimi Patrum, & postea Theologi in hac contra Hæreticos controuersia, quos hic necesse non habeo recensere: pergendum enim est ad alias Catholicorum opiniones.

Se-

Secunda Opinio.

2. SEcunda Opinio est paucissimorum Catholicorum, existimantium, non posse à Summo Pontifice Romano definiri ex Cathedra Apostolica infallibiliter dogma vllum de Fide, quod non contineatur formaliter, & expressè in Verbo Dei scripto, aut Tradito, vel ex formaliter, & expressè in verbo Dei contentis per necessariam, & euidentem illationem non deducatur. Hanc opinionem insinuauit Ioannes de Turrecremmata, recusus iussu Bartholomæi Spinæ part. 6. cap. 14. vbi loquens de doctrina asserente præseruationem Deiparæ à peccato originali: ait: *Sed hæc est rei veritas, quòd doctrina ex aduerso nulla testimonia sufficientia habet scriptura, aut sanctorum, nec in generali, nec in speciali, quæ formaliter, aut argumentatiuè necessaria illatione sibi faueant.* Nec multo aliter Grauina 2. p. Cathol. præscript. Tomo 4. q. 2. Fauet huic opinion Vincentius Baronius p. 4. manuductionis ad Analyticam Theologiam lib. 1. sec. 1. Paragrapho 4. illis verbis, quibus dubitat non posse ab Ecclesia definiri: *Nisi ex Cathedra decretum prodeat, iuxta perpetuum Conciliorum, & Summorum Pontificum morem ex Scriptura, & Traditione repetatur, quasi expressè contentum, aut necessaria consecutione deductum.* Et lib. 2. sect. 2. §. 2. *Scimus quæ sit penes Summos Pontifices, & Concilia Occumenica definiendi potestas; nec credimus pertinere, & porrigi ad Philosophica, aut etiam ad Theologica ex reuelatis principiys probabiliter deducta, vt ea quasi fide certa facere possint.* Sed quoad hoc rectè loquitur si Pontifex, aut Concilium probabiliter tantum deduci inde putent, quando aliquid definiunt, secùs verò si necessariò; etiam si aliqui alij Catholici necessitatem illam non agnoscant. Sed neque Turrecrematæ fauet reuera Theophilus Raynaudus Tomo 10. suorum Ope-

Operum in Corona Aurea Romani Pontificis Veritate 8. Non enim requirit vt expresſè contineantur in verbo Dei, aut ex contentis expresſè deducenda ſint, ſed inquit. *Quæ verò nè implicitè quidem, aut virtualiter ſunt reuelata, ita vt poſſint certò, & euidenter erui ex propoſitionibus immediatè reuelatis, non poſſunt de nouo ab Eccleſia reponi inter dogmata fidei.* Et Tomo 15. in Heteroclitis ſect. 3. ſub titulo *probæ certæ ſanctitatis*, loquens de certitudine Fidei Chriſtianæ ſubiungit. *Cuius certitudo non poteſt cadere niſi in propoſitionem, aut in verbo Dei ſcripto, aut in verbo tradito contentam vel certe inde deductam per certam, & euidentem conſecutionem.* Si tamen velit ita eſſe euidentem, vt cōtrouerti nequeat inter Catholicos, & illis dubitantibus, non poſſit Summus Pontifex ex Spiritu Sācti aſſiſtentia cognſocere neceſſitatem talis conſecutionis, & ſic definire dogma de Fide, fauet vtique Opinioni, quàm falſam eſſe infra oſtendemus.

Tertia Opinio ſeu ſententia.

3. TErtia Opinio plurium Catholicorum de Romano Pontifice, ac Iudice cōtrouerſiarum Fidei differentium eſt; poſſe Summ. Pont. Romanum infallibiliter definire de fide credenda dogmata illa, quę continentur in verbo Dei tradito, vel ſcripto, ſiue in alterutro contineantur expresſè, & formaliter, ſiue implicitè tantummodo, aut ex ſic contentis deduci poſint per certam, & neceſſariam conſecutionem. Idque licèt aliquibus etiam doctis viris, & Catholicis non videatur inde neceſſario deduci, ideoque in controuerſiam vocetur. Pro huiuſmodi enim dubijs tollendis, & controuerſijs inter Catholicos quoq; orituris, Chriſtus Dominus promiſit Petro, & Succeſſoribus eius aſſiſtentiam Spiritus Sancti, vi cuius poſſit diſcernere, & ſtatuere, an, & quomodo talis, vel talis propoſitio contineatur in Sacra ſcriptura, vel in

Apo-

Apostolica, aut Ecclesiastica Traditione, & cum suggerente Spiritu Sancto cognouerit aliquam veritatem in illis indubitanter contineri, possit validè definire illam, & obligare Ecclesiam ad eandem de Fide tenendam, etiam si anteà non ità euidenter aliquibus Doctis quoque, imò & Sanctis viris videretur contineri in reuelatis à Deo. Hanc non tam Opinionem, quàm Sententiam verissimam putamus. Et ne secunda opinio, quæ huic detrahere non nihil videtur, vlterius serpat, illam infirmare, & tertiam confirmare Autoritatibus, & Rationum momentis Deo, ac Deipara opitulantibus conabimur.

CAPVT II.

Selectæ Authoritates pro Tertia sententia numero 3. exposita.

1. SAnctus Irenæus Epist. ad Florinum, quam recitat Eusebius l. 5. Hist. Eccl. c. 19. *Non oportet adhuc quærere veritatem, quàm facile est ab Ecclesia sumere; cum Apostoli quasi in depositorium dtissimum in eam plenissimè contulerint, quæ sunt veritatis, vt omnis quicunque voluerit, sumat ex ea potum vitæ.* Si ditissimum, & plenissimè, ergo etiam quæ apud aliquos Catholicos dubia videri possunt, an ad fidem pertineant, & vitam æternam, possunt à Sede Apostolica cum absoluta veritate definiri.

Tertullianum iam circa medium numeri 2. produximus.

2. S. Marcellus Papa, & Martyr in Epistola ad Episcopos Prouinciæ Antiochenæ loquens de Sede Petri Romæ constituta inquit: *Ad quam cuncta maiora negotia Ecclesiastica, diuina disponente gratia iussa sunt referri, vt ab ea canonicè disponantur.* Et paulò post. *Cuncta dubia Apostolicæ Sedis Authoritate peragenda sunt, & finienda.* Ergo Apostolicæ definitioni obstare non possunt dubia, quæ ab aliquibus Catholicis excitari possunt, aut eorum altercationes de modo, quo aliqua propositio contineatur in verbo Dei.

3. San-

3. Sanctus Damasus Papa Epist. 4. ad Episcopos Numidiæ: *Cuncta quæ possunt aliquam recipere dubitationem, ad nos tanquam ad caput, vt semper fuit consuetudo, deferre non desinatis.* Quis ergo limitare audeat Sedis Apostol. authoritatem ad ea, quæ à nemine in dubium reuocari possunt, sed **expressa sunt in alterutro Dei verbo, aut ab expressis euidenter inferuntur?**

4. S. Gregorius Papa lib. 4. Epist. 52. ad Episc. Galliæ. *Si quam verò contentionem, (quod longè faciat diuina potentia) de fidei causa euenire contigerit, aut negotium fortasse emerserit, cuius vehemens sit fortasse dubietas, & pro sui magnitudine, iudicio Sedis Apostolicæ indigeat examinata diligenter veritate, relatione sua ad nostram studeant perducere notitiam. Quatenus à nobis valeat, congrua sine dubio sententia terminari.* Ergo aliqua possunt ita implicitè inuolui in Dei verbo scripto traditouè, vt ipsi Episcopi Catholici vehementer dubitare possint de illis, & tamen Sedes Apostolica has quoq; fidei causas possit sine dubio decidere.

5. Innocentius iij. Epist. ad Episc. Arelatensem relata in cap. *Maiores* extra de baptismo sic decernit. *Maiores Ecclesiæ causas præsertim articulos fidei contingentes, ad Petri Sedem referendas intelligit, qui nouit pro eo Dominum exorasse, ne deficiat fides eius.* Inter prædictas autem causas recenset grauissimas illas, quatuor quæstiones de Baptismo, quas idem Pontifex ibi determinat, & de quibus nos infra cap. 4.

6. S. Cyrillus Allexandrinus in Thesauro, & apud D. Thomam opusc. contra Græcos de potestate, quam Christus Petro, & Successoribus contulit ita loquitur: *Sic; & Petro, & eius Successoribus plenissimè commisit, & nulli alij, quàm Petro Christus, quod suum est plenum, sed ipsi soli dedit.* Si suum plenũ, & plenissimè; quis est, qui absque idoneo fundamento audeat hanc plenitudinem coarctare ad expressa, aut euidenter ab expressè cõtentis in Dei verbo deducta? Et sanè hanc pleni-

nitu-

nitudinem nō rapiua vſurpatam, ſed à Chriſto collatā agnoſcunt, & profitentur Summi Pontifices in literis Apoſtolicis per illam formulam: *de plenitudine poteſtatis*. Idem porrò Cyrillus in cap. 14. Ioannis ſatis indicat infallibilitatem, pro qua hic ſatagimus dicens; *Eccleſia Apoſtolica nedum ab omni hæretica circumuenctione, verùm etiam à quacunque ſeductione in ſuis definitionibus Immaculata omninò exiſtit.*

7. S. Auguſtinus ſeu quicunque eſt grauiſſimus author quæſtionum veteris, & noui teſtamenti Tomo 4. Operum S. Auguſt. q. 75. inquit: *Sicut in Saluatore erant omnes cauſæ magiſterij, ita, & poſt Saluatorem in Petro omnes continentur.* Quicunque igitur voluerit reſtringere authoritatem Petri, & Succeſſorum ad eas fidei cauſas, quæ expreſsè, & euidenter continentur in verbo Dei, reſtringat prius oportet authoritatem Chriſti: quod nemo ſanæ mentis attentauerit.

8. S. Bernardus haud dubium quod de quibuslibet dubijs in cauſa fidei, & religionis diceret, quod de quibuslibet ouibus Romano Pontifici ſubiectis dixit lib. 2. de Conſiderat. ad Eugenium cap. 8. *Nihil excipitur, vbi diſtinguitur nihil*. Et infra: *Tu in plenitudinem poteſtatis vocatus es, aliorum poteſtas certis arctatur limitibus.* Nam à fortiori valent de Summo Sacerdote, quod de Prælatis vicem Dei gerentibus vniuerſim dixit in tractatu de Præcepto, & Diſpenſatione: *Labia Sacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem requirent de ore eius, quia Angelus Domini exercituum eſt. Malach. 2. Requirent, dixerim, legem non quam vel authentica vlla Scriptura tradiderit, vel ratio manifeſta probauerit: de huiuſmodi quippe, nec præceptor expectandus, nec prohibitor auſcultandus eſt, ſed quod ita latere aut obſcurum eſſe cognoſcitur, vt in dubium venire poſſit, vtrumnam Deus ſic, aut aliter fortè velit; Si non de labijs cuſtodientibus ſcientiam, & ex ore Angeli Domini exercituum certum reddatur: à quo deniq; diuina potiùs conſilia requiruntur, quam ab illo, cui credita eſt diſpenſatio Myſte-*

steriorum Dei? Ipsum proinde, quem pro Deo habemus, tanquam Deum in his quæ apertè non sunt contra Deum audire debemus. Igitur obscuritas Scripturæ, aut traditionis, in qua lateat aliqua veritas,& de qua in Ecclesia dubitari possit,non potest obstare Summo Sacerdoti Christiq; Vicario,quin possit definire quid Deus reuelauerit tenendum faciẽdumuè,Est enim ille Sacerdos, quem idem S. Bernard. lib.2. de Consid. sic alloquitur: *Quis es? Sacerdos Magnus, Summus Pontifex: Tu Princeps Episcoporum. Tu hæres Apostolorum. Tu primatu Abel; gubernatu Noe; Patriarchatu Abraham; ordine Melchisedech; dignitate Aaron; authoritate Moyses; iudicatu Samuel, potestate Petrus; vnctione Christus, &c.*

9. Angelicus Doctor D. Thomas Aquinas opusc. 1. contra errores Græcorum capite 32. citans decretum Concilij Chalcedonensis ait: *Soli Pontifici Romano libera potestate loco Dei ius discernendi competit: ideo cuncta ab eo definita obseruanda sunt, eo quia veniunt à Vicario Apostolici trhoni.* Si libera est hæc potestas, & ad cuncta definienda porrigitur, quæ in verbo Dei continentur, quis eam restringere præsumat ad expresse, & omnino euidenter in verbo Dei comprehensa? Idem 2. 2. q. 1. art. 10. agnouit in Christi Vicario vniuersalem authoritatem definiendi quantumuis difficiles controuersias de Fide, dum dixit: *Hoc autem pertinet ad authoritatem Summi Pontificis, ad quem maiores, & difficiliores Ecclesiæ quæstiones referuntur, vt dicitur in Decret. dist. 43.* Et concludit, *vnitatem fidei seruari non posse, nisi quæstio de fide exorta determinetur per eum, qui toti Ecclesiæ præest, vt sic eius sententia à tota Ecclesia firmiter teneatur, & ideo ad solam authoritatem Summi Ponficis pertinet noua editio Symboli, sicut, & omnia alia, quæ pertinent ad totam Ecclesiam.* Huic subscribit Caietanus ibidem, & in Opusculis tract. 1. qui est de authoritate Papæ cap. 11. Ergo omnia alia etiam dubia, ad quæ potest fieri noua extensio Symboli, determinãda sunt per Sum. Pontificem.

10. S.An-

10. S. Antoninus 3. p. Summæ tit. 12. cap. 8. §. 2. *Quædam sunt quæ facit Papa pertinentia ad statum vniuersalem totius Ecclesiæ, vel quantum ad fidem, vt sunt determinationes, & declarationes, quæ spectant ad fidem, & articulos, & Sacramenta Ecclesiæ, & alia omnia in sacra Scriptura contenta, &c.* Et de his addit. *Supposita diuina prouidentia, & Spiritu Sancti assistentia loqui per Ecclesiam: credendum est Papam non posse errare, & dicere quod in huiusmodi Papa erraret, esset hæreticum.* Si alia omnia, quæ continentur in verbo Dei potest Papa absque vllo errore determinare, & declarare, ergo etiam illa quæ obscurè continentur, nec euidenter omnibus patent.

11. B. Vincentius Lirinensis in suo Commonitorio præclarè in rem nostram sic: *Hic forsitan u reqirat aliquis: Cùm sit perfectus Scriptutarum canon, quid opus est vt ei Ecclesiasticæ intelligentiæ iungatur authoritas? Quia videlicet Scripturam sacram, pro ipsa sui altitudine non vno eodemq́; sensu omnes accipiunt; sed eadem eloquia, aliter atq; aliter, alius atque alius interpretatur, vt penè quot homines sunt, tot illinc sententiæ erui posse videantur. Atque id circo multum necesse est, propter tantos tam varij erroris anfractus, vt Propheticæ, & Apostolicæ interpretationis linea secundùm Ecclesiastici, & Catholici sensus normam dirigatur.* Hæc certè non sunt dicta de illis propositionibus, quæ in verbo Dei expresse patent, aut ab expressis quilibet mediocriter intelligens euidenter per se ipsum deducere possit.

12. B. Augustinus Triumphus de Ancona libro de Potestate Ecclesiastica q. 10. art. 3. innixus doctrinę S. Augustini libro de vera Religione sic distinguit: *Papam posse aliquid addere supra illa, quæ sunt fidei, dupliciter potest intelligi, vel quantum ad dubiorum interpretationem, & terminationem, vel quantum ad occultorum, & implicitorum explicationem. Vtroque modo potest Papa aliquid addere supra ea, quæ sunt fi-*

dei: quia si aliqua sunt dubia, & obscura in fide, ad eum pertinet interpretari, & determinare, post cuius determinationem, hæreticum esset contrarium pertinaciter asserere. Vnde dicit Innocentius, & ponitur 14. Quæst. 1. in cap. Quoties. Quoties fidei ratio ventilatur, arbitror omnes fratres, & Coepiscopos nostros non nisi ad Petrum, idest sui nominis, & honoris authoritatem referre debere. Ergo si quædam ad fidem pertinentia ità occulta sint, & implicita in Dei reuelatione, vt dubitare contingat ipsos Papæ Fratres, idest Cardinales, & Episcopos; hæc ipsa potest Summus Pontifex determinare ita vt euadant explicitè de fide.

13. B. Ioannes de Capistrano in tractatu de Authoritate Papæ, & Concilij producit multos textus, & glossas Iuris Canonici pro auctoritate prædicta nulla limitatione restricta, præcipuè ex 3. Decretal. cap. *solitæ* tit. de maiorit. & obed. verbo *Quodcunq;* vbi Glossa: *Qui dixit omnia nihil excepit*. Et 19. dist. cap. *Si Romanorum*, & ff. de Officio præsidis libro 3. quia Innocentius iij. in cap. *solitæ* dixerat: *nihil excipiens qui dixit quodcunque.*

14. Paulus de Palatio in illud Matthæi 16. *Tibi dabo claues &c.* inquit. *Clauis vna est authoritas docendi ex Luca 11. tulistis clauem scientiæ. Altera clauis est authoritas gubernandi ex Isaiæ 22. & Apocalipsis 1. Ergo cum Dominus dat claues Petro, dat cathedram docendi, dat imperium gubernandi in Ecclesia. Igitur omnes difficultates desinire ad eum spectat, habet enim cathedram, licet ignorantissimus fingeretur: ita habetur in cap. Maiores de Baptismo, & 24. q. 1. cap. quoties*. Deinde paucis interpositis subiungit. Latissimæ sunt hæ claues, & tam latè patent, quantum patet Ecclesia: si enim Petro datur Cathedra ergo ipse definiet quid sit de fide, quid contra hæresis; definiet quid sit peccatum, quid contra sit iustum &c. Agnouit ergo clauem scientiæ Petro, & Successoribus concessam extẽdi ad omnes difficultates de fide tollẽdas.

15. Fran-

15. Franciscus Vargas in Opere de Episcoporum Iurisdictione propositione 14. inquit. *Petro tanquam Ecclesiæ fundamento quod sibi Christus Matthæi 16. substituit plenariam pollicitus est clauium potestatem, quam Ioannis vltimo contulit.* Iunge hæc dictis nu. 6. cum Glossa de plenitudine huius potestatis.

16. Ioannes de Contreras Canonicus Segouiensis, & celeberrimus Theologus Salmaticensis, interfuit Cõcilio Basileensi, à quò electus fuit vt pro Immaculata Cõceptione Deiparæ Synodum informaret, postquam legit omnes tractatus, etiam manuscriptos de hoc puncto, quos iussu, & impensis Legati Apostolici ex tota Europa conquisitos, & ad Synodum missos præmanibus habuerat, audissetque in publico Patrum consessu informatores ex aduerso, videlicet Ioannem de Montenigro Prouincialem Prædicatorum, & Ioannem de Turrecremata Magistrum Sacri Palatij, qui postea fuit Cardinalis, asserentes punctum hoc ab Ecclesia definiri non posse, quia nec expresse, seu formaliter continetur in verbo Dei, nec inde argumentatiuè necessaria illatione deduci potest, ipse è cõtrario in sua Allegatione 2. ad Concilium documento 3. art. 6. post multa conclusit. *Ecclesiæ anthoritas est in his, quæ non necessariò ex sacra Scriptura eliciuntur, ad hæc enim determinanda*: Quæ scilicet necessario ex sacra Scriptura eliciuntur, *non congregantur Concilia, sed Ecclesia congregatur super Conclusionibus, quarum decisio non habetur expressa in Scriptura, neq; ex illa necessariò sequuntur euidentia omnibus nota.* Nec ita multo post subiungit. *In hoc præcipuè militant Ecclesiæ determinationes, quòd quando sunt duo propositiones probabiles eligant alteram ex ipsis, quam ipsa iudicat probabiliorem.* Allegatione autem prima cum Sancto Augustino Sermone de Assumptione dixerat, rationem consulendam, quando specialis, & expressa in verbo Dei determinatio non habetur: verba S. Augustini sunt: *Tanto, quæ*

magna

magna sunt, cautius consideranda, & tractanda sunt, quanto specialibus authoritatum testimonijs non possunt ad liquidum roborari: sed quędam Scriptura sacra veritatis indagatoribus quærenda reliquit. Licet autem videatur contentus esse probabilitate maiori intelligi tamen potest comparatiue ad aliquos de Ecclesia, quibus non constet dogma à Pontifice definibile contineri necessario in Dei verbo, vt colligitur ex præcedentibus illis verbis: *euidentia omnibus nota.*

17. Ioannes Episcopus Roffensis Academiæ Cantabrigiensis Cancellarius eminentior sanguine, & vita pro Rom. Pontificis primatu profusis, quàm purpura, qua dum esset in carcere Londinensi renuntiatus, factusq, est S. R. E. Cardinalis, in luculentissima confutatione Lutheranæ Assertionis, *Quarta Veritate*, cuius thesis est, *Non semper quæcunque controuersia sit Exorta, solo sacrarum literarum auxilio dissolui poterit, ac reuelli:* Cùm hanc demostrasset, & cum Tertulliano posuisset casum de duobus pertinaciter contendentibus super legitimo sensu verbi Dei concludit: *Quomodo lis ista sopietur, præsertim cũ nihil ex Scriptura afferri posset, quod vterque non vertat in partem suam? Quem Iudicem hic adhibimus nisi Petri Cathedram? quæ profectò dubijs in rebus, & ad fidem precipuè spectantibus nunquam non erit adiuta diuinitus, vt certam nobis depromat veritatem.* Et Veritate Decima docet manere adhuc in Ecclesia *Sacrum Spiritum, cuius negotij gratia tam à Patre quàm* à *Filio mittebatur, vt apud nos maneret in æternum, simulq; veritatem omnem aperiret, quoties vlla de fide suboriretur dubitatio* Ergo Spiritus Sanctus adest sedenti in Cathedra Petri, vt non obstantibus Catholicorum dubijs, certam aperiat veritatem.

18. Ioannes Driedo lib. 4. de Eccl. scripturis, & Dogmatibus cap. 5. & 6. fusissimè docet multos errores ab Ecclesia damnatos esse, & multas veritates definitas, etiam si in verbo Dei euidenter non viderentur contineri; quæ prolixitatis

vi-

vitandæ causa huc minimè transcribimus.

19. Albertus Pighius Campensis in egregio volumine de Hierarchia Ecclesiastica, quod instante Concilio dicauit Paulo iij. Summo Pontifici lib. 4. cap. 2. proposito casu de duobus disceptantibus super expositione verbi Dei, ait. *Quis hos in suo sensu vtrinque pertinaces conciliabit inuicem, si in his non subijciemur Præsidentis iudicio. Quis tandem dubitationum quæstionum, & altercationum finis erit?* Et post pauca concludit: *Quare præsidenti in Ecclesiastica Hierarchia necessaria erat ea authoritas; vt altercationes huiusmodi ad ipsius deferri iudicium, & eiusdem difinitione terminari oporteat.* Idem Capite tertio expendens Saluatoris verba illa: *Simon, ecce Satanas expetiuit vos, vt cribraret sicut triticum: ego autē rogaui pro te, vt non deficiet fides tua, & tu aliquādo conuersus confirma fratres tuos;* subiungit: *non dicit rogaui pro vobis vt non deficiat fides vestra: sed vnius Ecclesiasticæ Hierarchiæ præsidis atq; eius cathedræ singulare ea in re priuilegium statuit;* & paulò post. *Vides itaque ad cuius authoritatem Christus voluerit pertinere, dubia controuersiasq; quæ inter nos de fide, lege, religioneque Christi quomodolibet oriuntur definire, ad cuius iudicium in omni ambiguo difficiliq; negotio nobis recurrendum sit.* Rursus eodem capite contra eos, qui dicebant ex euidenti tenore legis dijudicandum esse, vtrum Iudex, ad quem Moyses Deuteronomij 17. mandat recurri, resoluat quæstiones legis iuxta euidentiam verborum legis, acutè sanè, sed solidè infert: *Quasi ita se habeant an non planè ridiculus videbitur siue ille Moyses, seu sacer spiritus, & prorsus lusisse operam, qui dubitantes nos legis scripturæ vmq; occasione remittit ad sacerdotale præsidentis iudicium? Nam si per me mihi constabat quid esset secundum legem, vnde dubium? Quorsum ad præsidentium remittor iudicium?* Reliqua lectu dignissima vide apud ipsum pro authoritate Romani Pontificis in decidendis quibuslibet dubijs licet impli-

plicitè in Dei verbo inclusis; pro qua tandem libro 4. cap. 6. concludit. *Itaque ne inter eiusmodi turbas, & fluctus incerti fluctuarentur Christi fideles, circumferrenturque omni vento doctrinæ, Ecclesiæ suæ prouidens misericordissimus Dominus, speculam quandam inter nos constituit, Cathedram videlicet Apostolorum, & totius Ecclesiasticæ Hierarchiæ Principis Petri, ad quam facilis cuique pateret recursus, quam in omni dubitatione posset facile consulere.*

20. Robertus Bellarminus S.R.E. Card. Controu. 1. lib. 3. toto docet, Sacram Scripturam non esse tam apertam per se, vt sine explicatione sufficiat ad controuersias fidei terminandas, & c. 10. §. *Ad Decimum quintum* respondet: *Verbum Ecclesiæ idest Concilij, vel Pontificis docentis ex Cathedra non esse omnino verbum hominis, idest verbum errori obnoxium, sed aliquo modo verbum Dei, idest prolatum assistente & gubernante Spiritu Sancto.* An autem id valeat pro soluendo quolibet dubio fidei iam cap. 5. prænotauerat non esse Matthęi 16. dictum à Christo. *Quemcunque solueris*, sed dictum esse *quodcunque solueris, vt intelligamus nodos omnes seu legum dispensando, seu pœnarum, & peccatorum relaxando, seu dogmatum, & controuersiarum explicando à Petro, eiusq; Successoribus solui posse.* Nodi autem præcipuè sunt illi qui perplexitatem habent implicitam, vel qui non omnibus euidenter solubiles videntur.

21. Gregorius de Valentia in Analysi fidei libro 5. cap. 2. ostendit S. Scripturam ob sui profunditatem, & obscuritatem, non esse sufficientem ad omnes fidei quæstiones determinandas, & cap. 3. non continere omnia, & cap. 8. Traditionem ipsam solam per se ad id non sufficere, quia non semper adeo clara est, vt nequeat in dubium reuocari. deinde libro 6. docet Authoritatem fidei magistram vniuersalem esse illam Ecclesiam, quæ Romano Pontifici pro tempore existenti paret, & lib. 7. *Ipsummet Romanum Pontificem esse illum*

illum, in quo authoritas illa residet ad iudicandum de omnibus omnino fidei controuersijs. Postea lib. 8. cap. 3. obiect. 4. negat limitandam Pontificis authoritatem ad ea solùm definienda, quæ de necessitate salutis credenda sunt quoad exercitium actus, *Nam* inquit *si necessaria ad salutem intelligantur ea esse quæ à fidelibus cunctis explicitè sunt credenda, immeritò infallibilis authoritas Pontificis ad hæc tantum coarctabitur. In alijs enim ferè rebus illa exercetur, quas non omnes fideles explicitè scire tenentur: vt quod Essentia diuina non generat: quòd summus iusti per inhærentem iustitiam, & id genus alia. Sin verò necessaria ad salutem appellantur illa, quæ nemini absq; salutis periculo negare licet; tunc quidem omnia simpliciter, quæ Pontifex in rebus de Religione controuersis, tanquam persona publica determinat, necessaria hoc modo ad salutem efficit, hoc ipso, quod vniuersam Ecclesiam obligat ad illarum determinationem recipiendam, si non explicitè credendo necessitate quoad actus exercitium; certè, non ea negando cum fuerint proposita, atque adeo credendo ea necessariò quoad actus specificationem.* Et tandem concludit sic. *Ita absq; vlla restrictione dicendum est, quidquid Pontifex in rebus controuersis ad pietatem spectantibus determinat infallibiliter illum determinare, quando vniuersam Ecclesiam obligat.*

22. Christophorus Vuega in sua Theologia Mariana Palæstra iij. Certamine 10. num. 322. Contra Canum, & Grauinam, de quibus ita refert: *Solus Cano lib. 4. de locis cap. 3. & Grauina 2. p. tom. 4. q. 2. nescio quo ducti fundamento, ad vltimam definitionis dispositionem exposcunt, vt res definienda certò constet reuelatam esse in Sacris voluminibus, vel ex Traditione id certum sit, vel saltem quòd ex reuelatis certò deducatur.* Mox ipse suam sententiam promit dicens. *Nullus Catholicorum in dubium reuocare potest penes Summum Pontificem residere potestatem dubia dirimendi, quæ*

circa loca Sacrarum Scripturarum, eorumq; sensum verum emergere possunt. Quod si ad definiendam aliquam veritatem opus esset, vt infallibili certitudine antecedenti ex Sacra Scriptura, vel Traditione constaret, profectò non resideret authoritas penes Summum Pontificem decidendi dubia, sed solùm proponendi ea, quæ certa, & manifesta esse aliunde constaret. Scitè dixit non requiri certitudinem antecedentem antea scilicet omnibus Catholicis manifestam, aut euidenter deducibilem, nam certum est Pontificem quando definit id facere certitudine concomitanti ex assistentia Spiritus Sancti, & post definitionem certitudinem consequentem deduci.

23. Animaduertendum tandem est opinionem num. 2. relatam tunc primum erupisse, quãdo in Concilio Basileensi actum est de definienda Deiparæ præseruatione à peccato Originali, antea enim, & aliàs nullus Catholicorũ eam opinionem protulit. At ea non obstante, Patres Concilij oppositum sanxerunt, neq; in hoc vnquam reprobata fuere illius Acta, & ea occasione excitati sunt quamplurimi Scriptores Catholici, ad hoc ipsum punctum examinandum, qui admirabili consensu docuerunt sufficere ad hoc definiendum; *Quòd contineatur implicitè in verbo Dei tradito, vel scripto, neq; dubium paucorum Catholicorum obstare posse, quin Summus Pontifex Spiritu Sancti instinctu possit indubitanter censere dictam præseruationem contineri in verbo Dei, & sufficienter reuelatam esse iam Ecclesiæ, præsertim post Institutionem Festi cum proprio Officio, & Missa factam à Sede Apostolica, & Romana, ideoq; definiri posse ab eadem Sede.* Quod multò rationabilius dicerent, & aliqui reipsa dixerũt post Constitutionem Alexandri vij. qua declarauit, *veterem sensum, & nunquam immutatum Ecclesiæ cum suo capite in celebrando Conceptionis festo fuisse, quod Deipara in primo instanti creationis animæ, & infusionis in corpus præseruata fuerit à peccato originali.* Quoniam verò omnes Auctores, quos videre

dere

dere licuit pro definibilitate prædictæ Præseruationis fundantur in tertia Sententia, & stant pro illa, ideo placet selectos hic recensere omissis breuitatis causa illorum verbis. sunt autem infrascripti.

24. *Ambrosius Catharinus* Archiepisc. Compsensis in tractatu de Concept. B. M.

Ægidius Lusitanus lib. 3. de Præseruatione Virg. quæst. 8.

Antonius de Treio Episc. Carthag. & Philippi iij. Regis Catholici Orator apud Paulum v. pro hac causa Oratione 9. coràm illo Pontifice in Consistorio Cardinalium habita, quam refert Theologus ipsius *Lucas Vuadingus* in Historia huius Legationis sect. 2.

Franciscus Sosa Episc. Oxonē. in sua de hac re Relatione.

Angelus Manrique Episcopus Pacensis, in peculiari libello de hac definibilitate ad Innocentium x.

Ioanes Serranus Episcopus Acernensis cap. 5. Elucidarij multos adducens.

Armamentarij Seraphici quinque Theologi insignes ex Ordine minorum à Columna 198.

Ludouicus Crespi Episcopus Placentinus Orator Philippi iv. ad Alexandrum vij. in Propugnaculo definibilitatis piæ sententiæ, qui ab eodem Pontifice obtinuit prænominatam Constitutionem.

Franciscus Felix Tract. de peccatis cap. 11. *Portellus* Tom. 2. Respons. Moral. & *Bonacina* Tom. 2. de peccatis disp. 2. & in tract. de Incarnat. disp. 1.

Laurentius à Ponte in librum Sapientiæ cap. 1. digress. 2. n. 4.

Franciscus Guerra in opere inscripto maiestas Gratiano Virginis à folio 116.

Marcus Antonius Palaos in defensione Dominicana c. 8.

Hugo Siphilinus in Corolla Virginis Proposit. cxi.

Angelus Vulpes Tomo 3. in Scotum p. 4. disp. 7. art. 83.

Thomas Frances in Certamine Scholastico de Concept. sect. 4. 13. & 14.

Petrus Simanchas in tractatu de huius articuli definibilit. *Antonius de Rosende* in opere de hoc eodem argumento *Syluester Saauedra* in Sacra Deipara, Vestigatione 3.disp. 19.& 20.Omnes demum Academiæ Catholicæ,& personæ Ecclesiasticæ inprimis, quæ litteris suis pro hac definitione supplicarunt Summis Pontificibus Paulo v.Gregorio xv.Vrbano viij. Innocentio x. & Alexandro vij.

Ex Societate autem nostra idem censuerunt.

25. *Valentia* in 3.p. disp. 2. q. 27. *Suarez* in 3.p. tom 2. disp. 3.sect. 6.*Vasquez* Tomo 2. in 3.p. disp. 117.cap. vlt. *Salazar* in Defensione Immaculatæ Concept. cap. 43. §. 6. versu Sed vlterius.*Iacobus Granado* disp.3. de Concept. sect. 32. *Andreas Mendo*, & *Ioseph. de Garnizo* in Informationibus pro huius puncti definibilitate. *Ambrosius Pennaloja in* Vindicijs Deiparæ de peccato Originali disp. 12.cap. 12.& disp. 14. *Antonius Velasquez* de MARIA Immaculatæ concepta lib. 5.*Christophorus Vuega* in Theologia Mariana, Palæstra 3. à Certamine 10. & apud ipsum Oieda, & Lucero. *Ioannes Eusebius Nierembergius* in Operibus Parthenicis Epistola 12.inter dissertationes Epistolicas.*Ioannes Valenzuela* Censor supremi Consilij Inquisitionis Hispanæ, qui anno 1652. die 25. Februarij Compluti publicè propugnauit hanc Thesim: *Immunitas MARIÆ Virginis à peccato Originali est vndequaqua in proximo statu definibilitatis de Fide absq; Concilio* Quod antea teste Velasquez lib.3. dissertationes 3. adnot. 3. defenderat anno 1649. Salmanticæ in publico Gymnasio alter alia formula, quam vide apud ipsum. Denique Franciscus Salinas in Ionam Prophetam tomo 2. quæst. 16.n. 11.& q. 35.n. 123.& q. 38.n. 10.

CA-

CAPVT III.
Argumenta pro Tertia Sententia Numero 3. Exposita.

26. PRimò à fortiori argumentari licet ab authoritate diuinitus concessa Summo Sacerdoti Iudæorum; ad authoritatem diuinitus concedendam, & reipsa concessam Summo Pontifici Christianorum tanto ampliorem, quanto Lex Euangelica vniuerso Orbi prædicanda, plures nationes earumq; diuersa ingenia excitare poterat ad plures quæstiones, & multiplicia dubia de Fide, & Religione nostra, quàm Lex Mosaica: quando notus in Iudæa sola erat Dominus, postea enim Romanus Pontifex fuit, & est *Græcis, ac Barbaris, Sapientibus, & insipientibus debitor*, non solùm Euangelizandi per se, vel per missos ab Apostolica Sede; Sed etiam soluendi omnia dubia de fide, vbicunq; exorta, & vndecunque ad hanc Sanctam Sedem delata. Porrò Deuteronomij 17. Deo iubente dicitur expresse: *Si difficile, & ambiguum apud te iudicium esse perspexeris, inter sanguinem, & sanguinem; causam, & causam; lepram, & lepram: Et Iudicum intra portas tuas videris Verba variare: Surge, & ascende ad locum quem elegerit Dominus Deus tuus, veniesq; ad Sacerdotes Leuitici generis, & ad Iudicem qui fuerit illo tempore, quæresque ab eis: qui indicabunt tibi iudicij veritatem. Et facies quodcunq; dixerint, qui præsunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerint te iuxta legem eius, sequerisq; sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram, neq; ad sinistram. Qui autem superbierit nolens obedire Sacerdotis imperio, qui eo tempore ministrat Domino Deo tuo, ex decreto Iudicis morietur homo ille, & auferes malum de Israel, cunctusq; populus audiens timebit, vt nullus deinceps intumescat superbia.* Clausula verò illa: *docuerint te iuxta legem*, non significat eum, qui ambigebat, & pro dubio recurrebat ad Summum Sacerdotem debuisse exami-

minare, an Iudex rectè iudicaret, & dubium solueret iuxta tenorem legis, sicut ridiculè, & insulsè interpretantur Sectarij. Frustra enim amandatus esset ad Sacerdotem ille, qui per se ipsum discernere poterat, quid Lex Domini exigeret, & suum ipsius dubium dissoluere, potuissetq; suam sententiam antecedenter ad decisionem Sacerdotis sequi cum securitate, vel certè data fuisset ansa non tam superbiendi, quam iusto prætextu profitendi se tanquam peritiorem legis. Apud LXX. Interpretes tamen clausula illa sic se habet. *Et custodies valdè vt facias iuxta omnia, quæcunq; sancita tibi fuerint iuxta legem quæ fuerit: Secundùm iudicium, quod dixerint tibi facies*. Hebraica autem versio ad litteram, vt exposuit Ioannes Stunica Hispanus illius linguæ consultissimus, & retulit Albertus Pighius lib. 4. Hierarchiæ Eccl. cap. 3. sic habet: *Et custodies vt facias iuxta omne quod te docuerint: iuxta legem, quam docuerint, & iuxta iudicium quod dicent tibi facies*. Deniq; Chaldaica Pentateuchi interpretatio, iussu Domini Francisci Cardinalis Toletani impressa, sic pariter habet. *Et custodies vt facias iuxta omnia, quæ docuerint te. Iuxta præceptum legis quod docuerint, & secundùm iudicium quod dixerint tibi facies.* Postremò à fortiori quoq; de Summo Sacerdote Legis gratiæ interpretaturo non solam legem Christi, sed ipsam quoq; legem Moysis, quæ fuit vmbra, & figura nouæ legis, vera sunt quæ Malachiæ 2. Dominus de Leui Sacerdote eiusq; successoribus testatus est: *Lex veritatis fuit in ore eius, & iniquitas non est inuenta in labijs eius &c. Labia enim Sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirent de ore eius; quia Angelus Domini exercituum est.*

27. *Secundò*. Promissiones, quibus Christus Dominus pollicitus est Petro, & Successoribus eius diuinam assistentiam, vt nunquam posset deficere in his, quæ ad Fidem pertinent, & veritatem omnẽ docere fratres suos, omnesq; oues, & agnos verbo doctrinæ pascere, sunt adeò vniuersales non solũ quod

loca,

loca, personas, ac tempora, sed etiam quoad propositiones de Fide, & Religione aliquo modo à Deo reuelatas, vt nemo Catholicorum (demptis paucissimis numero secundo indicatis) quod equidem videre licuerit, in tot voluminibus de potestate Pontificis, aut Concilij, neq; vlla Concilia, neque vlli Patres ausi sint eas promissiones limitare ad ea tantummodo, quæ explicitè continentur in verbo Dei tradito, vel scripto, aut ex explicitis euidenter ab omnibus, vel ferè omnibus deduci possunt: Vnde igitur audeamus nos restringere ad tales propositiones verba illa Saluatoris apud Ioannem 14. *Ego rogabo Patrem, & alium Paracletum dabit vobis, vt maneat vobiscum in æternum Spiritum veritatis.* Et ibidem versu 26. *Paracletus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia, quæcunq; dixero vobis.* Item Ioannis 16. *Adhuc multa habeo vobis dicere, sed non potestis portare modò: Cùm autem venerit ille Spiritus veritatis, docebit vos omnem veritatẽ.* Qui enim dixit, *omnia*, & *omnem veritatem*, nihil excepit, sicut neque cum dixit Petro Matth. 16. *Quodcunque solueris super terram, erit solutum & in Cælis.* Non enim dixit *Quemcunque*, vel *Quoscunque*, sed vt obseruauit Bellarminus, *Quodcũque*.

28. *Tertiò*. Si Christus Dominus non dedisset suo in terris Vicario authoritatem determinãdi infallibiliter quæstiones, & dubia Fidei. ac Religionis, quando eorum solutio non est expressa in verbo Dei tradito, vel scripto, nec inde ita euidenter deduci potest, vt non possint etiam Catholici aliqui persistere in dubio semel excitato; Defecisset eius prouidentia in vno ex præcipuè requisitis ad authoritatem tanti, ac talis Vicarij, & illum quoad hanc partem auctoritatis non exaltasset supra alios Iudices, aut Iuris diuini Cõsultos. Ex vna. n. parte præsciebat suscitandas innumerabiles controuersias tùm ab Ethnicis, tùm ab Hæreticis, tùm à Catholicis, circa Mysteria Trinitatis, Incarnationis, Sacramẽta, Iustificationem, Cultũ, & Ca-

& Canonizationem Sanctorum, Purgatorium,Indulgentias, Vota,Contractus,& circa hanc ipsam potestatem sui Vicarij, & iussit, vt pro his fieret recursus ad Ecclesiam fundatam in Petra Sedis Apostolicæ, neque iudicauit tales controuersias impediendas, aut Angelis de Cœlo missis, vel alijs mirabilibus modis dissoluendas, sed ad supremum Ecclesiæ tribunal deferendas, & per Summum Præsidem terminandas. Ergo sicut alij Iudices supremi habent potestatem terminandi lites Ciuiles, & in hoc maximè elucet eorum authoritas, quod in rebus arduis,& iure valdè ambiguo,post auditas partes acerrimè vtrinque informantes, possint litibus finem imponere, ita nō minus, imò mag s debebat in hoc elucere potestas Supremi Iudicis Christianorum, vt arduas quasque, ac difficiles quæstiones de Fide aut Religione posset terminare,quanto hoc negotium maius est,& concernens non iustitiam politicam, & tranquillitatem temporaneam, sed sempiternam. Et quia in quæstionibus de fide agitur de actu, & habitu credendi, cui absolutè non potest subesse falsum, oportebat vt Vicarij Christi Sententia in his rebus immunis esset ab errore speculatiuo, & non tantum practico: qualem prærogatiuam non habent talem Iudices terræ, quibus sufficit sententiam ferre secundùm allegata, & probata.

29. *Quartò.* Opinio secunda numero secundo relata,præter intentionem quidem auctorum illius, fauet tamen vehementer hæreticis in omni casu, in quo dubia de Fide, & Religione decidi non possunt ex Dei verbo expresso, siue scripto, siue tradito, eo quod aut recipiunt solam Scripturam, aut solas Traditiones in historia Ecclesiastica certas,& à nemine in dubium reuocabiles, in his enim casibus secunda illa opinio præbet occasionem hæreticis dictitādi, Pontificem Romanum non esse illam regulam visibilem, ad cuius normam dirigenda sint dogmata fidei speculatiua,aut practica. Nam si non sunt expressa in vllo Dei verbo,nec ab expressis

cui-

euidenter deducibilia, frustra esse videbitur ipsis illa regula, quæ non potest extendi, applicariue ad talem materiam. Si verò sunt ibi expressa, aut ab expressis euidenter deduci possunt, frustra ex longinquis præsertim partibus ad Sedem Apostolicam adigendi sunt Christi fideles: Si quidem illas propositiones priuatus quilibet intelligere, ac declarare alijs posset, dummodo legere nouerit, & Logica naturali, aut artificiali rectè discurrere. Atq; ita confirmari possent Caluinistæ, Lutheraniq; in suo illo errore de non recipiendis, nisi quę in verbo Dei reperiuntur expressa, aut inde euidenter à priuato, cuiusq; spiritu deducibilia.

30. *Quintò* (& est argumentum latè tractatum à plurimis Controuersistis contra Hæreticos iam inde à Tertulliani tempore) Sacra Scriptura licet quoad ea quæ ab omnibus actuali exercitio credenda sunt explicitè de necessitate salutis, clara sit, & pro his sufficiat Symbolum Apostolorum, & pro obseruātia legis positiuæ sufficiant præcepta Decalogi, & Ecclesiæ, & hæc perspicua sint, iuxta illud psal. 18. *Testimonium Domini fidele sapientiam præstans paruulis &c. Preceptum Domini lucidum illuminans oculos.* In multis tamē alijs adeo profundæ maiestatis est, & quasi sacræ caliginis velamine obducta, vt non facile certus, & irrefragabilis sensus possit humano spiritu attingi, ideoq; hæretici Scripturam Diuinam perinde ac si esset Lesbia, seu plumbea regula ingeniosè ad suos sensus inflectant, & imperitæ plebi, quidquid libuerit ex diuino codice persuadeant. Id adeo verum est, vt iam tum Tertullianus de Præscriptionibus cap. 19. minus prudenter fieri existimarit disputare coràm plebe cū hæreticis de Scripturę sensu minus obuio, & sophisticis interpretationibus obnoxio; Loquendo igitur de huiusmodi Scripturæ locis, si vel inter Catholicos, vel ab hæreticis excitetur controuersia, neque ex Traditione liquidò determinari valeat, Nonne loco regulæ Lesbiæ recurrendum est ad regulam inflexibilem, vi-

delicet ad *Ecclesiam Dei viui, quæ est columna, & firmamentum veritatis*, vt dicitur 1. Timothei 3. Quia nimirum fundata est super basi, & fundamento petræ Apostolicæ, idest assistentia diuini Spiritus à Christo promissa Petro, & Successoribus Petri in Cathedra Romana. Id circo iuxta Sacrosanctam Tridentinam Synodum in Professione fidei pollicemur: *Admittere nos sacram Scripturam, iuxta cum sensum, quem tenuit, & tenet Sancta mater Ecclesia, cuius est iudicare de vero sensu, & interpretatione sacrarum Scripturarum*. Atque adeo discernere quęnam saltem implicitè, & quęnam indubitanter contineantur in verbo Dei, si de hoc ipso controuersia oriatur, & hæc ipsa quæstio quam nunc agitamus ad Sedem Apostolicam deferatur, an scilicet promissiones Christi numero 27. productæ restringendæ sint ad propositiones tantummodo in verbo Dei scripto, traditoue expressas, aut ab expressis euidenter deductiles, tandem enim hæc, & similes quæstiones ex alijs locis non expressis determinandæ erunt ab eo, cui adest Spiritus Sanctus, vt indubitanter agnoscat, quid sit conforme reuelationi Diuinæ. Tanta deniq; est Sedis Apostolicæ in huiusmodi dubijs resoluendis authoritas, vt ipsemet Cęlestius antea Pelagianismi acerrimus propugnator, teste S. Augustino libro 2. aduersùs eundem, cùm rationes omnes, & sacras Scripturas eluderet, nullaq; Synodali authoritate, nullis disputationibus superari valuerit, vni authoritati B. Innocentij Romani Pontificis acquieuerit.

31. *Sextò* demum scitum est ex regulis vtriusq; iuris, imò ex naturali æquitate, in dubio (cæteris paribus) præsumendum esse pro authoritate supremi Iudicis, & meliorem esse conditionem Principis Supremi possidētis suam potestatem, nec sine vehementi ratione derogari ipsi posse ab vllo præsertim inferioris authoritatis, ergo multo minus derogandum est authoritati Vicarij Christi, qui est Supremus Iudex, & Princeps Ecclesiasticæ Hierarchiæ, restringendo eius

autho-

authoritatem ad ea tantummodo dogmata de fide declaranda, quæ iam per se clara sunt, aut ex manifestis Scripturis, vel Traditionibus euidenter inferuntur. Cùm ad talem restrictionem nulla vehemens ratio faciat, nullum verbum Dei, nullum Concilium approbatum, non Patrum, non Doctorum Catholicorum consensus, non deniq; exempla, & praxis definitionum Sedis Apostolicæ, cum hæc potius contrarium firment, & tertiæ sententiæ fundamenta confirment, vt sequenti capite constabit.

CAPVT IV.

Exempla Selecta Definitionum Ecclesiæ, quibus confirmatur Tertia Sententia cap. 1. num. 3. exposita.

32. P*Rima* occasio interpretandi sacram Scripturam de se obscuram obtulit se S. Petro, quando, vt habetur Actorum primo, in consessu, & quasi Concilio Apostolorum, & Discipulorum dixit: *Oportet impleri Scripturam, quam prædixit Spiritus Sanctus per os Dauid de Iuda &c. Scriptum est enim in libro Psalmorum: fiat commoratio eorum deserta, & Episcopatum eius accipiat alter.* Quis autem legens totum Psalmum 118. vnde hæc decerpta sunt, agnoscat id à Spiritu Sancto dictum euidenter de Iuda proditore? nemo sanè. Sed Petrus instinctu Diuini Spiritus quod obscurum videbatur, & dubium esse poterat, declarauit intelligendum indubitanter de Iuda in particulari.

33. *Secunda* quæstio agitata in primo Concilio Apostolico, & descripta Actorũ 15. fuit de Circumcisione subeunda vel ab omnibus Christianis, vel à Iudæis, licet Baptismo Christianorum expiatis, & de Legalibus alijs præceptis in lege Moysis inclusis. Præsertim cum Genesis 17. de Circumcisione dictum esset *Eritque pactum meum in carne vestra in fœdus æternum*. Et de quibusdam alijs legalibus *legitimum*

sempiternum:eam autem quæstionem Petrus terminauit,subscribentibus alijs, & præcipuè Iacobo Episc. Hierosolymæ, professus ad se pertinere decisionem huiusmodi dubiorum: neque protulit, aut verba Christi, aut aliquem scripturæ locum,in quo expressè contineretur Gentium iustificatio absq; Circumcisione, sed indicauit solum loca,in quibus implicitè id continebatur: & declarauit iustos veteris legis, non sola obseruantia legis Mosaicæ, sed fide in Christum, & interiori Spiritus Sancti gratia mundatos esse,dicitur enim Actorum 15. *Cùm autem magna conquisitio fieret, surgens Petrus dixit ad eos: Viri fratres vos scitis, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire gentes verbum Euangelij, & credere. Et qui nouit corda Deus testimonium perhibuit dans illis Spiritum Sanctum sicut, & nobis, & nihil discreuit inter nos, & illos fide purificans corda eorum: Nunc ergo quid tentatis Deum imponere iugum super ceruices discipulorum, quod neq; Patres nostri, neque nos portare potuimus? sed per gratiā Domini IESV CHRISTI credimus saluari quemadmodum, & illi.* Locus autem,quem Iacobus ex veteri testamenti produxit de re ædificatione tabernaculi Dauid: *vt requirant cæteri hominum Dominum, & omnes Gentes, super quas inuocatum est nomen meum, dicit Dominus*, esto expressam vocationem gentium contineret: quia tamen in semine Abrahæ benedicendæ erant omnes Gentes, & Abrahæ mandata fuerat, & semini eius Circumcisio, & ipse Christus circumcisus fuerat, & nondum reprobauerat Circumcisionem, imò illam tacitè approbare visus erat, quando dixit: *Si Circumcisionem accipit homo in Sabbato vt non soluatur lex Moysi* dubitari potuit, & de facto dubitatum fuit Antiochiæ, & Ierosolymis an Gentiles,non solo Baptismi,sed etiam Circumcisionis præcepto adstringerentur. Verùm hanc difficilem quæstionem authoritate sua terminauit Petrus, & assistente ipsi Spiritu Sancto indubitanter agnouit, & decreuit quid

Deus

Deus reuelasset implicitè in Scripturis, terminauitq; illam Epistola Synodali, in qua dixit: *Visum est enim Spiritu Sancto, & nobis &c.*

34. *Tertiò* loco sit quæstio de die Paschatis celebrando, quæ multis seculis agitata fuit in Ecclesia Orientali, & Occidentali. Inhærendo enim expresso textui Exodi 12. Videbatur vi legitimi sempiterni celebrandum Phase quartadecima die primi Mensis nouarum frugum, idest decima quarta die Mensis illius Lunaris, quæ incidisset in diem Aequinoctij verni, aut post illum, quæcunque demum feria esset. Et ita obseruabant Iudæi ex traditione suorum Pontificum. Quoniam verò S. Ioannes Apostolus permiserat Iudæos ad Christum Conuersos celebrare tali die Pascha *σταυρώσιμον*, idest, in quo Christus fuit Crucifixus: Esto nosset melius ab aljs celebrari die Dominico Pascha *ἀναστάσιμον*, idest Resurrectionē Domini, sicut Romæ, & in plurimis Ecclesijs Occidentis ex traditione Apostolorum Petri, & Pauli celebrabatur: ideo exorta est controuersia de hoc ritu, & traditione, quæ ex consuetudine Ecclesiarum quarundam Orientalium videbatur fauere Quartadecimanis; Vnde Albertus Pighis lib. 4. Hierarchiæ Eccl. cap. 8. aduertit. Quęstionem hanc de cultu & ritu potiùs quàm de fide terminari non potuisse ex Traditione vbiq; certa, & recepta, nedum ex manifesta Scriptura, sed à Pio 1. & Victore Summis Pontificibus terminatam fuisse, ac deinde à Concilio Nicæno per Syluestrum Papam approbato. Vide si placet de illa Controuersia Eusebium lib. 5. Historiæ Ecclesiasticæ cap. 23. & 24. Et quæ nos tractauimus in Apologia Calendarij Gregoriani à Clauio explicati contra D. Franciscum Leueram.

35. *Quartò* vtrum Spiritus Sanctus à Patre Filioque procedat, diu multumq; agitatum est inter Latinos, & Græcos Ecclesiasticos: eo quòd id non satis expressum videretur in illis Christi verbis Ioann. 14. *Paraclitus autem Spiritus Sanctus,*

ctus, quem mittet, & Pater in nomine meo; neq; in illis Ioann. 16. *De meo accipiet, & annunciabit vobis: omnia quaecunque habet Pater mea sunt, propterea dixi, quia de meo accipiet, & annunciabit vobis*. Imò Ioann. 15. dixerat: *Cùm autem venerit Paraclitus, quem ego mittam vobis à Patre, Spiritum veritatis, qui à Patre procedit*. Quibus visus est aliquibus significasse Spiritus Sancti à solo Patre processionem. Huc accedebat quòd in Symbolo veteri Apostolorum hæc processio ab vtroquè non continebatur, & Leo Pontifex Sanctissimus ad vitandam discordiam non permiserat in Symbolo addi clausulam illam, *Qui ex Patre Filioq; procedit*. Multò minus expresse constabat, an Pater, & Filius sint vnicum principium productiuum Spiritus Sancti, quia tamen plurimi Patres, etiā Græci Euangelium interpretati erāt de processione ab vtroq; & in Symbolo Athanasij eadem continebatur, tandem processio ab vtroque definita fuit in Concilio Lugdunensi, vt habetur in Sexto cap. Vnico *de Summa Trinit*. & in Florentino in literis Vnionis, Vbi de vnitate huius principij. Quas definitiones approbarūt Summi Pontifices ex instinctu Spiritus Sancti agnoscentes id indubitanter contineri in verbis Christi: Non repugnat tamen dicere Patrem, & Filium esse duos Spiratores, ob disparitatem adductam à S. Thoma in 1. dist. 11. q. 1. art. 2.

36. Quinto quàm difficilis fuerit quæstio de Origine animæ humanæ ob diuersas Patrum opiniones, refert S. Gregorius Papa in Epist. decretali ad Fecundinum relata in 3. Tomo Conciliorum, & Colligitur ex S. Augustino de Origine Animæ. Neq; enim omnes cōcedebant solum Deum actione creatiua producere animas descendentium ab Adamo, negantes applicandum alijs, quod de Adamo dictum fuit Genesis 2. *Inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ*. Nec satis expressum videbatur in illo Ecclesiastici, *Et spiritus redeat ad Dominum qui fecit illum* alijsue similibus locis. Hanc tamen

men difficultatē interpretando Scripturas, & Patrum dissensum sustulit Leo IX. in explicatione fidei Romanæ ad Petrum Episcopum Antiochenum, quæ extat in Quarto Tomo Conciliorum: in ea enim definiuit Animam rationalem à solo Deo creari: vnde D. Thomas 1.2. q. 118. art. 2. deducit hæresim esses si quis dicat animam humanā ex traduce esse, seu traduci cum semine, & educi de potentia materiæ.

37. *Sextò* non minor imò maior controuersia fuit olim, vtrum Animæ Iustorum iam Purgatorijs flammis expiatæ post Ascensionem Christi statim introducātur ad beatificam visionem Dei: an potiùs distineantur alicubi vsq; ad resurrectionem vniuersalem corporū. Quamuis enim ex Officio Diuino, & Missalibus antiquis supponeretur quosdam Sanctos æternæ Beatitudinis præmia iam consecutos esse, & multos cum ipso Christo in Cœlum delatos esse, & violentos Regnum Cęlorum exinde rapere cœpisse, aliunde tamen ex aliquibus Scripturæ locis, præsertim Apostoli, & Apocalypsis, id non omnino certum videbatur de omnibus iustis iampurgatis, & pro parte negatiua stabant multi Patres Gręci, & Latini, quos adducit Bellarminus Contr. 7, lib. 1. cap. 1. adeo vt Ioannes XXII. tanquam priuatus doctor valde de hoc puncto dubitarit, mandaritq; Academiæ Parisiensi, vt hoc sedulò discuteret. Verùm dubiam apud alios traditionem, certam esse docuit, ac definiuit Benedictus XI. dictus XII. in Extrauaganti *Benedictus Deus*, & Florentinum Concilium sess. vlt.

38. *Septimò* Tres quæstiones de Baptismo à Catholicis collato definitas inuenimus à Romano Pontifice, & Concilijs ab eo approbatis, quantumuis aliqui dubitassent de sensu noui Testamenti, aut de certitudine Traditionis, in quibus implicitè latebat fundamentum definitionis. *Prima* fuit de Baptismo Paruulorum: videbantur enim illius incapaces defectu fidei actualis: eo quòd Christus dixisset Marci 16. *Qui credi-*

diderit, & baptizatus fuerit saluus erit, qui verò non crediderit condemnabitur. Et Matth. 28. *Docete omnes Gentes, baptizantes eos &c.* Ideoq; baptismo præmittenda videbatur doctrina Catechetica. Dubium tamen hoc sustulere Innocentius iij. in Concilio Lateranensi anno 1215. cap. 1. Et Alexander iij. lib. 3. Decretal. tit. 42. de Baptismo cap. 3. *Maiores* vbi verba Christi decernit intelligenda de adultis, & verba illa Ioannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sãcto, non potest introire in regnum Dei* æquiualere huic affirmatiuæ. *Quicunq; renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto potest introire in regnum Dei.* Ne Baptismus, qui substitutus est Circumcisioni, minus seu paucioribus prosit, quàm Circumcisio.

Secunda fuit an loco Baptismi *flumminis* quando hic in re obtineri non potest, sufficiat ad iustificationem Baptismus *flaminis* idest votum Baptismi realis, seu desiderium illius explicitum, vel implicitè ac virtualiter inclusum in actu Charitatis, aut Contritionis perfectæ; vel Baptismus *Sanguinis*, idest Martyrium, in quo includatur saltem implicitè desiderium realis baptismi; Quam vis autem hæc non constarent ex verbo Dei expresso, imò vt ait Driedo lib. 4. cap. 6. non esset de his certa apud omnes traditio, definitum tamen fuit talia baptismata sufficere ab Innocentio iij. in cap. *Apostolicam de Presbytero non baptizato* Ideo Tridentina Synodus sess. 6. cap. 4. docuit Baptismum aquæ necessarium esse vel in re, vel in voto.

Tertia Quæstio fuit an in Baptismo paruulis infundantur cum gratia habituali, habitus, & virtutes supernaturales: Esto autem id certo, & euidenter colligi non posset ex Scriptura, vel Traditione Clemens tamen v. in Concilio Viennensi definiuit id esse probabilius, & magis consentaneum Patribus, ac Theologis, vt refertur in Clemẽtina vnica §. *Ad hoc Baptismum de Summa Trinitate, & fide Catholica.*

39. *Octauò* Maior fuit controuersia de Baptismo ab Hæreticis ritè collato; Cathaphryges enim,& Nouatiani,Baptizatos à Catholicis rebaptizabant:idcirco Episcopi Asiæ conuenientes Iconium,ne apud illos Sectarios videretur esse vera Ecclesia, statuerunt Sacramenta ab Hæreticis collata esse inualida , qua de re Firmilianus Episcopus Cæsareæ in Cappadocia scripsit ad S Cyprianũ Episcopum Carthaginis, cuius prædecessor Agrippinus de Tertulliani mente iam anabaptismum hunc in Africam introduxerat , eisq; diu adhæsit Sanctus Cyprianus,confirmans hanc opinionem quibusdam Scripturæ locis,in quibus Deus detestatur Sacras functiones ab impijs peractas, & illud Ieremiæ : *Me derelinquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt sibi cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas* , accõmodabat fontibus baptismalibus Hæreticorum; Consuetudinem autem Ecclesiæ interpretabatur,ita vt qui olim baptizati fuissent à Catholicis, si lapsi essent in hæresim,validè baptizati essent; secùs verò de baptizatis ab Hæreticis. Et quidem diu Cyprianus cum multis Episcopis Orientis, & Ocidẽtis restitit Stephano Summo Pontifici, vnde orta est procella magna in Ecclesia , & quæstio acerrima inter ipsos Catholicos de ipsa Traditione , eiusq; intellectu,vt pluribus narrãt Eusebius lib.7 c.4.& 6.Hist.Eccl. Vincentius Lirinensis in Commonitorio cap. 9. Baronius ad annum 258. & ipsemet Cyprianus Epistolis 70 71.72.73, Qui tamen postea acquieuit Stephano Papæ decernenti; *Nihil innouetur, nisi quod traditum est*, & declaranti verã Traditionem,esse quòd validè baptizati essent,nec amplius rebaptizandi,qui ab Hæreticis baptizati fuissent, iuxta materiam, formam, & intentionem ab Ecclesia Catholica vsitatam,atq; ita facta est tranquillitas magna . Aduertit autem Lirinensis quantum in tanto dubio,& conflictatione præualuerit auctoritas Romani Pontificis dicens . *Tunc Beatæ memoriæ Papa Stephanus Apostolicæ sedis Antistes, cum cæteris quidem Col-*

legis suis, sed tamen præcateris restitit, dignum vt opinor existimans, si reliquos omnes tantum fidei deuotione vinceret, quantum loci authoritate superabat.

40. *Nonò* Dogma de sufficientia communionis sub sola specie panis Eucharistici quoad laicos, continetur quidem implicitè partim in Euangelio, partim in Traditione, & consuetudine Ecclesiæ, sed non ita euidenter, vt absq; Romani Pontificis authoritate quæstio hæc terminari potuerit. Nam quod attinet ad Euangelium pro sufficientia vnius speciei stant verba illa Christi Ioann. 6. *Hic est panis de Cælo descendens, vt si quis ex ipso manducet, non moriatur*: Et illa: *Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in æternum*. Et illa. *Qui manducat me, & ipse viuet propter me, qui manducat hunc panem viuet in æternum*. Facit huc quoque illud Lucæ 24. *Cognouerunt eum in fractione panis*, quod de pane Eucharistico plurimi interpretes intelligunt cum Chrysostomo homil. 17. in Matth. Augustino lib. 4. de Consensu Euangelistarum, Theophilo Alexandrino, & Beda in cap. 24. Lucæ: in hac autem Cænula nulla mentio fit vini à Christo adhibiti; mox enim vt cognouerunt eum in fractione panis, ipse euanuit ab oculis eorum, & iam antea dixerat Matthæi 26. *Dico autem vobis, non bibam amodo de hoc genimine vitis vsq; in diem illum, cum illud bibam vobiscum nouum in regno Patris mei*: vnde colligitur ipsum post resurrectionem manducando cum discipulis vino vsum non fuisse. Deniq; cum Actorum 2. dicatur de Christianis: *Erant perseuerantes in Doctrina Apostolorum, & communicatione, & fractione panis*, idque pleriq; interpretum exponant de pane Eucharistico, absq; vlla mentione vini, & Paulus teste Chrysostomo supra, solo pane consacrato laicis communicauit hinc sufficiēte colligitur etiam in primitiua Ecclesia vsitatam fuisse communionem sub vna specie panis.

Ex altera verò parte pro necessitate communionis sub

vtraq;

vtraq; ſpecie ſtant verba illa Chriſti Ioannis 6. *Niſi manducaueritis carnem Filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, non habebitis vitam in vobis*, & iterum ibi: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, habet vitam æternam*, & rurſus: *Caro enim mea verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus: qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem in me manet, & ego in eo*. Nihil enim huc pertinet illud Matth. 26. *Bibite ex eo omnes*, cum conſtet ſolis Apoſtolis dictum qui fuere Sacerdotes, & quando ſacrificaturi erant ſub vtraque ſpecie conſecrare, & communicare debebant: Eſto hæc verba ſint Achilles Lutheri impudentiſſimè addentis omnes Chriſtianos eſſe Sacerdotes, idque ſignificari à Petro illis verbis. *Vos autem genus electum regale Sacerdotum &c.* quem egregiè refellit Ioannes Fiſcherus Epiſcopus Roffenſis in Cõfutatione articulorum Lutheri art. 16. Huc accedit quòd ante decreta Eccleſiæ de conſecratione diſtinctione 11. cap. *Comperimus* de quibus Turrecremata, & alij in Commentarijs, licebat communicare Laicis ſub vtraque ſpecie, eſto in articulo mortis etiam Sanctis Sacerdotibus ſolum Chriſti corpus deferretur pro viatico, vt cõſtat ex ipſorum vitis de Sanctis Baſilio, Ambroſio, Hieronymo, Liborio, & Euſebio Vercellenſi.

His non obſtantibus pro vtraq; parte dubijs, Eccleſia Pontifice approbante interpretata eſt poſteriora Chriſti verba de hauſtu Sanguinis incluſi in venis Corporis Chriſti ſub ſpecie panis latentis. Et hanc inter alias rationem ſecuta eſt in prohibenda laicis cõmunione ſub vini ſpecie, ne quod Bohemis, & quibuſdam Græcis perſuaſum fuerat putaretur Chriſti corpus ſub ſpecie panis ſanguine carere, nec per corporis ſumptionem ſatiſfieri præcepto de bibendo eius ſanguine, tum ne Sanguis Domini facilè funderetur, aut conſeruatum vinum conſecratũ aceſſeret; aut citius corrumperetur. Refragantibus tamen aliquibus, Concilium Baſileenſe ſeſſ. 30. in

hoc approbatum ita decreuit: *Laudabilis quoque consuetudo communicandi Laicum populum sub vna specie à SS. Patribus rationabiliter introducta, & hactenus diutissimè obseruata, & à Doctoribus Diuinæ legis sacrorum Canonum, atq; sanctarum Scripturarum multam peritiam habentibus, iam à longæuo tempore commendata pro lege habenda est, nec alicui licitum est eam reprobare, aut sine authoritate Ecclesiæ ipsam immutare.* Concilium quoque Constantiense sess. 13. & Florentinum in Instructione Armenorum idipsum sanxere, ac de num Tridentinum sess. 21. cap. 3. declarat. *Sub altera tantum specie totum, atq; integrum Christum, verumq; Sacramentum sumi, ac propterea quoad fructum attinet, nulla gratia necessaria ad salutem eos defraudari, qui vnam speciem solam accipiunt.* Et Canone 3. decernit: *Si quis negauerit totum, & integrum Christum omnium gratiarum fontem, & authorem sub vna panis specie sumi, quia vt quidam falsò asserunt, non secundùm ipsius Christi institutionem sub vtraque specie sumatur, anathema sit.* Iam verò controuersia hæc neque ex expressa scriptura, neque ex perpetua, & inuiolabili traditione euidenter ab omnibus admissa, sed sola authoritate Ecclesiæ, & assistentia Spiritus Sancti dirimi potuit. Nam de consuetudine testatur Concilium Constantiēse sess. 13. his verbis. *Licet in primitiua Ecclesia huiusmodi Sacramentum reciperetur à fidelibus sub vtraque specie tamen ad euitanda aliqua pericula, & scandala, hac consuetudo est rationabiliter introducta, vt à conficientibus sub vtraque specie, & à Laicis tantummodo sub vna specie panis suscipiatur.*

41 *Decimò* Ad propositum nostrum facit authoritas, quę est in Summo Pontifice, & in Concilio ab ipso conuocato, directo, & approbato decernendi quinam sint libri Sacræ Scripturæ Canonici, etiam quando id non potest ex traditione vbique recepta euidenter deduci, nam ex Sacra Scriptura

cer-

certum est vix vllum integrum librum, ex alterius libri eiusdem Scripturæ loco probari posse. Neglectis autem Hæreticis Canonicorum librorum impugnatoribus, quamuis omnes libri nunc extantes in sacris Biblijs dempto 3. & 4. Esdræ & recensiti à Concilio Tridentino sess. 4. in Decreto de Scripturis Canonicis à multis Catholicis recepti fuerint olim, & plerosq; illorum in Canonem admiserint Innocentius I. Epistol. 3. cap. 6. Gelasius in Concil. Romano, Zosimus Papa in responsione ad 4. Concilium Carthaginense Can. 7. & Florentinum Concilium sub Eugeno IV. Decret. 7. Olim tamen de aliquibus hisce libris dubitatum fuit, imò aliqui alicubi non sunt recepti. Totum enim librum Esther, aut septem posteriora eius capita non agnouerunt pro Canonicis Athanasius in Synopsi, Nazianzenus in carmine de Diuinis Scripturis, Liranus, Carthusianus, Hugo Cardin. Caietanus, & Sixtus Senensis lib. 1. & 8. Bibliothecæ. Præterea S. Hieronymus in prologo Galeato, & in prologo Prouerbiorum dixit. *Sicut igitur Tobiam, Iudith, & Machabæorum libros legit quidem Ecclesia, sed eos inter Canonicas Scripturas non recipit, ita hæc duo volumina Sapientiam, & Ecclesiasticum legit ad ædificationem plebis, non ad authoritatem Ecclesiasticorum dogmatum confirmandam.* Ita ille Librum Baruch. canonicum esse inficiatur Ioannes Driedo lib. 1. de Script. & dogmat. Eccl. cap. vlt. idemque negat de historia Susannæ narrata cap. 13. Danielis, quia horum nulla mentio in antiquis Concilijs, aut Catalogis scripturarum, & historiam Susannæ reiecit Iulius Africanus apud Eusebium lib. 6. Hist. Eccles. cap. 23. De Pauli *Epist. ad Hebræos* dubitatum fuisse constat ex S. Hieronymo in Scriptoribus Eccles. verbo *Paulus*, Eusebio lib. 3 Hist. Eccl. cap. 3. Sixto Senensi lib. 7. Bibl. & Caietano in Cōment. ad eam Epistolam, qui Caietanus dubitauit quoq; de authoritate Epistolarum Iacob, Iudæ, & 2. ac 3. Ioannis. Postremò de Apocalypsi S. Ioannis ancipites fue-

fuerunt Caius, & Dionysius Alexandrinus apud Eusebium lib.3. Hist.cap.28. & lib. 7. cap.23. imò plures Græci adeo vt Sanctus Hieronymus in Epistola ad Dardanum dixerit, ita Græcos de Apocalypsi dubitasse contra communem sensum Latinorum; quemadmodum Latinos de Epistola ad Hebræos dubitasse contra Græcos. Ergo non obstantibus tot Catholicorum dubijs, potuit Summus Pontifex per se, aut per Concilium ab ipso approbatum ex assistētia Spiritus Sancti certo discernere, ac decernere quinam sint libri Canonici, & pro huiusmodi resolutionibus opus fuit regula visibili Sūmi Pontificis, quod agnouit ipse Melchior Cano lib.2. de locis cap.6. dicens. *Vt de pluribus taceamus quorum similis omnino causa est: certè libros Ruth, Esther, & Iob esse canonicos, nullo modo ex ipsis Scripturis combrobabitur. Ergo si res hac in controuersiam veniat, aliunde, quàm ex sacris literis petenda probatio est. Necesse est igitur huius quæstionis aliquem præter sacras literas Iudicem constituere.*

CAPVT V.

Diluuntur præcipua obiecta contra Sententiam Numero 3. Expositam.

42. PRrimò si posset Summus Pontifex per se, vel per Concilium definire infallibiliter propositiones de fide, quæ non explicitè, sed implicitè tantum continentur in Sacra Scriptura, vel Traditione, sequeretur eum posse nouos articulos fidei condere, & Symbolū Fidei augere. Sed cōsequens est absurdum, & cōtra communem Theologorum, cū D.Thoma 2.2.q.1.art.7. quos referunt Bellarminus in Apologia pro iuramento fidelitatis, Suarez tract.1. de Fide sect.6. n.16. Lugo de Fide disp. 3. sect. 5. Raynaudus Tomo 10. in corona Aurea Pontificis Veritate 8. & Christophorus Vuega in Theologia Mariana Palæstra 9. Certam 3. à num. 878. Ergo absur-

absurdum quoq; est antecedens vnde illud sequitur.

Respondeo negando sequelam *Maioris*, *& concedendo Minorem* de Articulis Fidei presse ac primariò sumptis, qui scilicet vi præcepti Affirmatiui credẽdi sunt de necessitate salutis cũ exercitio actus positiui, vel in re, vel in voto. Tales.n.articuli sunt expressi in Symbolo Fidei tradito ab Apostolis. Imò hi reducuntur ad duo prima credibilia quæ ante Symbolum Fidei Apostolicum credenda erant ab omnibus iustificandis, videlicet ad Dei existentiam, & prouidentiam supernaturalem, iuxta illud Apostoli ad Hebræos 11. *Accedentem ad Deum oportet credere quia ipse est, & quod inquirentibus se remunerator sit.* Si verò Sermo sit de Articulis fidei latè, & secundariò dictis, qui scilicet non sunt de necessitate salutis ab omnibus credendi vi præcepti affirmatiui, seu per exercitium actus positiui, sed solius præcepti negatiui, & quoad specificationem actus, hoc est qui, si sufficienter proponantur non sunt negandi, & quibus non licet dissentire contumaciter absq; incursu in hæresim, si de his inquam sermo sit, distinguo iterum sequelam *Maioris*, eamque nego de conditu noui articuli pressè sumpto pro creatione noui dogmatis quoad substantiam nullo modo contenti in Sacra Scriptura, aut Tradione, quo sunsu concedo iterum *Minorem*. At si condere nouos articulos latè accipiatur pro declarare illas propositiones, quæ implicitè, & obscurè continebãtur iam in sacra Scriptura, aut Traditione, & definire quæ certo inde deduci possint etiam si de hac certitudine ante definitionẽ Catholici aliqui dubitauerint, in hoc sensu concedo sequelam *Maioris* sed nego *Minorem*. Hoc sensu D. Thomas 2. 2. q. 1. art. 7. pro fundamento suæ Responsionis affert dictum S. Gregorij homil a 6. in Ezechielem dicens. *Sed contra est quia Gregorius dicit, quod secundùm incrementa temporum, creuit Scientia Sanctorum Patrum* &c. Deinde subiungit. *sic ergo dicendum est, quod quantum ad substantiam articulorum fidei,*

non

non est factum eorum augmentum per temporum successionem, quia quæcunque posteriores crediderunt, continebantur in fide præcedentium Patrum licet implicitè. Sed quantum ad explicationem creuit numerus articulorum: quia quædam explicitè cognita sunt à posterioribus, quæ à prioribus non cognoscebantur explicitè. Vnde Dominus Moysi dicit Exodi 6. Ego sum Deus Abraham, Deus Isaac, & Deus Iacob, & nomen meum Adonai non indicaui eis. Et Dauid dicit: super senes intellexi, & Apostolus dicit ad Ephesios 3. in aliis generationibus non est agnitum mysterium Christi, sicut nunc reuelatum est Sanctis Apostolis eius, & Prophetis, Neque verò alio sensu Scotus in 4. dist. 11. quęst. 3 loquens de Transubstantiatione panis, & vini in Corpus, & Sanguinem Christi, definita in Cōcilio Lateranensi ab Innnocentio iij. dixit Ecclesiam non posse quidquid ipsa velit verum, aut non verum constituere: ait enim Scotus ibi. *Dicendum est quod Ecclesia declarauit istum intellectum esse de veritate fidei in illo Symbolo Fidei edito sub Innocentio iij. in Concilio Lateranensi Firmiter credimus, &c. vbi explicitè ponitur veritas aliquorum credendorum magis explicitè, quàm habebatur in Symbolo Apostolorum, vel Athanasij, vel Nicano; & breuiter quidquid ibi dicitur esse credendum tenendum est esse de substantia fidei.* Et paulò post acutè, sed solidè pro more suo: *Supponendum est, quòd Ecclesia eo Spiritu exposuit quo tradita est nobis fides, Spiritu scilicet veritatis edocta, & ideo hunc intellectum elegit quia verus est: non quòd hunc verum Ecclesia fecerit, sed à Deo traditū explicauit, directa in hoc vt creditur, à Spiritu veritatis.* Ita Scotus non minus pius, quam subtilis Doctor. Similiter Ioannes Roffensis Episcopus contra procemium Lutheri de obscuris, sed in se certis propositionibus scripturæ aduertit. *Quāquam obscura fuerat, fuerat nihilominus in se certa, licet parum intellecta nobis. Neque enim idem est quidpiam in se certum esse, & esse nobis intellectum* &c. *Habent Scripturæ suam certitu-*

titudinis firmitatem etiam quum parum cognita fuerint.

43. *Secundò* Obijci posset, fore vt Summus Pontifex esset supra Scripturam, ac Dei verbum, si posset facere credendum id, ad quod non obligat Dei verbum expressum, aut ab expresso euidenter deductum. Sed friuola est hæc illatio, quia in hoc Papa non obligat tanquam conditor veritatis de fide credendæ, sed vi verbi Diuini in Scriptura, vel Traditione reuelati, & solum se gerit, vt iudicem, & decisorem eorum, quæ in verbo Dei continentur, sicut nullus legis Interpres est legislator, aut supra legem.

44. *Tertiò.* Obijci potest. Si Sum. Pont. potest infallibiliter definire nō solùm quinam sit verus sēsus Scripturæ Sacræ, aut Traditionis, quādo non est expressus in alterutra, aut in Hist. Ecclesiastica, sed etiā definire quænam sit Scriptura Can. aut legitima Traditio, idque vi promissionis à Christo factæ Petro in Euangelio, sequitur Fidem Catholicam quoad hanc partem fundari in circulo vitioso, & ignotum per æquè ignotum proponi tanquam credibile de Fide. Id autem inconueniens est, vt patet, ergo & antecedens, vnde illud deducitur *Maioris* sequela probatur, quia credendum est Summum Pontificem habere infallibilem authoritatem docendi, declarandi, definiendi omnes veritates ad Fidem spectantes, eo quòd ita Christus in Euangelijs per Matthæum, & Ioannem Euangelistas reuelarit. At vicissim priùs credendum est Euangelium Matthæi, & Ioannis, quod extat in vulgatis Biblijs esse verum Euangelium Christi, & in verbis inde productis contineri talem authoritatem collatam Petro, & Successoribus eius; Ergo idem est se ipso prius, & posterius credendum, & ignotum per ignotum &c. Hæc obiectio soluenda esset ab auctoribus quoque secundæ opinionis. Sed quidquid ipsi, vel alij dixerint.

Respondeo negando *sequelam maioris*, nam sub diuersa ratione duo hæc credibilia sunt priora, & posteriora. Quan-

doquidem in Analysi Fidei Catholicæ præcedunt motiua credibilitatis plura, vel pauciora pro conditione, & captu personarum, quibus aliquid credendum proponitur per aliquos de Ecclesia: quæ motiua talia sunt, vt res illa euidenter æstimetur credibilis, nec prudenter dubitari possit, quin sit diuinitus reuelata. Talia sunt Probitas, & doctrina personæ euangelizantis, aut Catechizantis: Sanctitas legis Immaculatæ nihil non conforme rectæ rationi iubentis, vetantis, consulentis: Sanctitas aut insignis reformatio morum in ijs, qui hanc Fidem professi sunt eiusq; legem seruauerunt. Miracula pro eius veritate patrata specie stupenda, & multitudine innumerabilia: Euentus iuxta prophetias impleti; Anachoretarum, & Religiosorum Ordinum vtriusq; sexus multitudo ingens, quæ pro bonis inuisibilibus, & in altera vita solum adipiscendis, bona temporalia ipsosq; principatus, & regna contempserunt, asperimam vitam transigendo: Martyrum numerus, sine numero qui propositis amplissimis præmijs pro abneganda Christi fide, & inde atrocissimis supplicijs, si in ea persisterent, hæc potius sustinuerunt, & quidem pro Christo paupertimo, & ignominiosè crucifixo, & arduam legem iubente vsq; ad odium suæ animæ, & dilectionem inimicorum: Successus prædicationis Euangelicæ non armis, aut secularis eloquentiæ, vel sapientiæ mundanæ vi: Irritus conatus Imperatorum, Regum, ac Principum, aduersùs Christum Dominum, & Hæreticorum, ac Schismaticorum contra Ecclesiam Catholicam conspirantium: Successio Summorum Pontificum in Cathedra Petri nunquam interrupta: Conseruatio fidei in Successoribus Petri, quæ nunquam defecit: Consensus populorum, & nationum politiorum: Congruentia Sacramentorum: Munditia, & Maiestas sacrificiorum, cultus Templorum, Harmonia Hierarchiæ Ecclesiasticæ: Pax demum, & tranquillitas animi custodientium Fidem, & præcepta Christi. His motiuis licet non omnibus omnes Fideles

tan-

tanquam certis notis discernunt, quænam sit vera Dei Ecclesia, & consentanea eius Prouidentiæ. Deinde Diuina gratia adiuti credunt inter alia Euangelium à tali Ecclesia vsitatum, & pro canonico habitum esse verum Euangelium, Et sensum Euangelij ab Ecclesia propositum esse verum; ideoq; promissiones in Euangelio Matthæi, & Ioannis factas Petro extendi quoque ad Successores eius. Vnde per regressum minimè vitiosum iterum credunt Pontificem Romanum Successorem Petri qui Euangelia hæc approbauit habere authoritatem de qua supra. Quam Analysim ex Tertulliano de Præscriptionibus, Augustino contra Epist. fundamenti alijsque Patribus ostenderem si Opus esset.

Reliquæ oppositiones leuiores sunt, aut iam solutæ sub finem libri 1. & 2. vel facile solubiles ex dictis hoc libro tertio.

Ad Maiorem DEI, & DEIPARÆ semper Virginis MARIÆ Gloriam, & Obsequium S. Sedi Apostolicæ à minima Societate nostra maximè debitum.

INDEX
RERVM MEMORABILIVM.

S. Eli-

ERRATA CORRIGE.

Pag.	Lin.	Errata	Corrige
1	29	qua	qui
5	23	referendis	refe rendos
7	22	curta	curia
25	31	Ordo Ioannes	Ioannes
26	25	Henrici I.	Henrici II
33	12	Agnaniæ	Anagniæ
73	4	eum	cum
93	23	Christiana	Christianam
95	18	Ordine	Ordini
96	10	declito	delicto
96	14	prædiuit	prædixit
121	24	*pœnnalibus*	*pœnalibus*
125	18	Opinion	Opinioni
126	26	posint	possint
127	24	meduim	medium
129	6	*cicumuectione*	*Circumuentione*
130	6	reueluuerit	reuelauerit
133	8	Salmaticensis	Salmanticensis
137	10	Summus	sumus
142	1	iudicate	iudicaret
144	2	talem	vlli

